

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

ORTAOKUL (8. SINIF) GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETİM
PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ

Hamide Kübra İNAN

YÜKSEK LİSANS

KIRŞEHİR-2023

©2023-Hamide Kübra İNAN

T.C.
KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

ORTAOKUL (8. SINIF) GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETİM
PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ

ASSESSING THE MIDDLE SCHOOL (8TH GRADE)
VISUAL ARTS CURRICULUM BASED ON TEACHERS'
PERSPECTIVES

Hazırlayan

Hamide Kübra İNAN

YÜKSEK LİSANS

Danışman

Prof. Dr. Mehmet TAŞDEMİR

KIRŞEHİR-2023

KABUL VE ONAY

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi, Hamide Kübra İNAN tarafından hazırlanan “Ortaokul (8.Sınıf) Görsel Sanatlar Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması.....tarihinde yapılsavunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından oybirliği/oyçokluğu ile **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Danışman.....(İmza)

Prof. Dr. Mehmet TAŞDEMİR

Üye (İmza)

Doç. Dr. Menderes ÜNAL

Üye.....(İmza)

Doç. Dr. Sadık Yüksel SIVACI

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

.../ .../2023

(İmza)

Prof. Dr. Hüseyin ŞİMŞEK

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim sadece Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

.../.../2023

Hamide Kübra İNAN

İmza

ÖZET

ORTAOKUL (8. SINIF) GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ TEZİN TÜRÜ

Hazırlayan: Hamide Kübra İNAN

Danışman: Prof. Dr. Mehmet TAŞDEMİR

2023 – (xiv+105)

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Jüri

Prof. Dr. Mehmet TAŞDEMİR

Doç. Dr. Menderes ÜNAL

Doç. Dr. Sadık Yüksel SIVACI

Bir öğretim programının başarılı olup olmadığının belirlenmesi için, programın öğretmenler tarafından benimsenmesi ve başarılı bir şekilde uygulanması gerektiği söylenebilir. Görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin görüşleri, bu dersin öğretim programının başarılı olması açısından önemlidir. Çünkü öğretmenler, öğrencilerin eğitiminde önemli bir rol oynarlar ve öğrencilerin programı anlamalarına ve öğrenmelerine yardımcı olurlar. Öğretim programının etkililiği, öğretmenlerin programı kabul etmeleri ve başarılı bir şekilde uygulamaları ile yakından ilişkilidir. Görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin fikirleri, bu dersin öğretim programının geleceği açısından önem taşımaktadır.

Yapılan bu çalışmada nicel ve nitel çalışmaların birlikte yapıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Karma model, bir araştırma için bulguların çeşitli tekniklerle toplanıp analiz edilmesine dayanmaktadır. Bu şekilde daha geçerli ve güvenilir sonuçlara ulaşılmaya çalışılmaktadır. Bu araştırmanın nicel boyutunda görsel sanatlar öğretmenlerinin ortaokul 8. sınıf öğretim programının görüşlerine yönelik değerlendirilmesi kendi koşulları içerisinde “yaş, cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan program,” gibi çeşitli değişkenler açısından olduğu gibi betimlemeye çalışmak için “tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. Çalışmanın nitel boyutunda ise sekizinci sınıf görsel sanatlar öğretim programı hakkında öğretmenlerden derinlemesine bilgi almak amacı ile durum çalışması yapılmıştır. Bu araştırmanın çalışmanın evrenini, 2022-2023 öğretim yılı Kırşehir ili merkezinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinden oluşmaktadır.

Araştırmacılar tarafından görüşme formunun Kırşehir il merkezindeki ortaokullarda 2022-2023 eğitim- öğretim yılında uygulanabilmesi amacıyla, Kırşehir Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli resmi izin alınmıştır. Araştırma verileri açık uçlu bir sorudan oluşan görüşme formuna dayalı olarak elde edilmiştir. Katılımcı görüşleri analiz edilerek, görüşler kategorik olarak sınıflandırılarak açıklanmıştır. Açıklanan görüşler özgün katılımcı görüşleri ile desteklenerek yorumlanmıştır. Araştırmada katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre sekizinci sınıf Görsel sanatlar Programının uygulanmasına dönük olarak 25 kategoride 248 görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler genellikle programa dönük negatif düşünceler içeren kategorilerde toplanmıştır: Bunlardan belirtilme sıklığı en fazla olan kategoriler frekans değerlerine göre “*Ders Saati, Öğrenci Tutumu, Haksız Not, Veli Tutumu, Fiziki Ortam, İçerik, Sınav Senesi, Program, Öğrenci İlgisi, Materyal Eksikliği*.” oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar Eğitimi, 8.Sınıf Görsel Sanatlar Programı, Program Değerlendirme

ABSTRACT

ASSESSING THE MIDDLE SCHOOL (8TH GRADE) VISUAL ARTS CURRICULUM BASED ON TEACHERS' PERSPECTIVES

M. Sc. Thesis

Preparer: Hamide Kübra İNAN

Advisor: Prof. Dr. Mehmet TAŞDEMİR

2023 – (xiv+105)

Kırşehir Ahi Evran University, Graduate School Of Social Sciences

Educational Sciences Department

Educational Programs and Instruction Science

Jury

Prof. Dr. Mehmet TAŞDEMİR

Assoc. Prof. Dr. Menderes ÜNAL

Assoc. Prof. Dr. Sadık Yüksel SIVACI

For a curriculum to achieve success, it is essential that teachers adopt and implement it effectively. The viewpoints of Visual Arts teachers hold significance for the success of the course's curriculum, as teachers play a crucial role in students' education and assist them in comprehending and learning the curriculum. The efficacy of a curriculum is strongly connected to teachers' acceptance and effective implementation of the curriculum. Consequently, the opinions of Visual Arts teachers are vital for the advancement of the course's curriculum.

In this research, a mixed-methods approach incorporating both quantitative and qualitative research was employed. The mixed model involves gathering and analyzing data using a variety of techniques within a single study, aiming to achieve more valid and reliable outcomes. The quantitative aspect of this study utilizes the "relational survey model" from among survey models to portray the opinions of Visual Arts teachers on the 8th-grade middle school curriculum in its context, considering various factors such as "age, gender, professional experience, and the department from which they graduated." The qualitative aspect of the research involved conducting a case study to obtain comprehensive information from teachers about the eighth-grade Visual Arts curriculum. The study's population comprises Visual Arts teachers working in Kırşehir city center during the 2022-2023 academic year.

To enable the implementation of the interview form in middle schools in Kırşehir city center during the 2022-2023 academic year, the researchers obtained the necessary official permissions from the Governorship of Kırşehir and the Provincial Directorate of National Education. Data was gathered through an interview form with an open-ended question, and participants' opinions were analyzed, categorized, and described, supported by their original views. The study found that, based on the participating teachers' opinions, 248 views were expressed across 25 categories concerning the implementation of the 8th-grade Visual Arts Curriculum. These views were predominantly negative and grouped into categories such as "*Lesson Hours, Student Attitude, Unfair Grades, Parent Attitude, Physical Environment, Content, Exam Year, Curriculum, Student Interest, Material Shortage.*"

Keywords: Visual Arts Education, 8th Grade Visual Arts Curriculum, Curriculum Evaluation

ÖNSÖZ

Bu çalışmada görsel sanatlar dersi öğretim programı doğrultusunda görsel sanatlar öğretmenlerinin ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının kazanımlarının ne kadar ulaşıldığına dair görüşlerini almak amaçlanmıştır. Yapılan bu araştırmada nicel ve nitel çalışmaların birlikte uygulandığı karma yöntem kullanılmıştır.

Çalışmada, Kırşehir ilinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinden örneklem seçmek için maksimum çeşitlilik tekniği kullanılmıştır. Örneklem, il merkezi, ilçe merkezi ve kasabalardaki tüm görsel sanatlar öğretmenlerini kapsamaktadır. Toplam 82 öğretmene ulaşılarak, nicel ve nitel boyutlarda veri toplanmıştır. Nicel boyut için, araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılarak veriler toplanmıştır. Nitel boyutta ise, görüşmeler gerçekleştirmek için görüşme formu kullanılmıştır. Bu yöntemler, çalışmanın hem nicel hem de nitel boyutlarını kapsayan verilerin toplanmasına olanak sağlamıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda, görsel sanatlar öğretmenlerinin ortaokul 8. sınıf görsel sanatlar öğretim programı hakkındaki görüşlerini, yaş, cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan program gibi çeşitli değişkenler açısından betimlemeye çalışmak için "ilişkisel tarama modeli" kullanılmıştır. Nitel boyutta ise, sekizinci sınıf görsel sanatlar öğretim programı hakkında öğretmenlerden daha derinlemesine bilgi almak için durum çalışması yapılmıştır.

Bu çalışma 5 bölüm, kaynakça ve eklerden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde araştırmanın konusuna, problemine, amacına ve önemine değinilirken; ikinci bölümde ise ilgili kuramsal açıklamalar ile konu hakkında yapılan çalışmalardan bahsedilmiştir. 3. bölümde araştırmanın yöntemine, 4. bölümde araştırmanın bulgu ve yorumlarına ve 5. bölümde ise sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

Görsel sanatlar öğretmenlerinin 8. sınıf görsel sanatlar öğretim programı kazanımlara yönelik görüşlerinin incelenmesi dersin ulaşılmaya çalışılan hedeflerinin farkında olunup, dersin amaçlarına ulaşılabilmesinde son derece önemlidir. Bu çalışmada ayrıca, öğretmenlerin kazanımlara yönelik görüşlerinin belirlenmesi uygulanan programın başarı düzeylerini anlamlaştırarak programı değerlendirebilir bir forma dönüştürdüğü için de oldukça kıymetlidir. Ayrıca araştırma bulgularının görsel sanatlar dersine ilişkin ileride yapılacak olan çeşitli ölçme değerlendirme yöntemleri için de katkı sağlayacağı umulmaktadır. Görsel sanatlar dersinde kazanımların uygulanabilirliğinin önemini vurgulamak ve farkındalık oluşturmak adına konuyla ilgili çeşitli ölçekler geliştirilerek

sınırlı olan literatür farklı bulgu ve yorumlarla zenginleştirilebilir. Konuyla ilgili yapılacak farklı çalışmalarla farklı noktaların aydınlatılabileceği düşünülmektedir.

Bu tez çalışması süresince her türlü desteğini esirgemeyen, büyük bir sabır içerisinde bilgi ve deneyimlerini paylaşan ve rehberliğiyle bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde büyük yardımları olan çok değerli hocam, tez danışmanım Sayın Prof. Mehmet TAŞDEMİR'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca tez savunma jürilerime de yapıcı önerileri için çok teşekkür ederim.

Sadece tez çalışmam boyunca değil hayatım boyunca beni maddi manevi destekleyen emeğini, sevgisini, şefkatini hiçbir zaman esirgemeyen eğitim hayatım boyunca inişli çıkışlı her anımda yanımda olan kıymetli annem Ayşegül ÖRNEK ve kıymetli babam Osman ÖRNEK'e araştırmamın yoğun ve stresli temposunda daima yanımda olan, araştırmamın her aşamasında yardımlarını esirgemeyen, bana itici güç olan, manevi olarak destekleyen eşim Ahmed Said İNAN'a, çalışmalarım esnasında hep yanımda olan canım kardeşlerim Zeynep Sena ÖRNEK ve Berranur ÖRNEK'e sonsuz teşekkürler. Hepiniz iyi ki varsınız.

Araştırmanın veri toplama sürecine gönüllü katılan Kırşehir il merkezindeki ortaokul 8. sınıf kademesinde görev alan görsel sanatlar öğretmenlerine ve gerekli izinleri veren Kırşehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü mensuplarına şükranlarımı sunarım.

Kırşehir, 2023

Hamide Kübra İNAN

İÇİNDEKİLER

Sayfa

KABUL VE ONAY.....	i
BİLDİRİM.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	iv
ÖN SÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar/ÇİZELGELER LİSTESİ.....	x
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	xiii
BÖLÜM I.....	1
1.GİRİŞ.....	1
1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ.....	10
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI	12
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	12
1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	13
1.5. VARSAYIMLAR.....	13
BÖLÜM II.....	14
2. KAVRAMSAL/KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ LİTERATÜR	
.....	14
2.1. PROGRAM.....	14
2.1.1. Eğitim Programı.....	15
2.1.2. Öğretim Programı.....	16
2.3. EĞİTİMDE PROGRAM DEĞERLENDİRME.....	17

2.3.1. Program Değerlendirmenin Amacı ve İşlevi.....	18
2.4. PROGRAM DEğERLENDİRME SÜRECİ VE TEMEL AŞAMALARI	18
2.5. PROGRAM DEğERLENDİRME YAKLAŞIMLARI VE MODELLERİ	19
2.5.1. Tyler'in Değerlendirme Modeli.....	20
2.5.2. Metseffel ve Michael Modeli.....	21
2.5.3. Provus'un Farklar Yaklaşımı Modeli.....	21
2.5.4. Stake'in Uygunluk-Olasılık Modeli.....	22
2.5.5. Stufflebeam'in Bağlam, Girdi, Süreç, Ürün (Cıpp).....	23
2.5.6. Stake'in İhtiyaca Cevap Vermeye Dayalı Değerlendirme Modeli.....	23
2.5.7. Eisner'in Eğitsel Uzmanlık/Eleştiri Modeli.....	24
2.5.8. Saylor, Alexander ve Lewis Modeli.....	24
2.6. SANAT	25
2.6.1. Sanat Eğitimi.....	26
2.6.2. Görsel Sanatlar Eğitimi.....	28
2.6.3. Görsel Sanatlar Dersinin Amaçları.....	29
2.6.4. Ortaokulda Görsel Sanatlar Dersi.....	30
2.6.5. Görsel Sanatlar Dersinin Bireysel ve Toplumsal Katkısı.....	30
2.6.6. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı.....	32
2.6.7. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları.....	33
2.7. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	34
BÖLÜM III	39
3. YÖNTEM	39

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ.....	39
3.2. ARAŞTIRMA EVREN VE ÖRNEKLEMİ	40
3.3. VERİ TOPLAMA ARACI.....	43
3.4. VERİLERİN ANALİZİ.....	43
3.5. GEÇERLİK, GÜVENİLİRLİK.....	45
BÖLÜM IV.....	46
4. BULGULAR	46
4.1. NİCEL BULGULAR.....	46
4.1.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme Kategorisi Bulguları.....	46
4.1.2. Kültürel Miras Kategorisi Bulguları.....	53
4.1.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik Kategorisi Bulguları.....	56
4.2. NİTEL BULGULAR.....	61
BÖLÜM V	79
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	79
5.1. Nicel Bulgulara Yönelik Sonuç.....	79
5.2. Nitel Bulgulara Yönelik Sonuç.....	84
5.2. ÖNERİLER.....	86
5.3.1 Bulgulara Dayalı Öneriler.....	86
KAYNAKÇA.....	89
EKLER.....	94
BİLDİRİ VE SERTİFİKA.....	103
ÖZGEÇMİŞ	105

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLO 3.2.1.0 “Ortaokul Sekizinci Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının Uygulanma Sürecinin Öğretmen Görüşlerine Göre Kodlanması.”	60
---	----

GRAFİKLER LİSTESİ

Sayfa

GRAFİK 1. Katılımcıların Cinsiyet Durumları.....	41
GRAFİK 2. Katılımcıların Kıdem Durumları.....	42
GRAFİK 3. Katılımcıların Mezuniyet Durumları.....	43
GRAFİK 4. “Görsel Sanat Çalışması Oluşturma Sürecini Eskiz Defterinde Gösterir.” kazanımına dönük veriler.....	46
GRAFİK 5. “Görsel Sanat Çalışmalarından Oluşan Bir Sunum Dosyası Hazırlama.” kazanımına dönük veriler.....	47
GRAFİK 6. “Görsel Sanat Çalışmasını Oluşturmak İçin Güncel Sanattan Yararlanır.” kazanımına dönük veriler.....	48
GRAFİK 7. “Yazı ve Görsel Kullanarak Görsel Sanat Çalışması Oluşturur.” kazanımına dönük veriler.....	48
GRAFİK 8. “Güncel Olayları Görsel Sanat Çalışmasına Yansıtır.” kazanımına dönük veriler.....	49
GRAFİK 9. “Görsel Sanat Çalışmasında Farklı Perspektif Tekniklerini Kullanır.” kazanımına dönük veriler.....	50
GRAFİK 10. “Gözleme Dayalı Çizimlerinde Farklı Bakış Açılarını Yansıtır.” kazanımına dönük veriler.....	51
GRAFİK 11. “Farklı Teknik ve Materyalleri Bir Arada Kullanarak Üç Boyutlu Çalışma Yapar.” kazanımına dönük veriler.....	51
GRAFİK 12. “Görsel Sanat Çalışmalarını Oluştururken Sanat Elemanları ve Tasarım İlkelerini Kullanır.’ kazanımına dönük veriler.....	52
GRAFİK 13. “Sanat Eserinin Sosyal, Politik ve Ekonomik Faktörlerden Nasıl Etkilendiğini Açıklar.” kazanımına dönük veriler.....	53
GRAFİK 14. “Sanatçıların Toplumda Üstlendiği Rollerini Yorumlar.” kazanımına dönük veriler.....	54
GRAFİK 15. “Dönem, Üslup ve Kullanılan Malzemelere Göre Sanat Eserlerinin Özelliklerini Karşılaştırır.” kazanımına dönük veriler.....	54

GRAFİK 16. “Müzelerdeki Eserlerin Korunmasının Önemi Açıklar.” kazanımına dönük veriler.....	55
GRAFİK 17. “Sanat Eserinde Kullanılan Görsel Dilin İfadeleri Aktarmadaki Etkisini Analiz Eder.” kazanımına dönük veriler.....	56
GRAFİK 18. “Bir Sanat Eserinin Değerlendirilmesinde Bilgi ve Deneyimlerin Etkisini Söyler.” kazanımına dönük veriler.....	57
GRAFİK 19. “Sanatla İlişkili Olarak Estetiğin Ne Olduğunu Açıklar” kazanımına dönük veriler.....	57
GRAFİK 20. “Kendisinin ve Akranlarının Çalışmalarını Analiz Eder.” kazanımına dönük veriler.....	58
GRAFİK 21. “Sanatın Tanımlamasını Yapar.” kazanımına dönük veriler.....	59
GRAFİK 22. “Çağdaş Medyadaki İmaj, Yazı ve Sembol Gibi Unsurların Etkisini Analiz Eder.” kazanımına dönük veriler.....	59

SİMGELER VE KISALTMALAR

Araştırmada kullanılan kısaltmaların açıklamaları aşağıda verilmiştir.

MEB Millî Eğitim Bakanlığı

ÇAGSEY Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi

BÖLÜM 1

GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz çağ, hızla gelişen bilim ve teknoloji karşısında kendini sürekli yenileme ve geliştirme gayreti içerisinde. Meydana gelen bu değişimler insanların gündelik yaşamını etkilemesinin yanı sıra öğrenme, öğretme ve sanat dünyalarını da etkilemiştir. Birçok alanda kendini gösterdiği gibi eğitim alanında da kendini göstermiştir. Ülkemizde, bilgi ve teknolojiye hızlı değişimler nedeniyle, insanlarımızın çağın gereksinimlerine uygun olarak bilgi ve teknolojiye yararlanabilme yeteneğine sahip olmaları için Milli Eğitim'in hedefleri doğrultusunda eğitim ve öğretim programları geliştirilmelidir. Bu amaçla, eğitim programları, toplumun ihtiyaçlarına uyum sağlayacak şekilde düzenli olarak güncellenmektedir (Akkuş, 2008).

Sanat hayatımızın her anında bizimle beraberdir. Kafamızı kaldırıp baktığımız her yerde sanatla yapılmış eserleri ve içinde sanat barındıran yapıtları görmemiz mümkün. Sanat, insan duyu ve düşüncelerini, belirli bir estetik kaygı içinde, belirli bir amaca uygun, belirli öge, ilke ve yöntemlerle, etkili ve doğru bir şekilde ifade edilen bir eylem olarak da adlandırılabilir. Ayrıca sanat, farklı toplumlar, kültürler, sosyal yapılar, arasında bir köprü görevi görür ve onların bir arada yaşamasını sağlar (Mercin ve Alakuş, 2007).

Sanat, duyu ve düşüncelerimizi dile getirmemizdeki en önemli araçtır. Sadece kendimizi değil tüm insanlığın duyu ve düşüncelerini anlayabileceğimiz bir iletişim kanalıdır (Mercin ve Alakuş, 2007). Aristoteles ve Platon'dan beri sanatın ne olduğuna dair yargılar ve tanımlar yapılmış, yıllarca farklı dillerde, farklı kültürlerde, farklı inanışlarda çeşitli şekilde tabir edilmiştir. Her sanatsever sanatı kendine göre yorumlamış kendi benliğindeki şekliyle ifade etmeye çalışmıştır.

Sanatın insanın kişiliğinde ve karakterinin oluşmasındaki etkisi büyüktür. Nitekim sanatla büyüyen çocuklar kendilerini erken yaşta ifade etme şansını elde ederler. Sanat yetisi erken gelişen bireyler hayatının her alanında bu zevki ortaya koyarlar. Çocuk ne kadar erken yaşta sanat ile tanışırsa sanatsal zevkini o kadar erken kazanır. Bu durum kıyafet seçiminden, yediği yemeğe kadar her alanda kendini gösterir. Sanat hayatımızın her alanında kendine bir yer bulmuştur. Nasıl yiyecekler insanın karnını doyuruyorsa sanatla ilgilenmekte insanın ruhunu doyurarak bireylerin ruh sağlığının korunmasına yardımcı olur (Özsoy, 1996).

Sanatsal anlamda kendini ifade eden ve bu hazzı yaşayan çocuklar duygularını daha rahat ifade etmenin gücüyle kendilerini daha mutlu hissederler. Ruhsal doyum elde eden

çocuğun ruh sağlığı da dolayısıyla korunmuş olur. Erken yaşlarda çocukların yaratıcılık ve estetik algılarını geliştirmek, gelecekte onların hayal güçlerini ve yeteneklerini ortaya çıkararak çevrelerindeki güzellikleri fark etmelerini sağlamak açısından büyük önem taşır (Feeney ve Moravcik, 1987). Evinde, anasınıfında ve atladığı her sınıfta sanata maruz kalan çocuklar çevresindeki sanat olgularını anlayarak güzeli fark eder ve bu güzellikleri hayatına yansıtır. Aynı zamanda eleştirel düşünmeyi de hayatının merkezine koyar.

Bir toplum ancak eğitime verdiği değer ve bunu topluma mal etme düzeyi yüksek ise ileri gidebilir. Kalitesini ise sanata bakış açısından anlayabiliriz. Mustafa Kemal Atatürk, “Bir millet sanattan ve sanatkârdan mahrumsa, tam bir hayata sahip olamaz.” sözleriyle sanatın hayatımız için vazgeçilemez bir gerçek olduğunu vurgulamıştır.

Sanat eğitimi her zaman ileriye hedefler. Toplumu üretmeye, var olanı geliştirmeye geliştirilene ise sürekli sorgulamaya iterek yaratıcı düşünceyi destekler. Yaratıcı düşünce her insanda doğuştan vardır. Sanat eğitim ise bunu nasıl açığa çıkarması noktasında bireye ışık tutar ve destekler bu nedenle sanat eğitimi önemsenmelidir. Pekmezci (1997) tarafından yapılan değerlendirmeye göre, sanat eğitimi ülkenin toplumun genel kültürü, sanat ve eğitim birikimi ile birebir bağlantılıdır. Bu nedenle, hangi eğitim-öğretim kademesinde olursa olsun, sanat eğitimi önem taşımaktadır.

Sanat eğitimi sayesinde yaşanan çevre ve kültürün zenginlikleri önceden tanınır ve içselleştirilerek gelecek nesillere aktarılır. Böylelikle kültürünü koruyan gelecek nesillere aktarma sorumluluğunu kendinde hissedenden sadece kendi mirasına değil tüm dünya mirasına saygılı bireyler yetiştirilmiş olunur (Özdemir, 2018). Bu nedenle sanat eğitimine yaşam boyu önem ve değer verilmelidir. Sanat eğitiminin en önemli amaçlarından biri de insana bütün duyu organlarıyla hayattan zevk almayı öğretmektir. Etrafında olup biteni anlayıp anlamlandırmanın en etkili yolu budur (San, 2008).

Görsel sanatlar eğitimi, öğrencilerin günlük yaşamla ve diğer programlarda öğrendikleri konularla organik bir bağ kurarak edindikleri bilgileri pekiştirmeleri için tasarlanmış kapsamlı bir eğitim türüdür (Alakuş ve Mercin, 2009).

Görsel sanatlar eğitimi, öğrencilere çeşitli sanatsal araçlar kullanarak kendilerini ifade etme, yaratıcılıklarını geliştirme, estetik duyarlılıklarını artırma ve sanatı anlamlandırma fırsatı sunan bir öğrenme sürecidir. Bu sayede öğrencilerin edindikleri bilgiler daha kalıcı hale gelir ve sanatla olan ilişkileri artar. Görsel sanatlar dersi her zaman çok ilgi çekici olmuştur. Çocukları araştırmaya, yaratıcılıklarını kullanmaya teşvik etmekte

ve bunu yaparken de dinlenmelerine ve eğlenmelerine olanak sağlamaktadır (Özsoy, 2006).

Millî Eğitim Bakanlığı, 1-8. sınıflar için hazırladığı görsel sanatlar dersinin amaçlarını belirlemiştir. Bu amaçlar arasında, öğrencilerin görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilinci kazanması, görsel sanatların temel kavram ve uygulamalarını öğrenmeleri, sanat tartışmalarına etkin olarak katılmaları, sanatın doğası ve kökenlerini araştırmaları, kültürel mirasın önemini kavramaları ve korumaları, bilgi, malzeme, beceri, teknik ve teknolojiyi kullanarak düşüncelerini ifade etmeleri yer almaktadır. Ayrıca, görsel sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendirmeleri, sanat alanında etik davranış sergilemeleri, sanat mesleklerini tanımaları ve öğrenmeye istekli bireyler olarak yetişmeleri de hedeflenmektedir (MEB, 2018).

Bilinen en büyük yanlışlardan biri görsel sanatlar dersinin sadece yetenekli öğrencilere yönelik olarak verildiği ve kazanımlarının sanatçı yetiştirmeye yönelik hazırlandığının sanılmasıdır. Oysaki program tüm bireylere yönelik olup kültürel, okuryazarlık, sezgisel ve üst düzey düşünme becerilerinin geliştirmesine yardımcı olmaktadır (Gürdal, 2010).

Eğitim programları hem ülke hem dünya standartlarında ideal eğitim sistemi kurarak ulusun kalkınmasını, ilerlemesini ve gelişmesini sağlamak amacıyla geliştirilirler. Eğitim programları; herhangi bir eğitim kurumunun ulusal eğitim hedeflerini, kurumun amaçlarını, öğretim ve müfredatı, sınıf içi ve ders dışı etkinlikleri, bu hedeflere ulaşmak için oluşturulan süreçleri/yöntemleri/teknikleri, bunların neler getireceğini kapsar.

Eğitim programı, bireylerin milli, manevi, kültürel değer, yetenekler, beceriler, tutumlar, estetik duyarlılıklar ile donatılması için yapılması gerekenleri; zamanlama, içerik, amaç, hedef kitle, öğretim strateji/yöntemleri, araç-gereç-teknikler ve ölçme ile yerine getirir. Eğitim programları sistemin hedeflerini belirleyerek öğrencilere davranış kazandırmayı ilke edinir (Tan ve Erdoğan, 2004).

Program; belli bir amaca ulaşmak için yapılacak faaliyetler, bu faaliyetlerin sırası, ne zaman belirlendiği, nasıl yapılacağı ve yapılan işin nasıl değerlendirileceğidir. Yunanca kökenli bir sözcüktür. Yapılacak işin bölümlerini, sırasını, zamanlamasını ve nasıl gerçekleştirileceğini gösteren bir planı ifade eder. Program; gelecekte yapılmak/elde edilmek istenen bir şeyi başarmak için eldeki olasılıkların organizasyonudur. Belirli bir amaca ulaşmak için tasarlanmış bir mekanizmadır. Hayattaki kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerimize ulaşmak için programlanmaya ihtiyacımız vardır.

Eisner (1994) programın kökeninin Latince gelen “currerer” kelimesinden geldiğini söylemiştir. Bu kelime ders işleyiş anlamını da karşılamaktadır. Bu kelime aynı zamanda derslerin planlı ve organize bir sırayla verilmesini içeren öğretim sürecini tanımlamak için de kullanılmıştır. Bu nedenle, “müfredat” terimi sadece derslerin içeriğine değil, aynı zamanda verilme şekillerine ve öğrencilerin genel eğitim deneyimlerine de atıfta bulunur. Bu aynı zamanda eğitimde sadece ders planlarının hazırlanması değil, öğrencilerin eğitim materyalleriyle etkileşimi, öğrenme yöntemleri ve amaçlarının da düşünülmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu nedenle, ders içeriklerine odaklanmak kadar, öğrencilerin ihtiyaçlarına ve hedeflerine göre planlama yapmak da önemlidir.

Pratt (1994) bir programın öğrenme ve öğretme sürecinin ilerlemesi için bir plan olduğunu belirtir. Bu, bir programın belirli bir eğitim hedefine ulaşmak için yapılandırılmış bir yaklaşım olduğu anlamına gelir. Marsh (1997) ise programları, öğrencilerin okulun rehberliğinde kazanması beklenen beceriler olarak tanımlar. Bir ders genellikle hedefler, içerik, öğretim etkinlikleri ve değerlendirme gibi dört bölümden oluşur. Özetle, bir program öğrenme ve öğretme sürecini kolaylaştırmak için yapılandırılmış bir plan olarak tanımlanabilir. Belirli hedefler, içerik, öğretim etkinlikleri ve ölçme değerlendirme yöntemlerini içerir ve öğrencilerin istenen becerileri ve bilgileri edinmelerine yardımcı olmayı amaçlar.

Eğitim programlarının temel öğelerinden biri hedef belirlemektir. Bu hedefler, eğitim sürecinin başında belirlenir ve programın amacını ve öğrenme çıktılarını belirlemek için kullanılır (Davies, 2017). Hedefler, genellikle öğrenme kurumlarının belirli öğrenme standartlarına veya müfredatına dayanır (Bloom ve ark., 1956).

Programın bir diğer önemli unsuru içeriktir. Bu öğelere farklı ağırlıklar verilerek program tasarımı şekillendirilir. Genel olarak içerik boyutu bu unsurlar arasında en yüksek ağırlığa sahiptir (Demirel, 2007). İçerik, programda yer alan kazanımların genel hatlarıyla işleneceği konu bölümüdür. Hedefe ulaşma sürecinde hangi konuların kullanılacağı ve bu konuların ağırlıkları içerik bölümünde yer almaktadır.

Dersin hedef ve içerik bölümleri genellikle teorik olmakla birlikte, üçüncü bölüm olan eğitim öğretim süreci, programın uygulama yönünü temsil eder. Programın son basamağı ise ölçme ve değerlendirme yani durum testidir. Bu adımda öğrencinin öğrenmesi ile ilgili dönütler verilerek eksik ya da hatalı öğrenmeler ortaya çıkarılır. Bu dört bölümden oluşan müfredat sıklıkla eleştirilir. Gosse ve Hansel’e (2014) göre, program geliştirilirken

çoğu geliştiricinin program geliştirme hakkında bilgisi yoktur bu nedenle her adımında mümkün olduğu kadar çok uzmandan görüş alınmalıdır.

Yeni görsel sanatlar müfredatında birey aktif ve yaratıcıdır ancak öğrenmede bireyseldir. Bu nedenle program geliştirme, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını gerektiren yapıcı bir yaklaşımı temel almıştır. Yeni programın amacı aktif öğrenmeyi hedef olarak görsel sanatlar dersini daha etkin hale getirmektir (Ertürk, 2013). Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı, öğrencilerin evrensel sanat değerlerini öğrenmelerini, sanat üretimini ve izlemeyi benimsemelerini, kendi toplumlarının kültürel değerlerine saygı duymalarını, farklı toplumların kültürel değerlerini anlamalarını ve ileride de sanatı anlamlandırabilecek bireyler olarak yetişmelerini hedeflemektedir (MEB, 2018).

Görsel sanatlar eğitimi, genel eğitim sürecinin bir parçası olarak hedeflenen ve planlanan öğrenmenin gerçekleştirildiği bir alandır (Ayaydın, 2010). Görsel sanatlar eğitiminde eğitim ve sanat farklı konumlarda, farklı boyut ve ağırlıklarda buluşmaktadır. Kişi görür, algılar, adlandırır ve zihninde düzenledikten sonra ürün verir (Kırıçoğlu, 2002).

Eğitim sisteminin fen ve matematiğe odaklanması sanat derslerinin terk edilmesine yol açmıştır (Kırıçoğlu, 1990). Farklı disiplinlerden sanat eğitimcilerinin güçlükleri aşmak için iş birliği yapmaları, sanat eğitiminin başarısını ve önemini arttırmasına yardımcı olacaktır (Aykut, 2006).

Ülkemizde görsel sanatlar öğretiminde bazı zorluklar yaşanmaktadır. Ders başlıklarının içerikle eşleşmemesi, ders saatlerinin uygun olmaması, yerleşkedeki fiziki ve okul koşullarının yetersiz olması, öğrenci mevcudiyetinin fazla olması bu sorunlardan bazıları olarak sayılabilir. Temelde bir insan etkinliği olan eğitim, kişisel deneyim yoluyla bireyseldavranışlarda değişiklikler meydana getiren bir süreç olarak görülmektedir (Bloom, 1979). Sanat eğitimi, insanların davranışlarını olumlu yönde etkileyen eğitim bütünlüğünün önemli bir parçasıdır. Bu bütünlük, bilim ve sanatın birlikte çalışmasına dayanmaktadır. Yolcu (2007), sanatın duygusal ve zihinsel süreçler arasındaki yakın bağlantısına işaret ederek, öğrenme ve gelişme süreçlerinde etkili bir araç olarak sanatın kullanılması gerektiğini vurgulamaktadır. Sanat eğitimi, bireylerin yaratıcılık ve estetik zevklerini geliştirirken, aynı zamanda düşünme ve anlama yeteneklerini de artırır. Sanat, duygu ve düşünce arasındaki bağı güçlendirir ve bireylerin kendilerini ifade etme, empati kurma, hayal gücü kullanma gibi becerilerini geliştirir.

Sanat eğitiminin çeşitli tanımları vardır. Genel olarak 20. yüzyıldan günümüze sanat eğitimi, tüm disiplinlerle iş birliğini kapsayan hem okulda hem de okulun dışındaki eğitimi kapsamaktadır. Alternatif olarak Uçan (2002) sanat eğitimi amaçlı bir örgütsel değişim, dönüşüm ve olumlu yaşam gelişimi süreci olarak tanımlar.

Sanat eğitimi, hızla değişen dünyanın dinamik dokularına ayak uydurmanızı sağlayabileceğiniz yaratıcı bir kişilik geliştirme yoludur. Sanat, yaratıcılığı tetikleyen bir araç olarak hizmet eder ve hızlı karar verme, değerlendirme ve sonuca ulaşma becerilerini geliştirir (Özsoy, 2003). Bu nedenle, insanların bireyselliklerini ve yaratıcılıklarını ortaya koyabilecekleri bir ortam sunan sanat eğitimine ihtiyacımız vardır.

Artut (2002)'de benzer şekilde insanların yetenekli, yaratıcı ve üretken bireyler haline gelmelerinin sanat eğitimi ile mümkün olduğunu belirtmektedir. Eğitim hayatı boyunca yaratıcı düşüncüyü sanatsal etkinliklerle somutlaştırmak veya ifade etmek mümkündür. Diğer bir deyişle, sanatsal etkinlikle desteklenen eğitim deneyimleri, yaratıcılığın, becerilerin, algıların ve yeteneklerin gelişimini sağlar (Erol, 2016).

Bu yeteneğin geliştirilmesi yalnızca zihni ve hafızayı eğitmekle değil, tüm düşünsel süreçleri birlikte eğitmekle nihai sonuca ulaşır. Yaratıcılık dili detayları, olayları farklı görmek ve duyuları daha iyi algılayabilmekle başlar. İç ve dış ifade aracı olan sanat sayesinde öğrenciler çevrelerini gözlemler ve kendi yorumlarını yaparlar. Bu anlamda sanat derslerinin diğer derslerden biraz farklı olduğu söylenebilir. Bu derste çocuklar öğrenmekten keyif alırlar, yeni bir şey yarattıklarından anlam kazanırlar, bilgiyi yalnızca gözlemleyip anlamakla kalmaz, aynı zamanda yaşayarak uygularlar. Bu noktada resim öğretmenine anahtar rol, çocuğun yaratıcı ve yansıtıcı düşünme becerileri başta olmak üzere gözleme ve görme yeteneğini de geliştirmelidir.

Sanat eğitimi, sadece bir sanat eseri yaratmakla sınırlı değildir. Aynı zamanda yaratıcılığı artırarak, eleştirel düşünme becerilerini geliştirir ve farklı perspektifler sunar. Bu nedenle, sanat eğitimi, bireylerin hayatları boyunca karşılaşacakları problemleri çözme ve yaratıcı çözümler bulma konusunda da yardımcı olabilir. Ayrıca, sanat eğitimi insanların kendilerini ifade etmelerine, özgüvenlerini artırmalarına ve daha pozitif bir yaşam tarzı benimsemelerine yardımcı olabilir. Bu yüzden sanat eğitiminin, bireysel ve toplumsal gelişim açısından büyük bir önemi vardır. Sanat eğitimi, belirtilen önemi nedeniyle sürekli bir değişim içindedir ve yenigeliştirilen programlarla eğitim camiasına sunulmaktadır. Sanat eğitiminin zamanında verilmesi estetik duyarlılık, karşıt görüşlere saygı, diğer kültürleri

anlama, sanat eserlerine sahip çıkma bilincini geliştirmektedir (Mercin ve Alakuş, 2007).

Sanat eğitiminin pedagojik sürecinin başarılı olabilmesi için eğitimin her kademesinde ve o seviyeye uygun programlarda kesintisiz olması önemlidir. Teknolojinin hızla ilerlediği günümüzde, bireylerin kendilerini çeşitli sanatsal yollarıyla ifade etmelerine yönelik ihtiyaç artmaktadır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007). Sanat eğitimi programlarının başarısı, öğrencilerin yaratıcılıklarını özgürce ifade edebilme yeteneğine bağlıdır. Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurularak hazırlanmış dersler, öğrencilerin ilgisini çekerek onları sanatsal yaratıcılığa teşvik edebilir. Sanat eğitimi sadece bir beceri kazandırmakla sınırlı değildir; aynı zamanda öğrencilerin kendilerini ifade etme becerilerini ve eleştirel düşünme yeteneklerini geliştirir. Öğrencilerin ürettikleri eserlerin sergilenmesi, onların sanatsal becerilerinin ve ilerlemelerinin değerlendirilmesi açısından önemlidir.

Okullarda yapılan öğrenme faaliyetleri öğrenci merkezli olmalıdır. Çocukların bilişsel, duygusal ve görsel gelişimleri üzerine yapılan araştırmalar sonucunda uygun öğrenme programlarının geliştirilmesinin önemi büyüktür. John Dewey, eğitimin sadece bilgi aktarımı değil, insanlar ve çevreleri arasındaki etkileşim süreci olduğuna inanıyordu. Ona göre eğitim, kişinin yaşantısı ve tecrübesine dayanarak şekillenir. Bu nedenle, öğrencilerin deneyimlerini kullanarak öğrenmeleri, eğitim sürecinde başarıyı artıran önemli bir faktördür (Gençaydın, 1987).

Uzun yıllar boyunca, sanat eğitiminde sadece çizim yapmak yeterli görülüyordu ve kişinin sadece kendi zevkini ve eleştirel düşüncesini geliştirebileceği düşünülüyordu. (Ataünal, 2000) Ancak, etkili bir sanat eğitimi için bireylerin eleştirel, kültürel ve estetik yönden yeterli bilgi ve deneyime sahip olmaları gerektiği ortaya çıkmıştır (Kırışoğlu, 2002).

Görsel sanatlar dersi öğretim programı, öğrencilerin sadece sanat eserlerini değil aynı zamanda alanındaki güncel gelişmeleri de takip etmelerini ve bu doğrultuda konferans, açık oturum ve seminer gibi etkinliklere izleyici olarak katılmalarını hedeflemektedir. Bu sayede öğrenciler, sanat alanında yaşanan değişimleri takip ederek çağdaş bir bakış açısı kazanabilirler. Program aynı zamanda öğrencilerin kültürel çeşitliliğe saygı duymalarını, Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanarak yapıcı diyaloglar kurmalarını, doğayı sevmelerini ve çevreye duyarlı olmalarını, girişimcilik becerileri geliştirebilecekleri kültür ve sanat etkinliklerine katılmalarını ve sosyal yeterliliklerini geliştirmelerini de amaçlamaktadır. Ayrıca, öğrencilerin sanat eserlerine farklı açılardan bakmalarını sağlayarak, duygu, düşünce

ve izlenimlerini özgün sanatsal tasarımlara dönüştürmelerine katkı sağlayacak yeterlilik ve becerileri de edinmeleri hedeflenmektedir. Bu sayede öğrenciler, sanatın evrensel değerlerini öğrenerek, kendi kültürel değerlerini benimseyebilecek ve farklı kültürlerle saygı duyabilecek bireyler olarak yetişeceklerdir (MEB, 2018).

Görsel sanatlar dersi öğretim programı, her sınıf düzeyi için öğrencilerin sahip olması beklenen bilgi, beceri ve duygu yeterliklerine dair bir yol haritası sunar. Bu yeterlikler, öğrencilerin görsel sanatlarla ilgili temel kavramları ve teknikleri anlamalarını, yaratıcı düşünebilmelerini ve kendilerini ifade edebilmelerini içerir. Aşağıda görsel sanatlar dersi öğretim programının temel öğrenme alanlarına göre ele alınan kazanımlara yer verilmiştir. Öğrenme alanları aşağıdaki gibidir;

1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme

- Öğrenciler, gözlemlerini, hayallerini, duygularını ve düşüncelerini görsel iletişim yoluyla biçimlendirerek ifade etmeyi öğrenirler.
- Sanatın dilini kullanarak görsel iletişimi sağlayan öğrenciler, aynı zamanda yazılı vesözlü ifadeler de oluşturabilirler.
- Görsel sanat çalışmalarında öğrenciler, renk, çizgi, biçim, form, doku, mekân/uzam gibi sanat elemanları ve ritim, denge, oran-orantı, vurgu, birlik, çeşitlilik, hareket, zıtlık gibi tasarım ilkelerini kullanırlar.
- Öğrenciler, görsel sanat çalışmalarının anlamını ve değerini kavrayarak kendileri ve diğerleri tarafından oluşturulan sanat eserlerine saygı duymayı öğrenirler.
- Öğrenciler, farklı öğretim materyallerini ve araç-gereçleri kullanarak görsel sanat çalışmaları oluşturabilirler ve teknik uygulamaları gerçekleştirebilirler.
- Öğrenciler, yaratıcı ve özgün biçimlendirme çalışmaları yaparak yeteneklerini açığıkartabilirler.
- Görsel sanat çalışmaları oluştururken öğrenciler, telif hakları gibi konulara ilişkin etik davranışlar sergileyerek sorumlu bir tutum benimserler.

2. Kültürel Miras

Bu alanda öğrencilerin;

- Sanatın kültürü şekillendirdiği ve yansıttığı fikrini kavramaları ve müze, ören yerleri, sanat galerisi, sanatçı atölyeleri gibi yerlerdeki kültür-sanat eserlerini incelemeleri,
- Görsel sanatların geçmiş ve gelecek arasında bir köprü görevi gören araçlardan biri olduğunu anlamaları ve müzelerle ilişkilendirmeleri,
- Sanatın duygu, düşünce ve inançları iletmek için bir araç olduğunu anlamaları ve bu doğrultuda Türk kültüründe yardımlaşma amaçlı inşa edilen eserleri (sebil, darüşşifa, imarethane, kervansaray vb.) incelemeleri,
- Kültür-sanat örneklerini inceleyerek analiz etme ve yorumlama yeteneklerini geliştirmeleri,
- Görsel sanatların tarihsel sürecini araştırarak, farklı toplum ve kültürlerde ortaya konulan sanat eserlerini ve sanatçıları incelemeleri amaçlanmıştır.

3. Sanat Eleştirisi ve Estetik

Bu alanda öğrencilerin;

- Eser eleştirisi yöntemi olan tanımlama, çözümlene, yorumlama ve yargı adımlarına uygun olarak sanat eserlerini basitten karmaşığa doğru incelemeyi öğrenmeleri hedeflenmiştir.
- Görsel sanatlarla ilgili kavramları ve sanat eserlerinin oluşturulma süreci hakkındaki bilgilerini sanat eseri analizi yaparken kullanmaları amaçlanmaktadır.
- Sanat eserlerinin duygusal ve düşünsel ifade gücünü, iletişim kapasitesini analiz ederek yargıya varmayı öğrenmeleri hedeflenmiştir.
- Sanat eserlerini inceleyerek sanatın anlamı ve değeri konusunda bir yargıya varmayı öğrenmeleri amaçlanmıştır.
- Sanat eserlerinin ekonomik değerinin olduğunu fark etmeleri amaçlanmaktadır.
- Görsel sanatlar konusunda farklı bakış açıları ve tercihlerin tartışılması ve bu farklılıklara saygı gösterilmesi,
- Öğrencilerin sanat eserlerine ve sanatçılara ilişkin düşüncelerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.
- Görsel sanatlar alanında etik kuralların bilinmesi, öğrencilerin sanat eserleri ve

sanatçılarla ilgili tartışmalarda doğru bir şekilde hareket etmelerini ve sanat dünyasında saygın bir yere sahip olmalarını sağlamak amacıyla önemlidir.

- Eğitimin en önemli hedefi problem çözen, üretken, sorgulayan, kendine güvenen ve aktif insanlar yetiştirmektir. Bu hedeflere ulaşmak içinde eğitim programı ihtiyaca göre kendini yıllar içinde güncellemiştir. Çünkü değişen zamana ayak uydurabilmek için bilim ve sanat alanlarında sürekli gelişmek zorundayız (MEB, 2018).

1.1. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

Bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin hızla devam etmesi, eğitim programlarının sürekli olarak gelişme ve değişme ihtiyacını ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle, eğitim programları da zaman içinde değişiklik göstererek, kalitelerini artıracak önlemler alınmalıdır. Bu önlemlerin hedefleri, davranışlar, içerik, öğrenme-öğretme yöntemleri ve değerlendirme birimleri belli ölçütler çerçevesinde belirlenmeli ve düzenlenmelidir. Saylan'ın (1998) ifadesiyle, eğitimde kaliteyi artırmak için bu ilkelerin dikkate alınması gerekmektedir.

Okullarda öğrencilere hangi davranışların neden ve nasıl kazandırılacağı gösterilerek verilecek eğitim, önceden hazırlanan bir program çerçevesinde yürütülür. Bu programlar, örgün ve yaygın eğitim kurumlarında yapılan tüm eğitim faaliyetleri gibi belirlenir ve uygulanır. Bu nedenle, eğitimin niteliği, uygulanan programların kalitesine ve etkinliğine bağlıdır. Erden ve Akman'ın (1998) ifadesiyle, eğitim programlarının önemi büyüktür ve öğrencilere verilen eğitim, bu programların kalitesine bağlıdır.

Uygulanan eğitim programları, toplumun bireylerinden oluşan ve toplumu oluşturan insanların yetişmesinde önemli bir role sahiptir. Bu nedenle, hazırlanan eğitim programları, uygulanacağı toplumun yapısına uygun olmalıdır. Ayrıca, programların etkinliğini ve beklentilerin gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlemek için sürekli değerlendirme yapılmalıdır. Bu değerlendirmelerde, programları uygulayan öğretmenlerin görüşleri ve düşünceleri önemli bir rol oynamaktadır. Bu nedenle, öğretmenlerin sınıflarda programların uygulanmasına ilişkin görüşleri, değerlendirmelerde dikkate alınmalıdır.

Program geliştirme ve değerlendirme, program tasarımının yanı sıra uygulamayı da göz önünde bulundurarak yapılmalıdır. Bu nedenle, programların etkinliğini tam anlamıyla değerlendirebilmek için öğretmenlerin görüşlerini almak önemlidir. Programların amaca

uygun olup olmadığına karar verebilmek için öğretmenlerin görüşleri, programların uygulamadaki verimliliğini değerlendirmek için oldukça önemlidir. Akça'da (2007) bu konuya değinerek, programların uygulamadaki verimliliğinin değerlendirilmesinde öğretmen görüşlerinin önemine vurgu yapmaktadır.

Görsel sanatlar eğitimi, öğrencilerin sanatsal becerilerini geliştirmelerinde ve sanatın önemini keşfetmelerinde büyük rol oynar, dolayısıyla okul programlarında önemli bir yere sahip olmalıdır. Ne yazık ki, günümüzde görsel sanatların ve diğer sanat dallarının eğitim sistemi içindeki yeri ve önemi azalmış ve bu durum öğrencilerin yaratıcılık potansiyellerine ket vurmuştur. Sanat eğitimi, öğrencilerin kendilerini ifade etme ve düşüncelerini açığa çıkarma becerilerini geliştirmelerinde önemli bir araçtır ve görsel sanatlar eğitimi dersi de bu bağlamda önemli bir yere sahiptir.

Okul programlarından sanatın çıkarılması, öğrencilerin sadece akademik başarılarına odaklanmalarına neden olurken, sanatın getirdiği farklı perspektiflerin yokluğu, öğrencilerin gelişimini olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim programının eksik taraflarını belirlemek, sorunlarını tespit etmek için programı uygulayan öğretmenlerin görüşlerini alarak bir değerlendirme yapmak araştırmanın problemi oluşturmaktadır.

1.1.1 Problem Cümlesi

Bu araştırmada; “Kırşehir ilindeki ortaokulda görev yapmakta olan 8. sınıf görsel sanatlar öğretmenlerinin 2018 yılında uygulamaya konulan yenilenmiş görsel sanatlar öğretim programının ortaokul 8. sınıf öğretim programı hakkındaki görüşleri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Bu soruya cevap oluşturacak aşağıdaki alt problemlerle görüşler alınarak analiz edilip açıklanmıştır.

1.1.1.1 Alt problemler

Alt problem 1.1.1.1.0. Sekizinci sınıf görsel sanatlar programı kazanımlarına ulaşılma düzeyi hakkında öğretmen görüşleri nedir?

1. *Görsel İletişim ve Biçimlendirme* kazanımlarına ulaşılma düzeyi hakkındaki öğretmen görüşleri nedir?

2. *Kültürel Miras* kazanımlarına ulaşılma düzeyi hakkındaki öğretmen görüşleri nedir?

3. *Sanat Eleştirisi ve Estetik* kazanımlarına ulaşılma düzeyi hakkındaki öğretmen görüşleri nedir?

Alt problem 1.1.1.1.1. Sekizinci sınıf görsel sanatlar öğretim programı uygulanma süreci hakkında öğretmen görüşleri nedir?

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bir öğretim programının etkililiğini ölçmek için en önemli faktörlerden biri, programın uygulayıcıları olan öğretmenlerin programa uyum sağlamasıdır. Bu nedenle, görsel sanatlar öğretmenlerinin fikirleri, görsel sanatlar dersi öğretim programının başarısı için hayati önem taşımaktadır.

San'a (1979) göre, sanat eğitimi kişiliğin bütünsel olarak uyumlu bir şekilde gelişim sürecine katkı sağlayan ve kişinin yaratıcı ve üretken güçlerini geliştirmeyi amaçlayan bir süreçtir. Sanat eğitiminin amacı, kişinin günlük yaşamından mesleki hayatına kadar her anında kullanabileceği bu güçleri geliştirmektir. Bu nedenle, bir öğretim programının başarısı, eğitim sisteminin beklentilerini karşılayacak ve bireyin gelişim sürecinde etkili olacak bir şekilde tasarlanması ve öğretmenlerin programı ne kadar benimsedikleri arasında bir doğru orantı kurulabilmesine bağlıdır. Bu amaçla, yapılan araştırmada 2018 yılında yürürlüğe giren yeni bir öğretim programının görsel sanatlar dersi öğretmenleri tarafından nasıl karşılandığı, programın pratikte uygulanabilirliğinin tespiti, öğrencilere kazandırdığı faydalar ve öğretmenler tarafından ne kadar anlaşıldığı gibi konular ele alınmıştır.

Bu çalışma ile ortaokul 8.sınıf görsel sanatlar programına dönük öğretmen görüşleri alınarak, programın kazanımlarına ulaşma ve uygulamadaki var olan durumuna dönük öğretmenlerin görüşlerinden hareketle görsel sanatlar programının var olan durumunu ortaya koyarak programa dönük geribildirim vermek amaçlanmaktadır.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Eğitimin temel amacı, özgüveni olan, araştırmacı, üretken, problem çözme becerisine sahip ve aktif bireyler yetiştirmektir. Bu hedeflere ulaşmak için, gerektiğinde değişim ve iyileştirmeler yapılmalı, eğitim programları ihtiyaçları karşılayacak şekilde yeniden

tasarlanmalıdır. Sanat eğitimi, eğitim kurumlarında hak ettiği ağırlığı yakalayabilmek ve gelişebilmek için eğitimcilerin bilgi ve tecrübelerinin yanı sıra çağın gereklerini yakalayabilmiş bir eğitim politikası ve kararlılığı gerektirir. Özellikle görsel sanatlar gibi sanat dallarının öğretiminde, öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmek, estetik duygularını beslemek, kültürel mirasa sahip çıkmalarını sağlamak ve kendilerini ifade etmelerini desteklemek için etkili bir eğitim programı ve donanıma sahip eğitimciler önemlidir. Bu nedenle, görsel sanatlar dersinin içerik, öğretim stratejileri ve değerlendirme yöntemleri gibi konularında sürekli bir geliştirme ve yenileme çalışması yapılması gerekmektedir.

Bu amaçla, ortaokul 8. sınıf düzeyinde görev yapmakta olan görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin, görsel sanatlar eğitimi programında belirtilen kazanımlara ulaşılması konusunda karşılaştıkları zorlukları ve çözüm önerilerini paylaşarak yardımcı olmaktır. Bu çalışma aynı zamanda, program geliştirme uzmanlarına geri bildirim sağlamak ve ilgili alanda araştırma yapacak olan araştırmacılara da fikirler sunmak için önemlidir. Yenilenen programın kazanımları açısından ulaşılma düzeylerini belirlemek için görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşlerine başvurularak bir değerlendirme yapılacaktır.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

- 2021-2022 Eğitim ve Öğretim yılı ile
- Kırşehir sınırları içinde görev yapan ve örnekleme dâhil edilen ortaokul 8. sınıf dersine giren tüm görsel sanatlar öğretmenleriyle,
- Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anketle sınırlıdır.

1.6. VARSAYIMLAR

Bu çalışmada, aşağıdaki temel varsayımlardan hareket edilmiştir.

- Seçilen örneklem grubu, araştırmaya veri sağlamada ve evreni temsil etmede yeterlidir.
- Veri toplama aracı olarak kullanılan anket, amaca hizmet edici niteliktedir.
- Araştırmaya katılan öğretmenler, anket sorularına kendi görüş ve düşüncelerini yansıtacak şekilde doğru yanıt vermişlerdir.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin evreni temsili için yeterli olduğu varsayılmıştır.

BÖLÜM II

2.KAVRAMSAL/KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ LİTERATÜR

1.2. PROGRAM

Programın tanımı genel olarak işlerin ve eylemlerin zamansal, mekânsal, kişisel olarak göstereceği performansa dayalı düzenlemeyi ifade eden basılı kâğıt anlamını taşır. Bir diğer olarak belirli bir konunun nasıl ele alınacağını gösteren bir plan veya gelecekteki çalışmaların sırasını ve kapsamını belirleyen bir belgedir (Alaylıoğlu ve Oğuzkan, 1976). Başka bir tanıma göre de program, "Bir işin bölümlerinin nasıl yürütüleceğini, bölümlerin sırasını ve her bölümün ne zaman yürütüleceğini gösteren tasarım" anlamına gelir (Türk Dil Kurumu [TDK], 2005).

Program, 20. yy'e kadar öğretmenler tarafından oluşturulan ve öğrenciler tarafından öğrenilen konular anlamına gelmekteydi (Saylan, 1995). Zamanla öğretim süreciyle ilgili bilgilerin gelişmesi, okulların işleriyle öğrencilerin yaşamları arasında bağlantı kurma ihtiyacı ve toplumsal yaşamın değişen koşulları programın tanımında önemli değişikliklere neden olmuştur (Saylan, 1995).

Program yazarları, programlamayı bir deneyim olarak tanımlarlar. Caswell ve Campbell (1935) programı "Öğrencinin bir öğretmenin rehberliğinde yaşadığı tüm deneyimler" olarak tanımlarlar (Saylan, 1995'ten aktarılmıştır). Doll (1970) ise programı "Öğrencinin okulun kontrolünde yaşadığı tüm deneyimler" olarak tanımlamıştır (Saylan, 1995'ten aktarılmıştır).

Öte yandan, bazı program yaratıcıları programın planlanan yönlerine odaklanmış ve programı bir müfredat olarak görmüşlerdir. Program, tüm öğrencilerin ulaştıkları öğrenmeler bütünü olarak tanımlanır ve bir okulun ya da okul sisteminin belirli eğitim hedeflerine ulaşmak için planladığı ve yönettiği bir yapıdır. Bu tanım, Ralph W. Tyler'in 1957 yılında yayımlanan "Basic Principles of Curriculum and Instruction" adlı kitabından aktarılmıştır (Saylan, 1995).

Programı yetişek olarak tanımlayan Ertürk'e (1998) göre program "Belirli bir öğrenci grubuna belirli bir süre içinde eğitim vermeyi amaçlayan bir dizi düzenli eğitim durumudur." Sönmez (2005) ise programı "Ulaşılmak istenen bireysel hedefler ve bu hedeflere ulaşmak için düzenli eğitim ve sınav koşullarını içeren bütün" şeklinde tanımlamaktadır. Program uzmanları, uygun bir program tanımı arayışlarında müfredat kavramını birçok şekilde kullanmışlardır.

Fidan (1980) programı “Hedeflere ulaşmak için tasarlanmış etkinliklerin uygulamadaki görünümü” olarak tanımlamıştır. Hesapçıoğlu’na (1994) göre program, “Öğretim etkinliklerinin düzenlenmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi ile ilgili aşamaların ve gerekli konuların önceden planlanması ve belirlenmesidir.”

Varış'ın (2005) tanımına göre, program kavramı ileride yapılacak çalışmaların yöntemini, tutumunu, biçimini, sırasını ve kapsamını belirleyen bir belge olarak ifade edilmektedir. Saylan (1995) ise program kavramını, insanların bireysel ya da grup içinde mümkün olduğunca ekonomik ve pratik bir şekilde nasıl eğitilebileceklerine dair planların seçilmesi, düzenlenmesi ve denemesi ile ilgili bir çalışma alanı olarak tanımlamaktadır.

2.1.1. Eğitim Programı

Eğitim programı, çok yönlü ve kapsamlı olması nedeniyle literatürde çeşitli tanımları bulunmaktadır. Bu kadar fazla tanımlarının olmasının bir diğer nedeni de onları oluşturan yazarların pedagojik anlayış ve felsefelerinden kaynaklanmaktadır. Bazı eğitimciler (Erden, 1995) programların öğrencinin hem okul içinde hem de okul dışındaki tüm yaşamını kapsaması gerektiğini vurgularken, bazıları programların bunu yapmak için izlenmesi gereken yolları ve eylemleri özetleyen bir dizi plan olarak görmüşleridir. Ertürk (1998) eğitim programı bir dizi eğitsel deneyim olarak tanımlarken, Doğan (1979), öğrencilerin beklenen öğrenmelerini sağlamak için tasarlanmış tüm etkinlikler olarak tanımlamaktadır. Eğitim programı, Varış'ın (1996) tanımına göre ise, milli eğitim ve eğitim kurumlarının hedeflerini gerçekleştirmek için çocuklara, gençlere ve yetişkinlere sunulan bütün etkinlikleri kapsayan bir yapıdır.

Eğitim programı, öğretim programını kapsar niteliktedir. Öğretim programı ise öğretme ve öğrenme süreciyle ilgili tüm etkinlikleri içerir. Belirli bir öğrenim kademesindeki sınıflarda ve kurslarda işlenen konuları, bu konuların amaçlarını, sınıfa bağlı olarak her dersin haftada kaç saat işleneceğini, öğretim yöntemlerini detaylandırır (Büyükkaragöz, 1997). Eğitim programı, bireyin hedeflediği bilgi, beceri, tutum ve davranışları öğrenme sürecinde sistemli bir şekilde edinmesini sağlayan bir yapılandırma değildir. Başka bir deyişle, eğitim programı, belirli bir amaca yönelik olarak bireye kazandırılması gereken bilgi, beceri, tutum ve davranışların, dersler ve kurslar olarak planlı bir şekilde düzenlenmesidir. Okul öğretiminde kullanılan dersleri ve kursları içeren bir rehberdir.

2.1.2. Öğretim Programı

Büyükkaragöz (1997) tarafından tanımlanan öğretim programı, belirli bir öğretim kademesinde yer alan farklı sınıflar ve kurslarda işlenen konuları, hedefleri, derslerin haftalık sürelerini, öğretim yöntem ve tekniklerini içeren bir rehberdir. Bu rehber, bir okul sistemi veya eğitim kurumunun bütünsel öğrenme hedeflerine ulaşmak için hazırladığı bir yapıdır. Öğretim programı, “Genellikle belirli bilgi kategorilerinden oluşan ve bazı okullardadaha çok beceri ve uygulamaya odaklanılan, bilgi ve becerilerin programın amaçlarına uygun olarak planlı bir şekilde kazandırılmasına teşvik eden bir program” olarak tanımlanmaktadır (Varış, 2005).

Demirel (2008) tarafından yapılan tanıma göre, öğretim programı bireye sunulan tüm yaşantıları içeren ve ders öğretiminde kazandırılması gereken becerileri kapsayan bir yapıdır. Özçelik (1998) ise programın, dersin öğretme-öğrenme sürecinde nasıl, neden ve ne şekilde yapılacağına dair bir kılavuz olduğunu ifade etmektedir. Öğretim programı, belli bir öğretim kademesinde, çalışma saatleri, içerik, zamanlama, deneyim ve ders değerlendirme hedefleri gibi unsurları içeren planlı bir çalışmadır.

Ülkemiz öğretim programları, belirli eğitim düzeylerine yönelik ders konularını, zaman ve süre unsurlarını dikkate alarak, okul türünün amaç ve ilkelerine göre düzenlemektedir. Öğretim programı, okulun amaçları doğrultusunda bireylerin ihtiyaçlarını karşılamak ve becerilerini geliştirmek için düzenlenen bilgi ve etkinlikler bütünüdür (Varış, 2005).

Senemoğlu (2005) öğretmenlerin okuldaki arzu edilen öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamak veya arzu edilen öğrenmenin gelişimine rehberlik etmek için kilit bir rol oynadığını vurgular. Müfredatlar ise eğitimin etkililiğini ve verimliliğini sağlamak için hazırlanır ve öğretmenlerin ideal öğrenmeyi planlamalarında en önemli araçlardan biridir. Bu durumda, öğretmenlerin eğitim müfredatlarının hazırlanmasında aktif bir rol oynamaları, ideal öğrenmeyi planlamaları ve öğrencileri bu süreçte rehberlik etmeleri gerekmektedir. Müfredatlar, öğretmenlerin öğrencilere ne öğreteceği, hangi yöntem ve teknikleri kullanacağı ve ne zaman yapılacağı gibi konuları belirlemelerine yardımcı olarak, öğretim sürecinde etkililiği ve verimliliği artırmaktadır.

2.3. EĞİTİMDE PROGRAM DEĞERLENDİRME

2.3.1. Program Değerlendirmenin Amacı ve İşlevi

Program değerlendirme, programın etkisini değerlendirerek karar verme sürecidir. Eğitim hedeflerine ulaşma ölçüsünü belirleme, kapasitelerin geliştirilmesinde son ve tamamlayıcı bir adım olarak da tanımlanabilir. Ertürk (1972), program değerlendirmesinin eğitim hedeflerine ne ölçüde ulaşıldığını belirleme süreci olduğunu vurgulamaktadır. Özçelik (1998), değerlendirmenin amacı, verilen bilgi veya verilerin anlamlandırma, belirli amaçlara uygunluğu ve belirli koşulları karşılayıp karşılamadığı dikkate alınarak yorumlanması süreci olarak ifade etmiştir. Eğitsel değerlendirme, öğrencilerin zayıf yönlerini belirlemeyi, öğrencilerin hedeflere ne ölçüde ulaştığını, kullanılan yöntemlerin etkinliğini anlamayı, kullanılan prosedürlerin etkililiğini ve verimliliğini belirlemeyi içerir (Doğan, 1997, Marsh ve Willis, 2007).

Tyler'a (1949) göre değerlendirme, bir program çalışmasının temel işlevidir ve değerlendirme süreci, program hedeflerine ve beklenen davranış değişikliklerine tam olarak ne kadar ulaşıldığını belirleme sürecidir. Kısaca eğitim sisteminde kaliteyi, verimliliği ve etkililiği artırma amacıyla yapılması gereken çok önemli bir adımdır. Program değerlendirme sonuçları sonucunda eğitim programlarının güncellenmesine, geliştirilmesine, öğrencilerin başarısının artmasına ve eğitim sisteminin genel olarak verimli ve etkili bir hale gelmesine yardımcı olacaktır.

Program değerlendirmenin birincil amacı, eğitim programının istenilen genel ve özel amaçlarına ulaşıp ulaşılmadığını belirlemektir. Ayrıca eğitim programının gerçekten işe yarayıp yaramadığı, hangi yönlerinin değiştirilmesi gerektiği, mevcut programın etkililiği, okulun ürünlerinin yükseköğretimde ve iş hayatında başarılı olup olmadığı, programın ekonomik olup olmadığı gibi konuların belirlenmesi amaçlanmaktadır (Oliva, 2009; Wolf, Hill ve Evers, 2006). Program değerlendirme eğitim programının güncellenmesi, geliştirilmesi, uygulanması ve devamının sağlanması için yapılır.

Demirel (2006), program değerlendirmesinin genellikle müfredata dayalı olarak eğitim kaynaklarının benimsenmesi, değiştirilmesi veya kaldırılması hakkında kararların dayandırılacağı bilgileri sağladığını belirtmektedir. Değerlendirme sonuçları, program geliştiricilerini programın devamı, revizyonu veya yeni bir aşamasına geçiş hakkında bilgilendirir.

Ayrıca, program geliştiricilerin müfredat kararları almasına, sonuçlar çıkarmasına ve bilgiye dayalı kararlar almasına olanak tanır. Kısacası, eğitim programının, başlangıçta belirlenen hedeflere ne kadar iyi ulaştığı noktasını değerlendirir. Eksiklikleri, aksaklıkları gidererek kusurları ortadan kaldırır (Güven ve İleri, 2006).

Sonuç olarak, program değerlendirme eğitim sisteminde kaliteyi artırma, verimliliği ve etkililiği artırma amacıyla yapılması gereken çok önemli bir adımdır. Program değerlendirme sonuçları doğrultusunda eğitim programlarının güncellenmesi ve geliştirilmesi, öğrencilerin başarısının artmasına ve eğitim sisteminin genel olarak verimli ve etkili bir hale gelmesine yardımcı olacaktır.

2.4. PROGRAM DEĞERLENDİRME SÜRECİ VE TEMEL AŞAMALARI

Program değerlendirmesi, kapsamlı, sistematik ve dinamik bir süreçtir ve bu nedenle, araştırmaların da sistematik bir süreç izlemesi gerekmektedir. Bu sürece uyum sağlamak, değerlendirmenin etkinliğini artırmanın yanı sıra daha kapsamlı bir sonuç elde etmede de yardımcı olabilir (Kaya, 1997). Program değerlendirme sürecinin başarılı olabilmesi için bir dizi aşama izlenmelidir. (Chase ve Aquilano, 1995; Harding, Dickerson ve Kehoe, 1999; Melnyk ve Denzler, 1995; Outcomes Assessment Manual, 2000; ve UCF Continuous Quality Improvement Assessment Process, 2003, Akt. University of Central Florida, 2008)

Aşamalar şunlardır,

1. Değerlendirmenin planlanması ve organize edilmesi,
2. Programın amaçlarının açık bir şekilde tanımlanması,
3. Öğrenme çıktılarının belirlenmesi,
4. Mevcut ve gereken değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesi,
5. Her bir öğrenme çıktısı için hedeflerin ve değerlendirme yöntemlerinin belirlenmesi,
6. Veri toplama süreci,
7. Verilerin analizi,
8. Geri bildirim sağlanması,
9. Gerekli değişikliklerin uygulanması,

10. Değişikliklerin izlenmesi ve sonuçların karşılaştırılması,
11. Bilgilerin gözden geçirilmesi ve raporlanması.

Kaya (1997), program değerlendirme sürecinin temel aşamalarını şu başlıklar altında oluşturmuştur:

1. Anlamanın açık ve net hale getirilmesi,
2. Hedefin net bir şekilde belirlenmesi,
3. Temel unsurların belirlenmesi,
4. İmkânlar ve engellerin tespit edilmesi,
5. Cevaplanacak soruların tanımlanması,
6. Planın detaylandırılması,
7. Verilerin toplanması,
8. Verilerin analiz edilmesi,
9. Sonuçların yorumlanması ve ilgili kişilere iletilmesi.

Program değerlendirmesi Fitzpatrick ve meslektaşlarının (2004) belirttiği üzere planlama, uygulama ve değerlendirme olmak üzere üç aşamadan oluşur. Planlama aşaması, değerlendirme sürecinin en önemli ve ilk adımıdır. Bu aşamada, değerlendirme için araştırma tasarımının belirlenmesi, veri toplama yöntemlerinin ve ölçme araçlarının tanımlanması, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması gibi işlemler gerçekleştirilir. İkinci aşama olan uygulama aşamasında, planlama aşamasında belirlenen araştırma tasarımı, örneklem seçimi, veri toplama, analiz ve sonuçların yorumlanması işlemleri gerçekleştirilerek raporlanır. Program değerlendirmenin son aşaması olan değerlendirme aşaması ise, değerlendirme sürecindeki hataların ve eksikliklerin ortaya çıkarılmasını amaçlar (Akt. Sağlam ve Yüksel, 2007).

2.5. PROGRAM DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMLARI VE MODELLERİ

Değerlendiriciler, eğitim programlarını değerlendirmek için veri toplar ve topladıkları verileri yorumlamak için çeşitli yaklaşımlar kullanır. Programın değerlendiricisinin değerlendirme noktasındaki bilgi ve beceri düzeyleri, değerlendirme

teorileri ve savundukları felsefi değerler, program değerlendirme yaklaşımlarını yapılandırır. Bu yaklaşımlar temel aldıkları öğeye göre amaca dayalı, yönetime dayalı, uzman odaklı, tüketici odaklı ve katılımcı odaklı olmak üzere beş ana başlık altında toplanmıştır.

2.5.1. Tyler'in Değerlendirme Modeli

Tyler, 1902 yılında Chicago'da doğdu ve 1927'de Ohio Eyalet Üniversitesi'ne katılarak öğretim ve değerlendirme alanındaki önemli deneyimlerini kazandı. Tyler, 1933 ile 1941 yılları arasında geliştirdiği değerlendirme modeli ile birçok modelin temelini oluşturdu. Tyler'ın modeli, program geliştirme modeline dayanır ve eğitim hedeflerine odaklanır. Tyler'a göre, değerlendirme süreci, uygulanan programın eğitim amaçlarını ne ölçüde karşıladığını belirleme sürecidir. Değerlendirmenin sonuçları, eğitim programının etkililiğini ve geliştirilmesi gereken alanları belirlemeye yardımcı olabilir.

Tyler, Sekiz Yıl Çalışması deneyimlerinden yola çıkarak geliştirdiği amaca dayalı değerlendirme yaklaşımının ayrıntılarını 1942 yılında *Değerlendirme Üzerine Genel İfadeler* adı altında yayınladı. Bu eserinde Tyler, amaca yönelik değerlendirmenin biçimsel olarak gösterilen uygulama süreçlerini detaylı bir şekilde ele aldı (Fitzpatrick, Sanders ve Worthen, 2004; Mathison, 2005).

- Amaçların Kategorize Edilmesi
 - Genel Amaçlar
 - Davranışsal Amaçların Belirlenmesi
- Eğitim Durumlarının Tespiti
- Ölçme Araçlarının Seçimi
- Ölçme Araçlarının Geçerliliğinin Belirlenmesi
- Ölçme Araçlarının Güvenirliğinin Belirlenmesi
- Performansın Tespiti
- Performansın Amaçlarla karşılaştırılması.

Böylece Tyler, geliştirdiği hedefe dayalı program değerlendirme modelinde, beklenen hedefler ile gerçek öğrenci başarısı arasındaki boşlukları belirlemiş, programdaki aksaklıkların giderilmesi için de bu bilgileri program geliştirme sırasında kullanmıştır.

Programı uygulama süresince, öğrencilerin programa katılmadan önce programın hedeflediği davranışları gösterme olasılığı her zaman vardır. Bu nedenle ölçme aracının programın başında ve sonunda olmak üzere en az iki kez kullanılması önerilir. Böylece edinilen eylemin program aracılığıyla kazanılıp kazanılmadığı belirlenir. Ayrıca, davranışsal kalıcılığı kontrol etmek için programın bitiminden bir süre sonra bir izleme çalışmasında davranışın değerlendirilmesi önemlidir (Erden, 1998). Ağırlıklı olarak deneysel araştırma desenlerinin kullanıldığı bu modelde, başarı testleri, gözlem formları, performans testleri ve tutum ölçeklerden yararlanılabileceği belirtilmektedir (Erden, 1998; Gözütok, 2001).

2.5.2. Metseffel ve Michael Modeli

Metfessel ve Michael, 1967'de Tyler tarafından geliştirilen program değerlendirme modelinden esinlenerek yeni bir program değerlendirme modeli geliştirdiler. Bu model toplam 8 aşamadan oluşmaktadır (Popham, 1988). Bunlar;

1. Toplumun tüm üyelerinin katılımı,
2. Genel amaçların ve özel hedeflerin belirlenmesi,
3. Özel hedeflerin ifade edilebilir ve öğrenmeyi kolaylaştırılabilir hale getirilmesi,
4. Ölçme araçlarının geliştirilmesi,
5. Belirli aralıklarla ölçümlerin yapılması,
6. Toplanan verilerin analiz edilmesi,
7. Analiz edilen verilerin yorumlanması,
8. Program değişiklikleri ve hedef düzeltmeleri için önerilerin formüle edilmesidir.

Metfessel-Michael değerlendirme modelinin uygulama adımlarının ile benzer olduğu görülmektedir. Ancak Mathison (2005) tarafından da belirtildiği gibi bu iki modeli arasındaki temel fark, ölçme araçlarının çeşitliliği ve kullanım şeklidir.

2.5.3. Provus'un Farklar Yaklaşımı Modeli

Tyler'ın izinden giden bir diğer değerlendirme modeli ise 1960'lı yılların sonunda Malcolm M. Provus tarafından geliştirilmiştir. Pittsburg devlet okullarının okuma

programlarının etkililiği değerlendirilmiştir. Bu yaklaşım her ne kadar yönetsel bir değerlendirme olsa da en temeli Tyler'ın modeli oluşturmaktadır. Provus'un (1969) geliştirdiği değerlendirme modelinin üç temel özelliği vardır. Bu özellikleri Provus şöyle belirtmektedir:

1. Değerlendirme, standart bir yöntemle yapılmalı ve ilgili tarafların ortak kararı ile belirlenen kriterlere dayandırılmalıdır.
2. Programın değerlendirilmesi, aşama sonundaki performans ile belirlenen standartlar arasındaki tutarlılık ve farklılıkların belirlenmesiyle yapılmalıdır.
3. Değerlendirme amacı, programın durumuna ilişkin veri sağlamak ve elde edilen verilerin değerlendirilmesi sonucunda programın devam etmesi, geliştirilmesi veya sonlandırılması gerektiğinin belirlenmesidir.

Bu model dört bileşen ve beş aşamadan oluşmaktadır:

1. Program standartlarının belirlenmesi,
2. Program performansının belirlenmesi,
3. Performansın standartlarla karşılaştırılması,
4. Performans ve standartlar arasındaki farklılıkların belirlenmesi.

Bu programın değerlendirilmesi sırasında, elde edilen farklılıklara ilişkin bilgiler, adım adım karar verme sürecinde olan karar vericilere gönderilir, karar seçeneği olarak; Bir sonraki adıma geçmek, önceki adımı yeniden düzenlemek, performansı ve parametreleri değiştirmek veya programını sonlandırmaktır (Ornstein ve Hunkins, 2004).

2.5.4. Stake'in Uygunluk-Olasılık Modeli

Stake'in bu modeli genel olarak Tyler'ın değerlendirme modelinin üzerine geliştirilmiştir. Stake'e göre, değerlendirme girdiler, işlemler ve çıktıları dikkate almalıdır. Bu unsurların üçü de program hedeflerini, istenen ve istenmeyen etkileri ve değerleri tanımlayarak dikkate almalıdır (Marsh ve Willis, 2007). Stake modelinde tasarlanan ve gerçekleştirilen sonuçların uygunluğu kontrol edilir. Tasarlanan ile gözlemlenen arasındaki uyum nedir? Tasarlanan gerçekleşti mi? Vb. sorular yöneltilir. Nitel ve nicel çıktılar sayesinde istenen sonuçların ne derece gerçekleştiği belirlenmeye çalışılır (Bellon ve Handler, 1982; Demirel, 2006).

2.5.5. Stufflebeam'in Bağlam, Girdi, Süreç, Ürün (Cıpp)

DL Stufflebeam liderliğindeki Phi Delta Kappa Ulusal Değerlendirme Komisyonu, Bağlam, Girdi, Süreç ve Ürün adlı bir değerlendirme modeli geliştirerek yaygınlaştırmıştır. Stufflebeam'e göre değerlendirme, karar verme alternatiflerini belirlemek için yararlı bilgilerin tanımlanması, elde edilmesi ve yorumlanması sürecini içerir (Oliva, 2009). Çevre, girdi, süreç ve ürün boyutları CIPP modelinin çekirdeğini oluşturur ve değerlendirme süreci bu dört boyuta ilişkin değerlendirmeyi planlar.

Stufflebeam'e göre bağlamsal değerlendirme, eğitim ortamındaki sorunları, ihtiyaçları ve fırsatları belirlemeye yardımcı olan ampirik verilerin toplanmasını içerir. Girdilerin değerlendirilmesi, program hedeflerine ulaşmak için kaynakların nasıl kullanılacağı hakkında bilgi sağlamayı içerir. Süreci değerlendirmenin amacı, eğitim sürecinde planlanan ve uygulanan etkinlikler arasındaki uyumu belirlemektir. Son aşamada, ürün değerlendirmede, değerlendiriciler programın nihai sonucunun/ürünün beklendiği gibi gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğine dair veri toplarlar (Popham, 1988; Ornstein ve Hunkins, 2004). Değerlendirmenin asıl amacının kanıtlamaktan çok geliştirmek olduğu inancına dayanan bu model eğitimciler, profesyoneller ve çeşitli disiplinlerden paydaşlar tarafından kullanılmak üzere tasarlanmıştır (Stufflebeam, 2000).

2.5.6. Stake'in İhtiyaca Cevap Vermeye Dayalı Değerlendirme Modeli

Stake tarafından geliştirilen başka bir program değerlendirme modelinde, Stake, program değerlendirmelerinin şöyle olduğunu belirtir:

- Programın amacından çok faaliyetlerine ağırlık verilmesi,
- İlgili tarafların ihtiyaçlarına yönelik bilgilerin iletilmesi
- Farklı değerler veya görüşler programın başarısını veya başarısızlığını gösterdiğinden, değerlendirmenin ihtiyaca cevap verici nitelikte olmasını öne sürmüştür (Saylor, Alexander ve Lewis, 1981).

Stake, paydaşların algılanan ihtiyaçlara duyarlı olmasının değerlendirmenin temeli olduğuna inanmaktadır. Bu nedenle, herhangi bir paydaş veya değerlendirme katılımcısı için ilk görev, program değerlendirmeden ne beklediğini açıklamaktır. Stake'e göre, sistematik değerlendiricilerin iddia ettiği gibi, program değerlendirmesi yalnızca hedeflerin ayrıntılı ve sistematik değerlendirmesine değil, aynı zamanda öğrenci öğreniminin, müfredatın ve eğitim sürecinin çeşitli işlevlerinin, unsurlarının da değerlendirilmesine odaklanır (McNeil,2006).

2.5.7. Eisner'in Eğitsel Uzmanlık/Eleştiri Modeli

1970'lerde çeşitli çalışmalarda E. Eisner, kendi hümanist yaklaşımı etrafında merkezlenmiş bir pedagojik uzmanlık/eleştiri modeli sunmuştur. Eisner'ın bu modeli, eğitim eleştirisi ve uzmanlığına dayalı olmakla birlikte aynı zamanda zengin ve yüksek kaliteli eğitim deneyimini açıklamayı amaçlamıştır.

Eisner'e göre, eğitim eleştirisi süreçlerini uygulamak için değerlendiriciler aşağıdaki sorulara cevap aramalıdır: Eğitim öğretim yılı boyunca yeni programın sonucu olarak okulda neler gerçekleşti? Önemli olaylar ya da durumlar oldu mu? Olduysa nelerdir? Bu durumlar nelerden sebep oldu? Katılımcılar olan bu durumlara karşı nasıl tepkiler verdiler? Öğrenciler yeni planının uygulanmasından ne öğrendiler? Eisner, okullardaki eğitim etkinliklerinin etkili ve tarafsız değerlendirmelerini yapmak için konu uzmanlarına ihtiyaç duyulduğunu söyledi. Eisner'in modeli, birbiriyle ilişkili üç süreci kapsamaktadır.

Bunlar:

1. Betimleme,
2. Yorumlama
3. Değerlendirme'dir (Marsh ve Willis, 2007; Ornstein ve Hunkins, 2004).

2.5.8. Saylor, Alexander ve Lewis Modeli

Saylor, Alexander ve Lewis (1981), çeşitli müfredat değerlendirme modellerini entegre ederek, çok boyutlu bir değerlendirme modeli geliştirmişlerdir. Modelde programın etkililiğini saptamak için hem biçimlendirici hem de düzey belirleyici değerlendirme yöntemleri kullanılır. Saylor, Alexander ve Lewis Modeli beş bileşenden oluşmuştur.

Bunlar sırası ile şu şekildedir:

1. Amaçlar ve alt amaçlar
2. Bir bütün olarak eğitim programı
3. Eğitim programının spesifik öğeleri
4. Öğretim
5. Değerlendirme programı

Yukarıda özetlenen program değerlendirme modellerinin yanı sıra, “Aksiyon Araştırması” adı verilen, Wolf tarafından geliştirilen bir değerlendirme modeli de bulunmaktadır. Bu model, “Sistematik” ve “Hümanistik” yaklaşımların özelliklerini taşıyan bir yöntem olarak öne çıkmaktadır.

2.6. SANAT

Sanat, insanlık var olduğundan beri her zaman kendine yer edinmiştir. İnsanoğlunun geçirdiği evrimi, yaşam biçimini, hayata bakışını, sanatını her çağda ve toplumda farklı biçimlerde göstermiştir (Artut, 2006). Sanatın insanların duygu ve düşüncelerinden doğan ve gelişen bir olgu olduğu düşünüldüğünde, sanattaki değişimlerin insandaki değişimlerle paralellik gösterdiğine şüphe yoktur. Sanat bir insan faaliyetidir ve insanı etkileyen her şey sanatı da etkiler (Ergün, 2008).

Sanat, derinliği kelimelerle tam olarak tarif edilemeyen bir olgudur. Ancak, farklı insanlar tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Örneğin, Kant'a göre, sanat bir “oyun” olarak görülmektedir. Hegel ise sanatı “Ruhun maddede ortaya çıkışı” olarak tanımlar. Kuşkusuz sanatın tanımıyla ilgili başka görüşlerden de alıntı yapılabilir. Nasıl tanımlanırsa tanımlansın sanat insan yapımı bir olgudur, insana özgü bir olaydır. Yani sanat ancak insanın yapabileceği bir iştir (Torkdoğan, 1984). Dewey ise sanatı, hayata renk veren bir deneyim olarak ifade etmiştir.

Sanat, herkes tarafından farklı yorumlanan esnek ve kapsamlı bir terimdir. Tüm anlamları kapsayan tek bir sanat tanımı vermek mümkün değildir (Balcı ve Say, 2003). Sanat kuşkusuz bir zevk alma aracıdır, ama aynı zamanda bir bilgi aracıdır. Dünyayı anlama ve anlamlandırma sürecinin bir parçasıdır (Oktay, 1995). Nasıl konuştuğumuz dil bizler için önemliyse sanat da insanların konuştuğu ortak dil olduğu için önemlidir.

Sanat, bireylerin kendilerini ifade etmek ve gerçekleştirmek için kullandıkları etkili ifade aracıdır (Artut, 2006; Erinç, 2000). Sanat; çizgi, renk, şekil, ses, kelime ve ritim etkinliği gibi araçları kullanarak insanların duygu, düşünce ve izlenimlerini kişisel üslup ve yaratıcılıkla güzel ve etkili bir şekilde ifade etme çabasıdır (Aytaç, 1981).

Sanat, insanlığın var oluşu kadar eski bir olgudur. Sanatın temeli, insanda var olan güzelliğin peşinden koşmadır (Balcı ve Say, 2003). Bu anlamda sanat, bir güzellik yaratma çabasıdır (Balcı, 2005). Sanat güzellikle ilgilenir ama güzellik göreceli bir kelimedir. Bir şey

tiksindirici acı ve ıstırap verici de olsa eğer içinde tutarlıysa estetik anlamda güzeldir (Artut, 2006).

Sanat, insan yaşamının vazgeçilmez unsurlarından biridir. Bireyler duygu, düşünce, istek ve heveslerini ses, çizgi ve hareketlerle ifade etmekte özgürdürler (Senemoğlu, 2005). Sanat, insanın kültürel yaşamının ve kişisel deneyiminin en kapsamlı alanıdır. Bu anlamda sanatın insana kattığı değer diğer alan ve deneyimlerle yarışamaz (Kırıçoğlu, 2002).

Sanat, yeni nesilleri önceki nesillerle buluşturan ve insanlığın devamlılığını sağlayan kilit alanlardan biridir. Bunu, yeni nesli birçok yönden bilgilendirerek, eğiterek ve donatarak yapar. “Ben kimim, nereliyim, ne yapıyorum?” sorularına cevap veren sanat, nesiller arası değişim ve gelişimi sağlamak için önemli bir motivasyon aracı olmaktadır. Sanat sadece eski ve yeni bakış açılarının karşılaştırılmasını değil, var olan fikirlerin de özgün anlatımlarını sunar (Özsoy, 2003).

2.6.1. Sanat Eğitimi

Sanat eğitimi kavramı, 19.yy’ın başlarında Avrupa’da ortaya çıkmıştır. 19. yüzyılın ortalarından itibaren kitleler üzerindeki etkisi ilk olarak özellikle sanayileşme sürecinden geçmiş ülkelerde kendini göstermeye başlamıştır. Daha sonra eğitim sisteminde belirli yöntemleri ve belirli hedefleri olan ayrı bir alan olarak varlığını devam ettirmiştir (Etike ve Kurtuluş, 2002). Sanat eğitimi, sanatın tüm alanlarında gerçekleştirilen eğitim ve öğretimi kapsamaktadır.

Dar anlamda güzel sanat eğitimi, güzel sanatlarda eğitim ve öğretimi ele alır. Bu öğretimin kapsamı içinde, pratik sanat etkinlikleri, sanat yapıtı inceleme, sanat tarihi ve estetik yer almaktadır. Dahası, sanat eğitimi, araç-gereç ve ışık donanımı ile öğretim programları, çalışma düzeni, değerlendirme gibi yönetsel konuları da içermektedir (Kırıçoğlu, 2002).

Sanat eğitimi, amaçlarını oluştururken çocuğu temele almaktadır. Hurwitz ve Day’e (1995) göre, sağlam bir sanat eğitimi almayan çocuklar, dengeli ve kapsamlı bir genel eğitimden mahrum kalmaktadır (Şenel, 2010). Sanat, öğrenme ve gelişim sürecinin etkili bir yardımcısıdır. Çünkü sanat, duygu ve düşünceler arasındaki iç içe geçmiş bağlantıları vurgular. Bir bakıma insan olmanın bu iki yönünü kaynaştırmak eğitimin temel amaçlarından biridir, dolayısıyla sanatın eğitime dâhil edilmesi tüm eğitim süreçlerini daha etkili hale getirir (Güneş, 1977).

Sanat; bireylerin sosyal ilişkileri düzenlemesine, işbirliği yapmasına, doğrularını ifade etmesine, seçimler yapmasına, girişimciliğin hazzı yaşamasına ve üretken olmasına olanak sağladığı için önemli ve gereklidir. Basset'in (aktaran Erbay, 1997) belirttiği gibi, sanat eğitimi birey için gerekli ve yaşamda önemli bir yere sahiptir. Sanat eğitimi bireyseldir. Bireyin yaratıcılığını ve potansiyelini eğitmek, estetik düşünce ve bilinci düzenlemek, estetik yaşamın yapısını oluşturmak gerekir. Sanat dersleri; yapıcı analizi öğretir, inisiyatifi almaya teşvik eder, pratik düşünmeyi ve beyninizdeki olayları tanıma yeteneğinizi geliştirir (Şenel, 2010).

Sanat eğitimi denilince aklımıza genellikle görsel sanatlar gelir. Oysa okullarda okutulan müzik, edebiyat, tiyatro, drama, halk kültürü vb. sanat eğitiminin bir parçasıdır ve sanat eğitimine dâhildir. Sanat eğitimi çok geniş bir disiplin yelpazesini kapsamaktadır. Bu açıdan bakıldığında okullarda sanat eğitiminin gerekliliği tartışılırken sadece görsel sanatlar derslerinin değil, öğrencilerin kendilerini ifade edebilmeleri ve yaratıcılıklarını geliştirebilmeleri için sanatla ilgili tüm derslerin gerekli olduğu belirtilmelidir. Sanat eğitimi, kişisel gelişim ve topluma uyum sağlamada önemli bir yer tutar. Sanat eğitimi aynı zamanda estetik beğeni ve algısı gelişmiş bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Sanat eğitimi sayesinde çevre bilinci ve estetik duyarlılığı gelişmiş olanlar, çevrelerinde olup bitenleri daha iyi görebilir ve görüntü kirliliğine karşı daha duyarlı hale gelirler (Ayaydın, 2010).

Sanat eğitimi, insanlara kendilerini doğru ifade etmeyi öğretirken, estetik yargılarda bulunmayı öğretmeyi de amaçlar. Sanat eğitiminin amacı sanatçı yetiştirmek değildir. Her öğrencinin yaratıcılığına yön vermek, bilişsel, psikomotor ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunarak bireyin kişisel ve sosyal gelişimini destekler. Ayrıca estetik beğenin, iletişimin ve evrensel değerlerin algılanmasının şekillenmesinde çok önemli rol oynar (Gel, 1990; Kırıçoğlu, 2002; Uçan, 1997).

Sanat eğitimi, bireyi sadece duyuşsal ve duygusal yönden zenginleştirmekle kalmaz, aynı zamanda topluma ve dünyaya uyum sağlayan bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öte yandan, ait olduğumuz toplumun bir ferdi olarak kendi kültürel ve sanatsal değerlerimize sahip çıkar, evrensel değerlerimizi korur, paylaşır ve bu sayede uluslararası alışverişi sağlarız. Ayrıca sanat eğitimi diğer alanlara göre bireysel gelişim süreçlerini hızlandırmada ve geliştirmede rol oynamaktadır (Gel, 1993). Sanat eğitiminin aynı zamanda yaratıcılık ve gözlem becerilerini geliştirmeyi sağladığı, kişisel çabayı desteklediği, pratik zekâyı ve el becerisini geliştirdiği bilinmektedir (Kırıçoğlu, 2002).

Sanat eğitimi sadece çocuklar için değil herkes içindir. Bu anlamda kişinin iç dünyasının zenginliklerini kazanmasını sağlar ve hayal gücünün inşasına rehberlik eder. Çünkü sanat eğitimi, içsel zenginlik ve duyarlılığın oluşmasıdır. Sanat eğitimi, kişinin doğa ve nesnelere hakkındaki bilgisini genişletir. Sanatsal bir sorunla karşılaştığında bilgisini, deneyimini, sezgilerini, yaratıcılığını ve hayal gücünü çözüm bulmak için kullanma şansı yakalar. Biten çalışması sonrasında özgüveni artar. Günlük yaşamında öğrendiği problem çözüme yaklaşımlarını uygulayabilir. Sanat eğitimi, bir çocuğun gelişimini destekleyen en önemli kanallardan biridir. Bu ortamda çocuklar doğal eğilimlerini uygular ve deneyimlerini kendi hızlarında kullanırlar (Gökaydın, 1998).

Sanat eğitimi sadece sanatçı ve yetenekli insan yetiştirmek için değil, ailede başlayan ve hayatın farklı evrelerinde toplum tarafından özümsemesi gereken bir süreç olarak düşünülmelidir (Aydın, 2008). Sanat eğitimi, sadece birkaç seçkin insanın yetiştirilmesi için değil, tüm toplumun katılımıyla gerçekleşen bir süreç olmalıdır. Ayrıca, sanat eğitimi sadece okulda ya da öğrencilik yıllarında değil, hayatın her evresinde devam etmelidir. Gelişmiş ülkeler, sanat ve sanat eğitimine öncelik verdiklerini, vatandaşlarına okul öncesinden hayatın sonuna kadar bir sanat eğitimi ortamı hazırlayarak göstermektedirler (Aydın ve Alakuş, 2009). Sanat, bu ülkelerde sadece bir hobiden öte, toplumun kültürel zenginliği ve gelişimi için bir araç olarak görülür.

Bir sanatçının başarı düzeyi, sosyal düzeyiyle yakından ilişkilidir. Son derece hassas ve duyarlı bir kitlenin varlığı, sanatçıları yeni eserlere yönlendirmekte ve alanın dinamizmini canlı tutmaktadır. Bu nedenle sanat eğitiminin önemli bir amacı, sanatçı yetiştirmenin yanı sıra estetiğe duyarlı bir toplum yaratmaktır (Ünver, 2004). Sanat eğitimi, genel ve evrensel eğitim ve öğretim içerisinde geniş yer alması gereken bir alandır (San, 2004).

2.6.2. Görsel Sanatlar Eğitimi

Görsel sanatlar; resim, heykel, mimarlık, grafik, endüstriyel tasarım, uygulamalı sanatlar, sinematografi, fotoğrafçılık, moda tasarımı ve bilgisayar sanatı gibi çok geniş bir alan olarak tanımlanmaktadır (Kırıçoğlu, 2002). Görsel sanatlar eğitimi, sadece yeteneği olan öğrencilere yönelik ve öğrencilerin dinlendiği ders olarak toplum arasında kalıplaşmış bir şekilde değerlendiriliyordu. Görsel sanatlar dersi aynı zamanda bilişsel, duygusal ve ruhsal bir eğitim alanıdır (Ayaydın, 2010). Görsel sanatlar öğretmenlerinin amacının her öğrenciyi sanatçı yapmak olmadığını anlamamız uzun zaman aldı (Aykut, 2006).

Sanat eğitimi, bireylerin yetenekleri ölçüsünde duygusal ve sosyal gelişimine katkı sağlayan bir süreçtir. Güzel sanatlar, sanatın kanun ve tekniklerini uygulayarak bireylere estetik bir kişilik kazandırmayı amaçlayan bir eğitim alanıdır (Aykut, 2006). Amacı, çocuğun doğuştan gelen güçlerini erken yaşta fark edip sanatsal olarak geliştirmektir. Çocuklara muhakeme yeteneğinin nasıl geliştirileceğini, deneyimlerin sanatsal biçimlere nasıl dönüştürüleceğini ve materyalleri manipüle ederek anlatı bütünlüğünün nasıl sağlanacağını öğretmektir. Görsel sanatlar eğitimi, çocukları sanatçı olarak yetiştirmeyi amaçlamaz. En önemli şey çocuğu entelektüel, algısal ve duygusal olarak geliştirmektir (İlhan, 1999).

Görsel sanatlar eğitiminin amacı, bireyleri sanat ve kültür alanına duyarlı hale getirmektir. Öğrencilerin analitik ve sentez becerilerinin (seçme, sınıflama, birleştirme, yeniden düzenleme) ve eleştirel bakış açısının gelişimine katkı sağlanması amaçlanmaktadır (Buyurgan ve Buyurgan, 2007).

Görsel sanatlar eğitimi erken çocukluktan itibaren sanatsal anlamda kişileri eğiterek sezgi, muhakeme, hayal gücü, el becerisi geliştirmelerine ve okuryazarlık kazanmalarına yardımcı olur. Aynı zamanda öğrencilere farklı yöntemler ile algılama ve düşünme temellerini öğretmeyi amaçlar (Özsoy, 2003). Aynı zamanda çocuğun kişiliğinin ve özgüveninin gelişmesinde önemli rol oynar. Öğretim atölyelerinde materyal paylaşımı, sorumluluk, düzen ve kullanım bilincini teşvik eder (Buyurgan ve Buyurgan, 2007). Sanatın eğitim sürecinde; estetik ilkelere göre sanatsal dil kullanılarak algısal, bilişsel düşünme, tasarlama, yorumlama, ifade ve eleştirel davranış kazandırılır (Aykut, 2006).

2.6.3. Görsel Sanatlar Dersinin Amaçları

Sanat eğitiminin hedeflerini oluştururken dayandığı çocuk, toplum, eğitim, ders ve sanat iki farklı yaklaşımla özetlenebilir. Birincisi, sanatı okulda işleyen bir araç olarak gören yaklaşımlar; diğeri ise sanatı bir amaç olarak ele alan yaklaşımlardır (San, 2008). Sanat eğitimi alan okul öncesi çocuklar ile almayanlar arasında büyük farklar vardır. Günümüzde sanat eğitiminin ihtiyaçları karşılayacak şekilde çok yönlü olması gerekmektedir. Bir çocuk doğal olarak keşfetmeye hazır, yaratıcı fikirlerle doludur. Önce fikirleri ve hayal güçleri harekete geçirilmeli, ardından resim, heykel, seramik ve drama birlikte kullanılmalıdır. Sanatın çok yönlü yapısıyla gelişen çocuklar, çok yönlü düşünemedikleri için geçmişi daha iyi anlarlar ve hızla gelişen teknolojiye daha kolay uyum sağlarlar.

Schiller, "*İnsanın Estetik Eğitimi Üzerine Mektuplar*" adlı eserinde, insan gelişiminin amacının yeteneklerin çok yönlü gelişimi, yani kişiliğin uyumlu bir bütün olarak gelişimi olduğunu ve tek yönlü bir eğitimin insanlıktaki uyumu yok ettiğini belirtmiştir. Sanat eğitimi bu gelişimde önemli bir rol oynar çünkü insanın okulda çok yönlü gelişimi aynı zamanda toplumun çok yönlü gelişimi demektir.

Görsel sanatlar eğitiminde, çocukların çalışmalarının sonunda değil, çalışma sırasında sanatsal sürece maruz kaldıklarında sona ulaştıklarına inanırlar. Görsel sanatlar öğretimi, algının benzersizliğini ve bireyselliğini besler, geliştirir. Sanat eğitimi çocuklara çok önemli problemlerin farklı çözümlerinin olduğunu öğretir. Görsel sanatlar eğitimi, sözlü ve görsel anlatım yoluyla deneyim ve anlayışı genişletir, zenginleştirir. Sanat, doğası gereği hayal gücünü destekler. Sanat eğitiminin kişisel bir ihtiyaç olduğu düşünüldüğünde, bireyi zihinsel ve bedensel geliştirmenin yanı sıra yetenek ve yaratıcılık açısından olgunlaştırmaya çalışır. Eğitimin özünde insan ruhunu yüceltme ve ruh sağlığı açısından dengeli bir insan yaratma hedefi vardır. Bu aktiviteye devam edilerek kişiye kendi düşüncelerini açıklayarak ve yorumlayarak bir şeyler yapma ve yaratma fırsatı sunulur. Sanat eğitiminin amaçlarına baktığımızda eğitimin bu amaçları ile paralellik gösterdiğini görürüz. Bu açıdan bakıldığında güzel sanatlar öğretiminin önemi, gerekliliği ve neden okullarda olması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

2.6.4. Ortaokulda Görsel Sanatlar Dersi

Görsel sanatlar ders programı, 5-8. sınıf öğrencilerinin sanat eserlerini daha anlamlı bir şekilde değerlendirebilmeleri, kişisel eserler yaratabilmeleri ve kişisel fikirlerini sanatın takdirine sunabilmeleri için tasarlanmıştır. Programın hedefleri arasında, sanatçıların eserlerinde kullandıkları form, materyal ve sembolleri analiz etmek ve değerlendirmek, yaratıcı süreci keşfetmek ve çözümlenemeyen yer almaktadır. Program ayrıca, geleneksel ve çağdaş sanat malzemelerini sanat unsurları ve tasarım ilkeleri doğrultusunda kullanmayı, sanat dilinin geliştirilmesini, farklı tekniklerin kullanılmasını ve sanat eserlerinin oluşturulmasını amaçlamaktadır (MEB, 2016).

2.6.5. Görsel Sanatlar Dersinin Bireysel ve Toplumsal Katkısı

Okulların sorumlulukları arasında, toplumun değerlerini aşmak, öğrencileri belirlenmiş kurallara göre yetiştirmek, ahlaki gelişimlerine katkıda bulunmak ve karakter

üzerinde olumlu bir etkiye sahip olmak vardır. Değerler, toplumu oluşturan bireylere neyin önemli olduğunu ve neye öncelik verilmesi gerektiğini, yani nasıl yaşamaları gerektiğini söyler. Eğitim kurumlarının genel amaçları incelendiğinde vatanseverlik, temizlik, sağlık, organizasyon, eşitlik, yaratıcılık ve girişimcilik gibi birçok değeri bünyesinde barındırdığı görülmektedir. Kurumlar öğrencilere bu ve benzeri değerlerle neyin önemli olduğu ve nasıl yaşanacağı konusunda rehberlik eder (18. Millî Eğitim Şurası, 2010)

Okul öncesi dönemde çocukların ince motor becerilerinin geliştirilmesi ile başlayan sanat eğitiminin temelleri, günümüzde yükseköğretimin diğer alanlarıyla ilişkilendirilerek başka alanlarda da kullanılmaktadır. Gündelik hayatla bağlantılı bir sanat eğitimi programının sadece öğrenci hayatında bir gelişme değil, hayat boyu devam eden bir süreç olduğu rahatlıkla söylenebilir. Sanat eğitimi sadece görsel eğitim ya da biçimlendirici eğitim olarak değil, tüm anlatım biçimlerini kapsayan bir eğitim olarak anlaşılmalıdır.

“Sanatsız kalmış bir milletin hayat damarlarından biri kopmuştur.” diyen Atatürk’ün sanatın anlamını ifade ederken ki derin düşüncelerini tahlil etmemiz gerekir. Sadece estetik alanında değil diğer alanlarda da katkıları olduğu için bu nokta dikkate alınmalıdır. Sanat yoluyla estetik algı geliştiren bireylerin sadece sanatsal olarak katkıda buldukları düşünülmemelidir. Estetik değerleri güçlü vatandaşlar toplumunda kültürel farkındalık, karakter gelişimi, gelişmiş öz farkındalık ve gelişmiş sosyal iletişime kadar geniş bir yelpazede gelişme gösterirler.

Sanat eğitimi çok çeşitli boyutlarıyla karşımıza çıkan geniş bir alandır. Bizi duygusal ve sosyal olarak aydınlatan sanat eğitimi, çevreyi tanımak, onu ilk kez görmek ve algılamaktan sonra beğeni boyutuna geçmekle başlar. Görsel sanatlar eğitimi, eğitim ve sanatın farklı yerlerde, boyutlarda ve ağırlıklarda bulunduğu bir alandır. Sanat eğitimi öncelikle çevreyi tanıma, görme, algılama, adlandırma ve konumlandırma ile başlar, ürün sunumu ve tadımı ile gelişir (Kırıçoğlu, 1991). Görsel sanatlar, öğrencilere yaratıcılık ve özgür ifade imkânı sunar. Özsoy (2003) tarafından belirtildiği gibi, Türkiye'deki görsel sanatlar eğitimi bu yönüyle önemlidir. Bu nedenle ortaokul öğrencilerinin fiziksel ve zihinsel olgunluk aşamasına gelmeleri ve farklı araçları kullanabilmeleri, görsel sanatlar eğitiminin hayatlarına katkı sağlaması açısından büyük bir fırsattır. Bu yaştaki çocuklar genellikle fiziksel aktiviteye dayalı etkinliklerden hoşlandıkları için yumuşak ve dokulu parçalar yerine karton, muşamba, linolyum gibi malzemeleri kullanabilirler. Farklı malzemelerle öğrencilerin yaratıcılıklarını destekler.

Ortaokul öğrencileri günlük hayatta kullanılan ve ölçülere dayalı nesnelere çalışmaya karşı isteklidirler. Öğrencilerin bu özellikleri dikkate alındığında üç boyutlu öğrenmenin programlanması unutulmamalıdır. Kırsal kesimde yaşayan öğrencilerin üç boyutlu çalışma eğiliminde oldukları ve doğal malzemeleri tercih ettikleri kabul edilmektedir (Gençaydın, 1993).

Sanat eğitimi çocuğun hayal gücünü canlı tutacak ve yaratıcılığa dönüştürecek şekilde planlanmalıdır. Bu, çeşitli yetenekleri barındıran derinlemesine öğretimi gerektirir. Sanat eğitimi, yeni, orijinal, zekice ve modern fikirlerin yanı sıra zevk ve duyguların eğitimi ve güzel formların yaratılmasını amaçlayan yaratıcı bir zihinsel aktivite süreci olarak görülmektedir. Sanat eğitimi bilimsel ve rasyonel temellere dayalıdır. Amaç kendine güvenmek, bağımsız ve özgür düşünebilmek, kendini gerçekleştirmeyi bilmek, yeteneklerini en iyi şekilde değerlendirmek, bugün olduğu gibi yarınlar da hazır olmak, çevreyi şekillendirebilmektir. Toplumla üretken, hevesli, dengeli, zeki ve duyarlı insanlar yetiştirmek sanatın görevidir (San, 1984). Sanat eğitimi yoluyla eğitim, yapıcı, yaratıcı ve üretken insanları beslemeye aynı zamanda da bilgi, beceri ve kültür aktarmaya odaklanır. Bu nedenle eğitim, öğretimin ötesinde, insani değerlere sahip insanlar için anlam kazanır. Sanatsal eğitimle birey bakmayıdağil görmeyi öğrenir; düşünen, eleştiren, sorgulayan ve en önemlisi olaylara farklı açılardan bakarak çözümler üreten mutlu ve sağlıklı bir kişiliğe kavuşur (Türkkan, 2008).

Toplumdaki bireylere ve yapılan çalışmalara bakıldığında hemen hemen bütün düşünürler bu konuda Türk insanının yapısında belli bir zafiyet olduğunu söylemektedir. Bu nedenle eğitimcinin konuya odaklanması ve bireyin davranışını bu yönde geliştirmesi gerekmektedir. Sanat eğitimi yoluyla, bu bireysel ihtiyaç takım çalışmasıyla karşılanabilir.

2.6.6. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı

Bireyler, yaşadıkları toplumda karşılaştıkları zorluklarla başa çıkabilmek için sürekli olarak bilgi inşa etmelidirler. Bilim ve teknolojiye hızlı değişim, toplumun değişen ihtiyaçları ve öğrenme-öğretim teorilerindeki gelişmeler, bireylerden beklenen yetkinlikleri doğrudan etkilemektedir. Bu değişim süreci, üreten bir yaşamda işlevsel olarak kullanılabilen, problem çözme, eleştirel düşünme, girişimcilik ve iletişim becerilerine sahip, empati kurabilen bireylerin varlığına işaret etmektedir. Bu niteliklere sahip bireylerin yetiştirilmesine yönelik olarak hazırlanan öğretim programları, bireysel farklılıkları dikkate alan basit ve anlaşılır bir yapıda olmalıdır (MEB, 2018).

Sekizinci sınıf görsel sanatlar dersi, öğrencilerin daha önce öğrendikleri bilgi, beceri ve deneyimleri özümsemelerine odaklanır. Farklı teknikleri bir arada kullanarak görsel sanat çalışmaları oluşturmak için öğrenciler teşvik edilir. Sanatın amacı, anlamı ve değeri üzerine sorgulama yaparak öğrencilerin sanat eseri konusundaki yargılarını geliştirmeleri sağlanır. Bu düzeyde, sevgi, dostluk, saygı, yardımseverlik, sorumluluk ve adalet gibi değerler vurgulanırken, güvenli ve sağlıklı yaşam, kendini kabul etme, eğitsel ve mesleki gelişim, toplum ve aile, kişiler arası ilişkiler gibi kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanları da göz önünde bulundurulur. Bu kazanımlar, Matematik dersi perspektif konusu ve diğer ilgili derslerin kazanımlarıyla ilişkilendirilerek disiplinler arası bir yaklaşım benimsenir (MEB, 2018). Bu açıklama, görsel sanatlar dersinin öğrencilerin gelişimine geniş bir perspektiften katkı sağladığını vurgulamaktadır. Öğrencilerin farklı teknikler kullanarak sanat eserleri oluşturması ve sanatın anlamı ve değeri üzerine sorgulama yapması, yaratıcılıklarını ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Ayrıca, öğrencilerin kişisel, sosyal ve eğitsel gelişim alanlarına odaklanarak, değerlerini ve tutumlarını da olumlu yönde etkileyecekleri bir ortam sunulmaktadır. Bunların yanı sıra, görsel sanatlar dersi, diğer derslerle de disiplinler arası bir yaklaşım benimsenerek, öğrencilerin farklı konulardan elde ettikleri bilgi ve becerileri bir araya getirerek daha bütünsel bir öğrenme deneyimi yaşamalarına yardımcı olmaktadır. Bu nedenle, görsel sanatlar dersi, öğrencilerin kişisel, sosyal ve eğitsel gelişimlerine önemli katkılar sağlayan bir ders olarak görülmektedir.

2.6.7. Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nın Özel Amaçları

Bireyin görsel sanatlar eğitimi alması onun bir sanatçı veya çok üstün yeteneklere sahip olmasını gerektirmez. Görsel sanatlar eğitimi, bireyin kendini ifade edebilme, estetik bilinç kazanma gibi kişisel yaşantısına katacağı olumlu edinimler ve toplumlar açısından avantajlar sağladığından her düzeydeki yaş grubundan bireyler için bir gereksinimdir.

Bu gereksinimler ışığında hazırlanan görsel sanatlar dersi öğretim programının amaçları şu şekildedir.

- Görsel okuryazarlık, algı ve estetik bilincine sahip olmak,
- Görsel sanatlar alanındaki temel kavram ve uygulamalar konusunda bilgi, beceri ve anlayışa sahip olmak,
- Görsel sanatlar ile ilgili tartışmalara etkin olarak katılan ve bu tartışmaları

değerlendirebilmek,

- Görsel sanatların doğası ve kökenini inceleyerek değerini sorgulayabilme,
- Güncel kültür-sanat nesnelere/tasarımlarını bilinçli olarak takip edebilmek,
- Kendi kültürü ile diğer kültürlerle ait kültürel mirasın değerini anlayıp onları koruyabilmek,
- Görsel sanat çalışmalarında bilgi, malzeme, beceri, teknik ve teknolojiyi etkin ve güvenli bir şekilde kullanarak düşüncelerini ifade edebilmek,
- Görsel sanatları diğer disiplinlerle ilişkilendirebilmek,
- Sanat alanında etik davranışlar sergileyebilmek,
- Sanat alanıyla ilgili meslekleri tanıyabilmek,
- Görsel sanatları öğrenmeye ve uygulamaya istekli bireyler yetiştirmek (MEB, 2018).

2.7. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Üçüncü Altuğ ve Çakır İlhan (2021) “Ortaokul Görsel Sanatlar Dersinin Öğrenme-Öğretme Sürecine İlişkin Öğretmen Deneyimleri” adlı makalelerinde öğretmenlerin, öğrencilerin kuramsal derslere ilgi göstermedikleri için sanat tarihi disiplinine yer vermediğini saptamışlardır. Sanat eleştirisi ve estetik disiplinlerin öğrencinin ilgisini çekmediği ayrıca sınıf düzeyine göre bu disiplinlerin derste nasıl planlanacağı konusunda eksikliklerin olduğu belirtilmiştir. Öğretmenlerin ağırlıklı olarak uygulama çalışması disiplini ile derslerini yapılandığı ortaya çıkmaktadır.

Kasım (2019) “Kültürel Miras Eğitiminin Görsel Sanatlar Dersinde Verilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri” adlı çalışmada, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Konya ilinde görsel sanatlar dersi veren 40 öğretmene "Kültürel Miras" öğrenme alanının uygulanmasıyla ilgili sorular yöneltilmiştir. Öğretmenlerin görsel sanatlar dersi programlarına karşı ilgi ve alakalarının yüksek olduğu belirlenmiştir. Katılımcıların yaklaşık%80'i kültürel miras konulu haberleri takip ettiğini ifade etmiştir. Katılımcıların %45'i görsel sanatlar dersi programlarında "Kültürel Miras" eğitimine yeterince yer verildiğini düşünmektedir. Araştırmaya katılan 40 görsel sanatlar öğretmeni, ders saatlerinin yetersiz olduğundan bahsetmiştir. Sadece kültürel miras konuları değil, görsel sanatlar

programındayer alan öğrenme alanları ve kazanımlar için ders saatinin yetersiz olduğu ve birçok kazanımın yüzeysel işlendiği ifade edilmiştir.

Serin ve Taşkesen (2021) *‘Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi Tutumları ve Sanatı Yansıtma Biçimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi’* çalışma grubu Doğu Anadolu Bölgesinde orta ölçekli bir Ortaokulda 8. Sınıf seviyesindeki 39 (22 erkek/17 kız) öğrenciden oluşmuştur. Çalışmada kullanılan tutum ölçeğinden alınabilecek en yüksek puan 120 olduğuna göre öğrencilerin ölçekten aldığı 99,25 puan ortalamasının ölçekten alınabilecek ortalama puanın üstüne çıkması sebebiyle iyi düzeyde olduğu görülmektedir.

Yılmaz (2019) tarafından yapılan yüksek lisans tezinde, ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlara karşı tutumları ile üst bilişsel farkındalıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada, öğrencilerin görsel sanatlara yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tan ve Taşkesen (2021) tarafından yapılan araştırmada, ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersine karşı tutumları ile ders çalışma alışkanlıkları arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Tan (2006) tarafından yapılan çalışmada, ilköğretim II. kademe öğrencilerinin resim-iş dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Bu çalışmada, benzer şekilde ortaokul öğrencilerinin de bu derse yönelik tutumlarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

Adar Cömert (2019) *‘Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri’* adlı araştırmada, Niğde ilindeki tüm ortaokullarda (15 okul) görev yapan 16 kadrolu görsel sanatlar öğretmeniyle görüşülerek veriler elde edilmiştir. Araştırmada ders saatlerinin yetersizliği, yetersiz uygulama ortamları, kalabalık sınıflar, velilerin derslere yeterince önem vermemesi, malzeme temininin yapılamaması gibi birçok problemin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğretim programlarında da aksaklıklar yaşandığı belirlenmiştir.

Diksoy ve Mercin (2019) tarafından yapılan *‘Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programındaki Grafik Tasarım Kazanımlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi’* adlı araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Samsun’da görev yapan 28 görsel sanatlar öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, öğretmenler öğrencilerin yaratıcılık ve hayal gücü eksikliği, materyal eksikliği, ders süresi ve teknolojik olanakların yetersizliği, öğrencilerin konu hakkında ön bilgi düzeylerinin düşük olması, malzeme kullanımının yeterince bilinmemesi, atölye eksikliği ve bazı konuların sadeleştirilmesinin öğretmenlerin görsel sanatlar dersinde karşılaştıkları problemler olduğunu belirtmişlerdir.

Hiçyılmaz ve Kayserili (2015) tarafından yapılan “*Görsel Sanatlar Dersinde Akıllı Tahta Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi*” araştırması, farklı illerde ve okullarda görev yapan ve görsel sanatlar dersinde akıllı tahta kullanan 13 öğretmenin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, öğretmenlerin akıllı tahta kullanımını aldıkları hizmet içi eğitimler sayesinde öğrendikleri, akıllı tahta kullanımında yetersiz oldukları, akıllı tahtanın öğrencilerin akademik başarılarını olumlu yönde etkilediği, öğrencileri aktif kıldığı ve görsel öğrenmeyi sağladığı gibi avantajlar sunduğu tespit edilmiştir. Öğretmenler, Görsel Sanatlar dersinde akıllı tahta kullanırken en çok karşılaştıkları sorunların galerinin sınırlı olması, alt yapı eksikliği ve internete ulaşma zorluğu olduğunu belirtmişlerdir.

Bahadır ve Berkant (2022) “*Yaratıcılığı Keşfediyor ya da Öldürüyor muyuz? Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenlerinin Bakışından Bir Değerlendirme*” adlı araştırmada 20 görsel sanatlar öğretmeninden yarı yapılandırılmış veriler elde edilmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre, görsel sanatlar öğretmenlerinin çoğu Millî Eğitim Bakanlığı'nın görsel sanatlar dersiyile ilgili stratejilerini olumsuz bulmuştur ve öğretim programını yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi açısından uygun bulmamışlardır. Bu nedenle, görsel sanatlar öğretim programı, branş öğretmenleri ve öğrencilerin görüşleri dikkate alınarak yaratıcı düşünme becerilerine uygun şekilde güncellenebilir. Ayrıca, okulların atölye, araç-gereç gibi ihtiyaçlarının temin edilmesi için ilgili kurumlarla iş birliği yapılabilir.

Yazıcı'nın (2019) yaptığı “*11-14 yaş grubu öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*” adlı araştırmada, çalışma grubu Samsun ilinin Atakum ilçesindeki ortaokullarda eğitim gören 95 kız (%47,5) ve 105 erkek (%52,5) öğrenci olmak üzere toplam 200 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre, 11-14 yaş grubu öğrencilerin görsel sanatlar dersine ilişkin tutumları ile sosyal beceri düzeyleri arasında anlamlı ve pozitif yönde bir ilişki bulunmaktadır.

Saka (2020) “Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi” adlı araştırma, 2018-2019 eğitim yılında Trabzon ilindeki ortaokullardaki toplam 999 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonuçları, öğrencilere yönelik yapılan tutum ölçeğinden ve alt faktörlerinden elde edilen puanların arttığını göstermektedir. Bu bulgular, görsel sanatlar dersine yönelik olumlu tutumun arttığını ve dolayısıyla ortaokullarda sanat eğitimine verilmesi gereken önemi bir kez daha vurgulamaktadır.

Ertürk (2013) “İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmada 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Bursa iline bağlı üç ilçede (Osmangazi, Nilüfer, Yıldırım) görev yapan 39 görsel sanatlar dersi öğretmeniyle yapılan anket sonuçlarını içermektedir. Çalışmanın amacı, İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Öğretim Programı'nın öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Elde edilen bulgulara göre, öğretmenler yeni programı eskisine göre daha iyi bulmuşlar ancak uygulama sırasında sıkıntılar yaşamışlardır. Bu sıkıntıların nedeni öncelikle fiziki altyapının yetersizliği olarak belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenler, hizmet içi eğitimlerin yetersizliği, değerlendirme formlarının işlevini yerine getirememesi ve dört sanat disiplinde yer alan etkinliklerin uygulanamaması gibi sorunlar da yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Arslan (2012) “İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Dersi Hakkında Okul Yöneticilerinin Görüşleri” adlı çalışmada Ankara'daki yedi okulda yirmi bir okul yöneticisiyle görüşülerek ilköğretim ikinci kademe görsel sanatlar dersi hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Çalışmada, görsel sanatlara ayrılan ders saatinin yetersiz olduğu konusunda bir görüş birliği olduğu tespit edilmiştir. Okul idarecileri ve öğretmenler, öğrencileri sanatsal meslekler hakkında bilgilendirmekte ve desteklemektedir. Ancak, veliler sanatla ilgili meslek seçimine sıcak bakmamaktadır.

Dutkin (2012) “İlköğretim İkinci Kademe Verilen Görsel Sanatlar Dersinin Algılanma Düzeyinin Araştırılması” adlı çalışmada Çanakkale ili merkez, Lâpseki, Ezine, Çan ve Biga ilçelerinde 13 örneklem okulda gerçekleştirilmiştir. Araştırmada cinsiyet değişkenine göre görsel sanatlar dersinin algılanma düzeyi karşılaştırılmış ve tüm boyutlarda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek algıladığı sonucuna ulaşılmıştır. Okul yöneticileri ve velilerin müze ziyaretlerine olan bakış açılarının çoğunlukla tarih odaklı olduğu ve okulların duvarlarında bulunan eserlerin çoğunluğunun tarih dersi için olduğu ve

görsel sanatlar dersinin amacına hizmet etmediği tespit edilmiştir. Ayrıca, okul kütüphanelerinin sanat ve sanat eğitimi ile ilgili kaynaklar konusunda yetersiz olduğu ve müze ve sanat galerisi ziyaretlerinin genellikle müzeler haftası gibi sınırlı etkinlikler olarak uygulandığı ortaya konulmuştur.

Bayram (1993) çalışmasında, ortaokul öğrencilerinin sanat eğitimine karşı tutumlarını etkileyen faktörleri incelemiştir. Araştırmacı, öğrencilerin sanat dersine yönelik bakış açılarını ölçerken ders saatinin yetersizliği, sınıfların fiziksel koşulları, müfredat programı, genel eğitim anlayışı, sanat dersinin önemsenmemesi ve ebeveynlerin sanat kültürü birikimlerinin yetersizliği gibi etkenleri göz önünde bulundurmuştur. Elde edilen sonuçlar, öğrencilerin sanat dersine karşı tutumlarının olumsuz olduğunu göstermiştir. Bu olumsuz tutumların şartların olumsuzluğu ile doğru orantılı olduğu belirlenmiştir.

Duyan, Gelbal ve Var (2013) tarafından yapılan araştırmada, Frankel, Levin ve Turner (1983) tarafından geliştirilen Sosyal İlişki Unsurları Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır. Bu ölçek, kişilerin sosyal destek algılarını, sosyal ilişki unsurlarına göre belirlemek için kullanılmaktadır. Araştırmacılar, 1070 ilköğretim ikinci kademe öğrencisi ile çalışarak, ölçeğin test-tekrar test güvenirliğinin 85 ve Cronbach Alpha değerinin 81 olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca, arkadaş ve aile desteği alt boyutları için de ayrı ayrı Cronbach Alpha değerleri hesaplanmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi ile ortaöğretim öğrencilerinin Sosyal İlişki Unsurları Ölçeği sonuçlarının güvenilir ve geçerli olduğu görülmüştür.

Burçak (2003) tarafından yapılan araştırma, ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin Resim derslerinde fiziksel ortam yetersizliğinin yarattığı sorunları belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma sonucunda, sınıf mevcudunun fazla olması, resim atölyesi yetersizliği ve eksikliği, uygun koşullarda olmayan resim atölyeleri ve malzeme eksikliği gibi sorunlar tespit edilmiştir. Bu sorunlar, resim-iş dersi çalışmalarında problemler yaşanmasına ve dersin amaçlarından uzaklaşılmasına sebep olmaktadır. Araştırmacı, 10 okulda yaptığı anket sonucuna göre sadece 4 okulda resim atölyesi mevcut olduğunu ve diğer 2 okulda ise atölye koşullarının ders işlemek için uygun olmadığından sınıf ortamında derslere devam edildiğini belirlemiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama aracı ve verilerin analizi konusunda yararlanılacak yöntem ve teknikler açıklanmıştır.

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Yapılan bu araştırmada nicel ve nitel çalışmaların birlikte yapıldığı karma yöntem kullanılmıştır. Çalışmada nitel ve nicel tekniklerin birlikte kullanılmasının temel nedeni her iki yöntemin de üstünlüklerini artırarak, eksik yönlerini azaltmaktır. Araştırmanın desenini ise üçleme deseni oluşturmaktadır. Karma yöntemlerin kullanıldığı bir araştırmada, üçleme deseni sıklıkla tercih edilen bir desen olarak kullanılmaktadır (Johnson ve Onwuegbuzie, 2004). Üçleme deseni, araştırmada nicel ve nitel tekniklerin birlikte kullanılmasını içerir. Bu yöntem üç aşamadan oluşur: nicel aşama, nitel aşama ve tümleşik analiz aşaması (Creswell, 2014).

Karma model, bir araştırma için bulguların çeşitli tekniklerle toplanıp analiz edilmesine dayanmaktadır. Bu şekilde daha geçerli ve güvenilir sonuçlara ulaşılmaya çalışılmaktadır. Karma modelin temeli birden çok modelin birlikte kullanılmasına dayanmaktadır. Nitel ve nicel modellerin birlikte kullanıldığı karma modellerle yapılan araştırmalar çoğunlukla daha kıymetli görülmektedir (Kıncal, 2013). Karma model sadece bir model olmayıp farklı perspektiflerden verilere ulaşmamızı sağlayan nitel ve nicel kombinlerden meydana gelmektedir (Creswell ve Plano, 2015). Olgulara olabirlik felsefesi açısından yaklaşıldığında nitel ve nicel bulgular beraber kullanılabilir. Toplumsal olayların nedenlerini araştırırken rakamsal olarak elde edilen verilerin değerlendirilmesinde nitel teknikler de değerlidir. Bu şekilde rakamsal bulguların “ideografik ve semptomik” algılanmasına olanak sağlanmış olur ve gerçekler daha da netleşir (Sönmez ve Alacapınar, 2011).

Araştırmaların nitel ve nicel olarak gruplandırılmasının pek çok sebebi vardır. En genel şekliyle nicel araştırmalar bulguların sayısal olarak ifade edildiği görgül çalışmalardır (Kıncal, 2013). Nitel araştırma ise durumların tabii şartları içinde olduğu şekliyle ifade edilmeye çalışılmasıdır. Doğal ortam, araştırmanın işlevi, totaliter tutum, görüşlerin olduğu gibi ifade edilmesi, esneklik, parçaları birleştirme ve nitel bulgular bu araştırmaların önemli

noktalarıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bu çalışmanın nicel boyutunda, ortaokul 8.sınıf görsel sanatlar öğretmenlerinin öğretim programının görüşlerine yönelik değerlendirilmesi kendi koşulları içerisinde “yaş, cinsiyet, mesleki kıdem, mezun olunan program,” gibi çeşitli değişkenler açısından olduğu gibi betimlemeye çalışmak için “tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli” kullanılmıştır. “İlişkisel tarama” iki ya da daha fazla sayıdaki değişkenler arasında anlamlı bir değişimin olup olmadığını saptamak veya değişimin derecesini belirlemek için yapılan bir araştırma modelidir (Karasar, 2005). Tarama araştırmaları çoğunlukla: problemin tanımlanması, evrenin çizilmesi, veri toplama aracının oluşturulması, verilerin elde edilmesi, çözümleme ve raporlaştırma şeklinde tanımlanabilir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013).

Çalışmanın nitel boyutunda ise sekizinci sınıf görsel sanatlar programı hakkında öğretmenlerden derinlemesine bilgi almak amacı ile durum çalışması yapılmıştır. Nitel durum çalışmalarının en temel özelliği mevcut bulunan bir veya daha çok durumun daha ayrıntılı bir biçimde incelenerek ortaya konulmasıdır. Yani bir duruma ilişkin hususlar bütüncül bir yaklaşımla ele alınır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

3.2. EVREN, ÖRNEKLEM

Sekizinci sınıf görsel sanatlar öğretmenlerinin ortaokul sekizinci sınıf görsel sanatlar dersi öğretim programının uygulanmasına dönük görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bu araştırmada örneklem oluştururken maksimum çeşitlilik tekniği ele alınarak Kırşehir ilinin il merkezi, ilçe merkezi ve kasabalarında görev yapan tüm görsel sanatlar öğretmenlerinden örneklem seçilmiştir. Araştırmanın örneklemini 54’ü kadın 28’i erkek olmak üzere toplam 82 öğretmen oluşturmuştur.

Araştırmanın çalışma evreni Kırşehir il genelinde görev yapan tüm görsel sanatlar öğretmenlerinden oluşmaktadır. Ankete katılan öğretmenlerden kent merkezi, ilçe merkezi ve kasabalarda çalışan farklı kıdem yıllarındaki ve farklı programlardan mezun 82 öğretmen görüşü alınmıştır. Bu öğretmenlerden açık uçlu maddeye görüş bildiren 28’i erkek 54’ü kadın olmak üzere toplam 82 görsel sanatlar öğretmeni bu araştırmanın nitel ve nicel verilerinin katılımcılarını oluşturmaktadır.

Baltacı (2018)’ ya göre “Maksimum Çeşitlilik Örneklemesi”: “Farklılıkları belirlemek için geniş çaplı durumları ve önemli ortak örüntüleri belirlemektir.” Araştırmada

Kırşehir ilinde görevli görsel tasarım öğretmenlerine anket formu ulaştırılmaya çalışılmıştır. Görsel tasarım dersine yönelik öğretmenlerin genel izlenimlerini almak ve ankete öğretmenlerin içten katılımını sağlamak adına tüm ilçelerdeki zümre başkanlarıyla tek tek görüşmeler gerçekleştirilmiş ve mümkün olduğunca çalışma grubunda maksimum çeşitlilik oluşturulmaya çalışılmıştır. Bir kısmı bu çalışmada paylaşılan verilerin örneklem grubu, amaçsal örnekleme yönteminden maksimum çeşitlilik örnekleme ile oluşturulmuştur.

Maksimum Çeşitlilik örneklemesinde temel nokta, araştırılan konuya dâhil olabilecek kişilerin çeşitliliğini en büyük ölçüde sağlamaktır. Böyle bir araştırmada ulaşılan sonuçlar, diğer yöntemlerle ulaşılan sonuçlara oranla çok daha zengin olabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu tarz araştırmalarda amaç çalışmanın amacına uygun olarak tespit edilen hususların benzer ya da farklı noktalarını ortaya çıkarmaktır. Bu şekilde problem daha büyük bir açıdan betimlenmiş olur (Büyüköztürk vd., 2013).

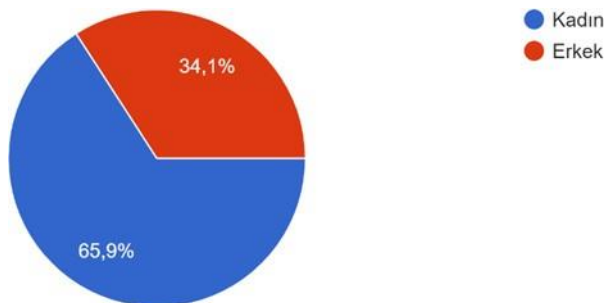
Araştırmanın katılımcıları Kırşehir il genelinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinin tamamından oluşmaktadır. Ankete katılan öğretmenlerinden kent merkezi, ilçe merkezi ve kasabalarda çalışan farklı kıdem yıllarındaki ve farklı programlardan mezun 82 öğretmen görüşü alınmıştır. Bu öğretmenlerden açık uçlu maddeye görüş bildiren 28 erkek 54 kadın olmak üzere toplam 82 görsel sanatlar öğretmeni bu araştırmanın nitel verilerinin katılımcılarını oluşturmaktadır. Araştırma çalışma grubuna ilişkin demografik bulgular aşağıda grafiklerde görselleştirilmiştir.

Demografik Bilgiler

1.1.Cinsiyet

Grafik 1 Cinsiyet Durumları

Grafik 1 “Cinsiyet Durumlarına dönük veriler”

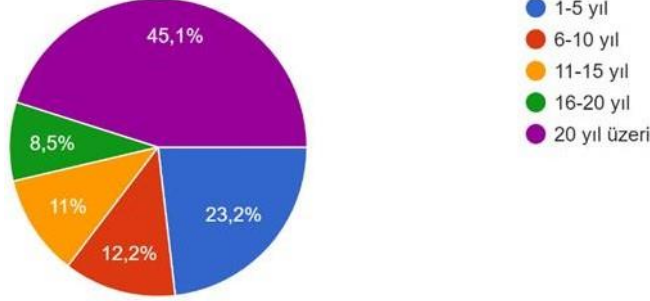
Grafik:1

Araştırmaya 82 görsel sanatlar öğretmeni katılmıştır. Bunlardan %65,9’u kadın,%34,1’i erkektir.

1.2 Kıdem

Grafik 2 Kıdem Durumları

Grafik 2 “Kıdem Durumlarına dönük veriler”

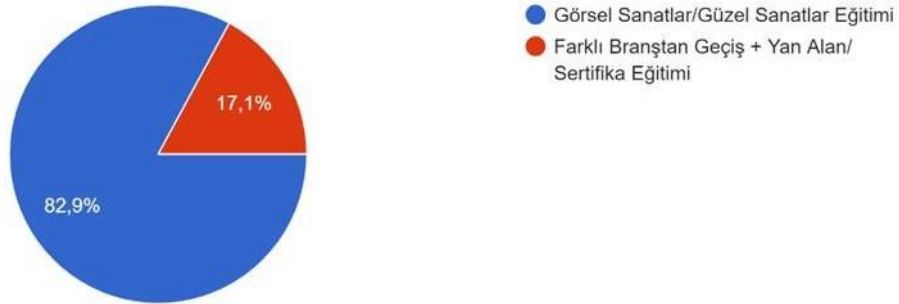
Grafik:2

Grafik 2’ye göre araştırma katılımcılarının %23,2’si 1-5 yıl, %12,2’si 6-10 yıl, %11’i 11-15 yıl, %8,5’i 16-20 yıl 45,1’i ise 20 yılın üzerinde mesleki kıdeme sahiptir. Buna göre katılımcıların yaklaşık %64,6’sı 10 yıl üzerinde mesleki deneyime sahiptir.

1.3. Mezun olunan alan

Grafik 3 Mezun Olunan Alan Durumları

Grafik 3 “Mezun Olunan Alan Durumlarına Dönük Veriler”

Grafik:3

Grafik 3’e göre %82,9’u görsel sanatlar mezuniyet özelliğindedir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin %17,1’i alan eğitimi dışında farklı bir alandan geçiş yapmış öğretmenlerden oluşmaktadır.

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmada hem nicel hem de nitel veriler araştırmacı tarafından geliştirilen “ *8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Formu*” ile elde edilmiştir. Veri toplama sürecinde katılımcılarla yüz yüze doğrudan görüşme ve ulaşılamayan durumlarda da mail yoluyla ulaşılarak görüşler elde edilmiştir. Formun geliştirilmesi sürecinde 8.sınıf görsel sanatlar programı önemli ölçüde belirleyici olmuştur. Bu süreçte hedefler programı kapsadığı için, bu hedefler/kazanımlar ve kategoriler formun nicel boyutlu verilerinin madde köklerini oluşturmuştur. Dolayısı ile formun program kazanımlarına dönük maddeleri doğrudan programdan alındığı için görüşme formunun kapsam geçerliği tamdır. Yine formun kazanımlara dönük oluşturulan kategorileri de doğrudan programda oluşturulmuş olan kategoriye dayalı olarak yapılmıştır.

Form nicel ve nitel iki kısım veri toplamayı amaçlamıştır. Nicel kısmı, üç kategoride beşli Likert tipinde yirmi adet kazanımlara ulaşılma durumunu ölçmeyi hedefleyen birinci kısım ile programın uygulama sürecine dönük öğretmen görüşlerini elde etmeyi hedefleyen yarı yapılandırılmış bir maddeden oluşan ikinci kısımdır. Kullanılan form Ek 1’de verilmiştir.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin nicel kısımlarının analizinde frekans ve yüzdeye dayalı analiz yapılarak program hedeflerine ulaşılma durumu üç kategori altında toplam yirmi beş alt boyutta: 1. *Görsel İletişim ve Biçimlendirme (Dokuz Kazanım)*, 2. *Kültürel Miras (Dört Kazanım)*, 3. *Sanat Eleştirisi ve Estetik (Yedi Kazanım)* yüzdesine dayalı grafiklerle desteklenerek yorumlanmıştır.

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması dayanan bulguların yeterince detaylandırılarak betimlenmesine bağlıdır. Ayrıntılı betimleme katılımcıların görüşlerinin göreceliksiz olarak, mümkün olduğunca orijinal haliyle sunulmasıdır. Doğrudan alıntılar bu tür araştırmalarda sıklıkla kullanılarak elde edilen sonuçlara ulaşma gerekçeleri okuyucuya anlatılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Nitel araştırmalarda araştırmacının tarafsız davranması ve ön yargısız olarak çalışmayı devam ettirmesi gerekir. Detaylı tutulan notlar tarafsızlığı sağlamak adına önemlidir (Büyüköztürk vd., 2013). Bu araştırmada da elde edilen bulguların geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için verilerin orijinal içeriğine mümkün olduğunca sadık kalınmış ve gerektiğinde kişilerin ifadelerinden doğrudan

aktarımlar yapılarak, bulguların analiz edilme süreci ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Görüşme Formu ile elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemlerinden frekans analizi kullanılmıştır. Bu analizlerin odak noktası birbirine benzeyen verileri, belirli başlık altında ilişkilendirmek ve bunları tümevarım yöntemiyle okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada nitel verilerin analizinde frekans analizi yapılmakla birlikte betimsel analiz süreci de işe koşulmuştur.

Bu süreçte aşamalı olarak şu işlemler yapılmıştır:

- Açık uçlu soruya verilen görüşler olası anlamlarına göre kategorik olarak gruplandırılmıştır.
- Oluşturulan bu yeni kategoriler kategori ve içerik olarak uygunluğu açısından uzman görüşlerine sunulurken “uygundur, uygun değildir ve yeni öneri” olarak görüşler alınmıştır.
- Uzman görüşüne dayalı olarak araştırmacı(lar) tarafından tekrar gözden geçirilerek kategori ve içerikleri oluşturulmuştur.

Bu yöntemde elde edilen verilerin orijinal içeriğine mümkün olduğunca sadık kalınmış ve gerektiğinde kişilerin ifadelerinden doğrudan alıntılar yapılarak betimsel bir yaklaşımla veriler sunulmaya çalışılmıştır. Ayrıca derinlemesine incelemek için ortak kodlar oluşturulmuş ve ortak kodlamalar yoluyla elde edilen verilerin temelinde var olan sebepler ve bu sebepler arasındaki bağlar meydana çıkarılmıştır. Süreçte katılımcıların ifade ettiği görüşler alfabetik olarak sıralanarak listelenmiş ve görüşleri ifade eden bu dokümanlar Cinsiyet, Kıdem ve Mezuniyet durumuna göre kodlanmıştır. Görüşme formu ile elde edilen verilerin analizi için içerik analizi yöntemlerinden frekans analizi kullanılmıştır. Bu analizlerin odak noktası birbirine benzeyen verileri, belirli başlık altında ilişkilendirmek ve bunları tümevarım yöntemiyle okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Verilen kodların açılımını örnek ile desteklemek gerekirse;

6[26,E,16,G]: 6, kod sırasını, E, cinsiyetinin erkek olduğunu, 26, ankete katılan 26. kişiyi, 16, meslekteki kıdem yılını, G ise Görsel sanatlar öğretmenliği bölümünden mezun olmayı temsil etmektedir. “G” yerinde “F” olsaydı farklı bir alan mezuniyetini temsil edecekti.

7[6,E,20,F]: 7. Sıradaki kod, mesleğinde 20 yıl kıdeme sahip farklı alan mezuniyeti olan erkek bir öğretmeni temsil etmektedir.

3.5. GEÇERLİK, GÜVENİLİRLİK

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması dayanan bulguların yeterince detaylandırılarak betimlenmesine bağlıdır. Ayrıntılı betimleme katılımcıların görüşlerinin greceliksiz olarak, mümkün olduğunca orijinal haliyle sunulmasıdır. Doğrudan alıntılar bu tür araştırmalarda sıklıkla kullanılarak elde edilen sonuçlara ulaşma gerekçeleri okuyucuya anlatılır (Yıldırım ve şimşek, 2011).

Nitel araştırmalarda araştırmacının tarafsız davranması ve n yargısız olarak çalışmayı devam ettirmesi gerekir. Detaylı tutulan notlar tarafsızlığı sağlamak adına önemlidir (Büyüköztürk vd., 2013).

Bu araştırmada da elde edilen bulguların geçerlik ve güvenilirliğini sağlamak için verilerin orijinal içeriğine mümkün olduğunca sadık kalınmış ve gerektiğinde kişilerin ifadelerinden doğrudan aktarımlar yapılarak, bulguların analiz edilme süreci ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

Veri toplama süreci katılımcılarla yüz yüze doğrudan görüşme ve ulaşılamayan durumlarda da mail yoluyla ulaşılarak görüşler elde edilmiştir. lğin geliştirilmesi sürecinde ilgili literatür taramasının ardından oluşturulan taslak görüşme formu alan uzmanı olan 3 kişinin görüşüne sunularak “uygun”, “uygun değil” ve “düzeltilmesine dönük görüşleriniz” şeklinde önerilerine başvurulmuştur. Uzman görüş ve değerlendirmeleri nihayetinde forma son şekli verilerek yönerge ve maddelerin açık ve anlaşılrlığı sağlanmıştır. Bu aşamada soruların güvenilirliği Miles ve Huberman’ın (1994) formülü [$Gvenilirlik = Görüş birliği / (Görüş birliği + Görüş ayrılığı)$] kullanılarak hesaplanan uyum katsayısı 0,80 ve üzeri maddeler forma alınmıştır. Formun tüm maddelerini kapsayacak şekilde hesaplanan uyum katsayısı 1,00 olarak bulunmuştur.

4. BULGULAR

Araştırmada nicel ve nitel veriler araştırma problem ve alt problemlerine göre aşağıda sıralı olarak verilerek açıklanmıştır.

4.1. NİCEL BULGULAR

Bu kısımda araştırmanın birinci alt problemini oluşturan üç kategoriye dönük yirmi kazanıma ulaşılma durumuna ilişkin öğretmen görüşleri frekans ve yüzde analizine dayalı olarak grafikler halinde verilerek açıklanmıştır.

1.Alt problem: Sekizinci Sınıf Görsel Sanatlar Programı Kazanımlarına Ulaşılma Düzeyi Hakkında Öğretmen Görüşleri Nedir?

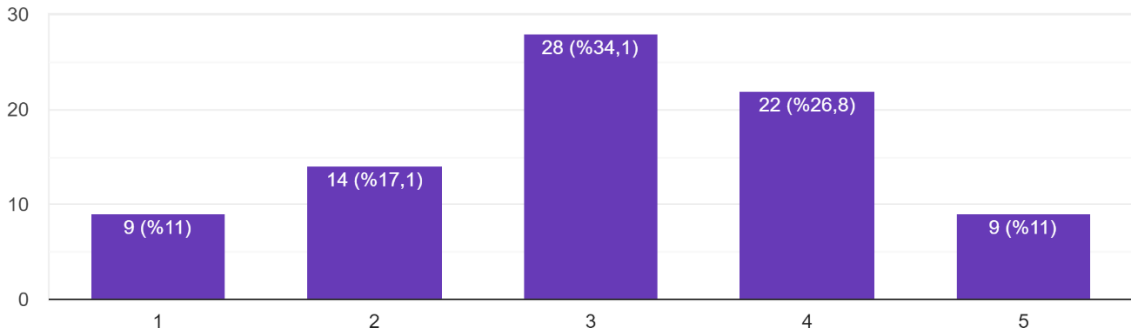
1.10. *Görsel İletişim ve Biçimlendirme Kategorisi* kazanımlarına ulaşılma düzeyi hakkındaki öğretmen görüşleri nedir?

8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının “*kazanımlarına ulaşılma düzeyi*” ne dönük bulgular, bu boyutu oluşturan üç boyut altında ayrı ayrı verilerek açıklanmıştır.

4.1.1. Görsel İletişim ve Biçimlendirme Kategorisi Bulguları

1.10. “Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterme.” Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.” Kazanımına dönük veriler Grafik 4’te verilmiştir.

Grafik 4 “Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.” kazanımına dönük veriler

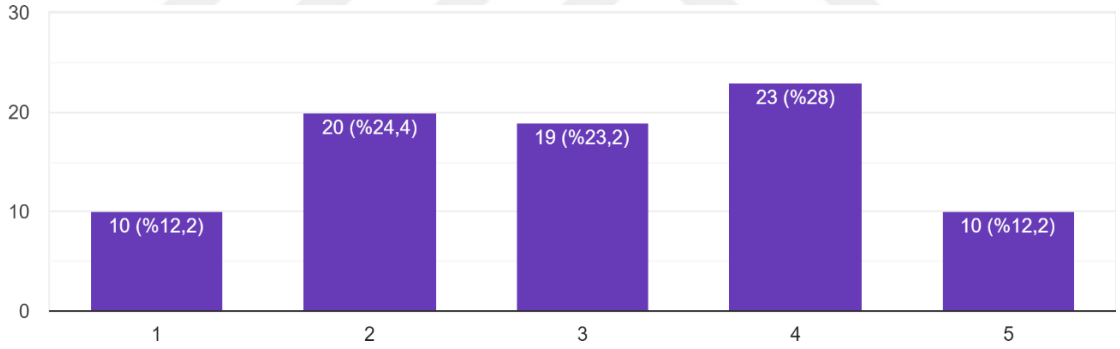
Grafik: 4

Grafik 4'e göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %11; (2) Katılmıyorum %17,1; (3) Kısmen Katılıyorum %34,1; (4) Katılıyorum %26,8; (5) Tamamen Katılıyorum %11'dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının "Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir." kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %37,8'dir. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %60,9'dur. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %11'dir.

1.11. "Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlama."

"Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlama." kazanımına dönük veriler Grafik 5'te verilmiştir.

Grafik 5 "Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlama." kazanımına dönük veriler

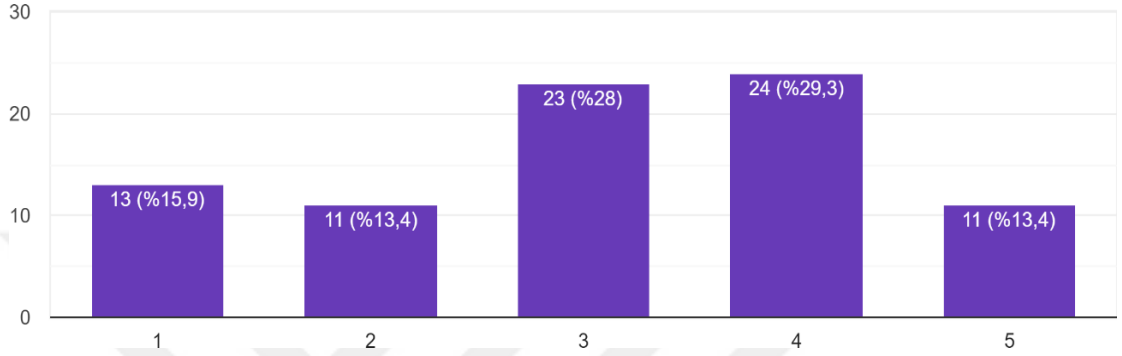
Grafik:5

Grafik 5'e göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %12,2; Katılmıyorum %24,4; (3) Kısmen Katılıyorum %23,2; (4) Katılıyorum %28; (5) Tamamen Katılıyorum %12,2'dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının "Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlama." kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %40,2'dir. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %47,6'dır. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %12,2'dir.

1.12. “Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.”

“Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.” kazanımına dönük veriler Grafik 6’da verilmiştir.

Grafik 6 “Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.” kazanımına dönük veriler

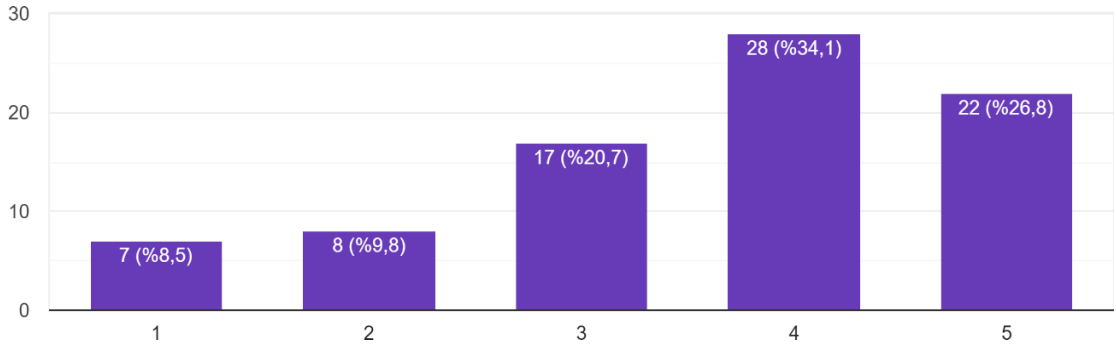
Grafik:6

Grafik 6’ya göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %15,9; (2) Katılmıyorum %13,4; (3) Kısmen Katılıyorum %28;(4) Katılıyorum %29,3; (5) Tamamen Katılıyorum %13,4’tür. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.” kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %42,7’dir. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %41,4’tür. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %15,9’dur.

1.13. “Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur”

“Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.” kazanımına dönük veriler Grafik 7’de verilmiştir.

Grafik 7 “Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.” kazanımına dönük veriler

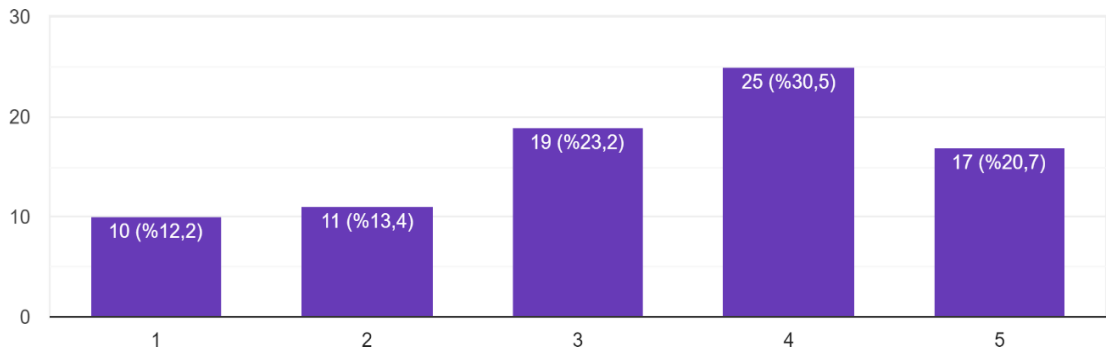
Grafik:7

Grafik 7'ye göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %8,5; (2) Katılmıyorum %9,8; (3) Kısmen Katılıyorum %20,7;(4) Katılıyorum %34,1; (5) Tamamen Katılıyorum %26,8'dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.” kazanımının *Katılım* ve *Tamamen Katılım* görüşünde olanların oranı %60,9'dur. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %30,5'tir. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %8,5'tir.

1.14. “Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.”

“Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.” kazanımına dönük veriler Grafik 8'de verilmiştir.

Grafik 8 “Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.” kazanımına dönük veriler

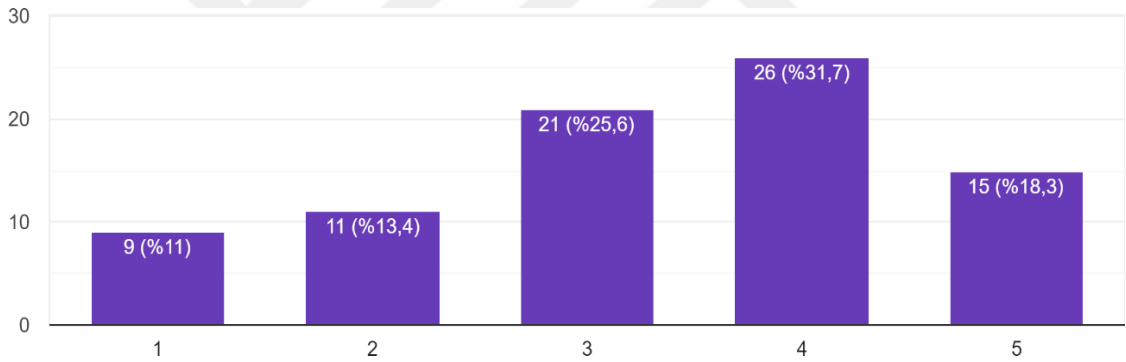
Grafik:8

Grafik 8'e göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %12,2; (2) Katılmıyorum%13,4 ; (3) Kısmen Katılıyorum %23,2;(4) Katılıyorum %30,5 ;(5) Tamamen Katılıyorum%20,7'dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır. ” kazanımının *Katılırim* ve *Tamamen Katılırim* görüşünde olanların oranı% '51,2'dir. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %36,6'dır. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %12,2'dir.

1.15. “Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.”

“Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.” kazanımına dönük veriler Grafik 9'da verilmiştir.

Grafik 9 “Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.” kazanımına dönük veriler

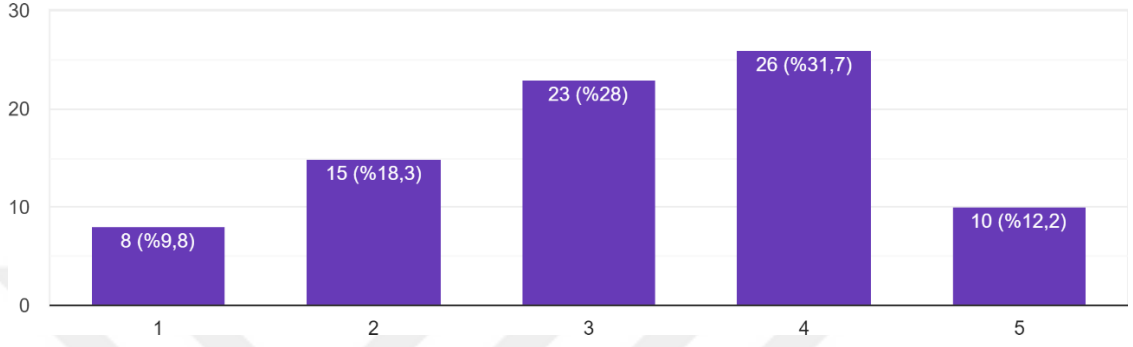
Grafik:9

Grafik 6'ya göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %11; (2) Katılmıyorum %13,4; (3) Kısmen Katılıyorum %25,6;(4) Katılıyorum %31,7 ;(5) Tamamen Katılıyorum %18,3'tür. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.” kazanımının *Katılırim* ve *Tamamen Katılırim* görüşünde olanların oranı %50'dir. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %39'dur. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %11'dir.

1.16. “Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.”

“Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.” kazanımına dönük veriler Grafik 10’da verilmiştir.

Grafik 10 “Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.” kazanımına dönük veriler

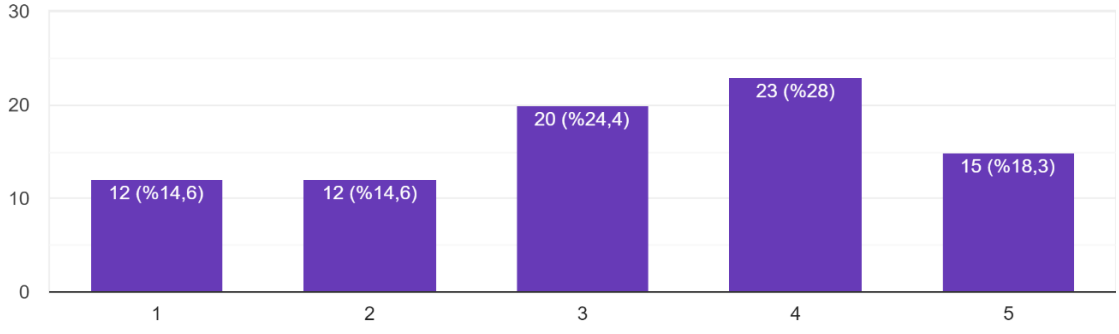
Grafik:10

Grafik 10’a göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %9,8; (2) Katılmıyorum%18,3 ; (3) Kısmen Katılıyorum%28;(4) Katılıyorum%31,7 ;(5) Tamamen Katılıyorum%12,2’dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.” kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %44,4’tür. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da % 46,3’tür. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %9,8’dir.

1.17. “Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.”

“Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.” kazanımına dönük veriler Grafik 11’de verilmiştir.

Grafik 11 “Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.” kazanımına dönük veriler

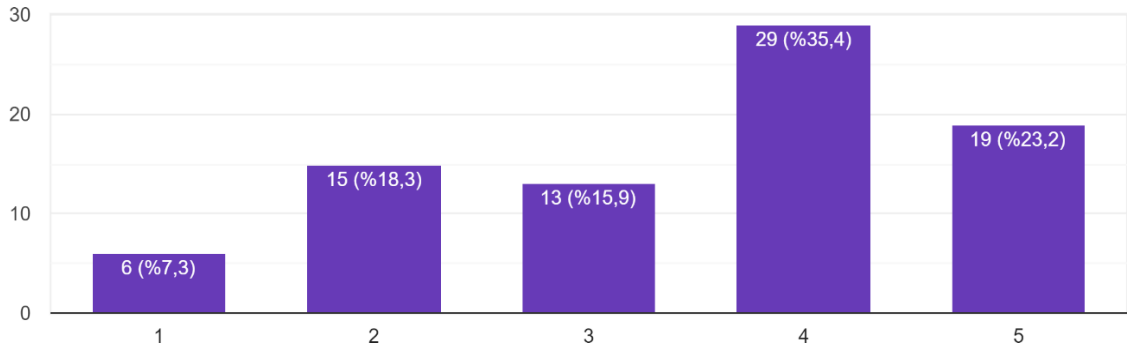
Grafik:11

Grafik 11'e göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %14,6; (2) Katılmıyorum %14,6; (3) Kısmen Katılıyorum %24,4;(4) Katılıyorum %28; (5) Tamamen Katılıyorum %18,3'tür. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının "Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar." kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı % 46,3'tür. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da % 39'dur. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %14,6'dır.

1.18 "Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır."

"Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır." kazanımına dönük veriler Tablo 12'de verilmiştir.

Grafik 12 "Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır." kazanımına dönük veriler

Grafik:12

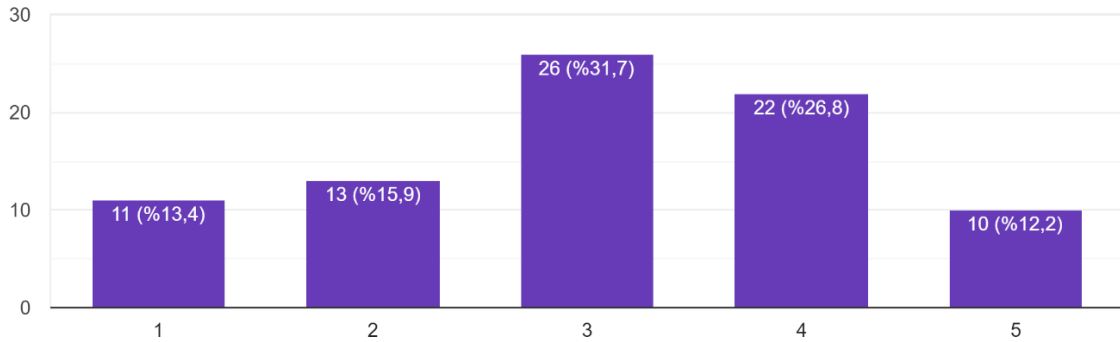
Grafik 12'ye göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %7,3; (2) Katılmıyorum %18,3; (3) Kısmen Katılıyorum %15,9;(4) Katılıyorum %35,4 ;(5) Tamamen Katılıyorum %23,2'dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.” kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %58,6'dır. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %34,2'dir. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %7,3'tür.

4.1.2 Kültürel Miras Kategorisi Bulguları

1.19. “Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.”

“Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.” kazanımına dönük veriler Grafik 13'te verilmiştir.

Grafik 13 “Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.” kazanımına dönük veriler

Grafik:13

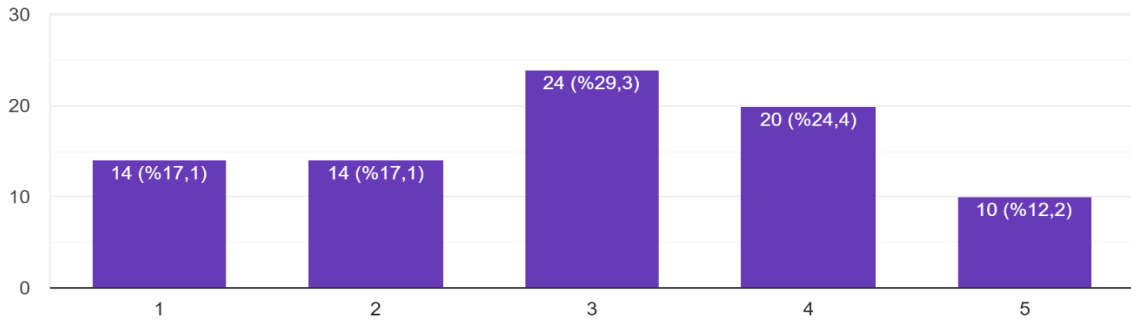
Grafik 13'e göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %13,4; (2) Katılmıyorum %15,9; (3) Kısmen Katılıyorum %31,7;(4) Katılıyorum %26,8 ;(5) Tamamen Katılıyorum %12,2'dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.” kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %39'dur. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde

olanların oranı da %47,6'dır. *Tamamen katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %13,4'tür.

1.20. “Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.”

“Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.” kazanımına dönük veriler Grafik 14’te verilmiştir.

Grafik 14 “Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.” kazanımına dönük veriler

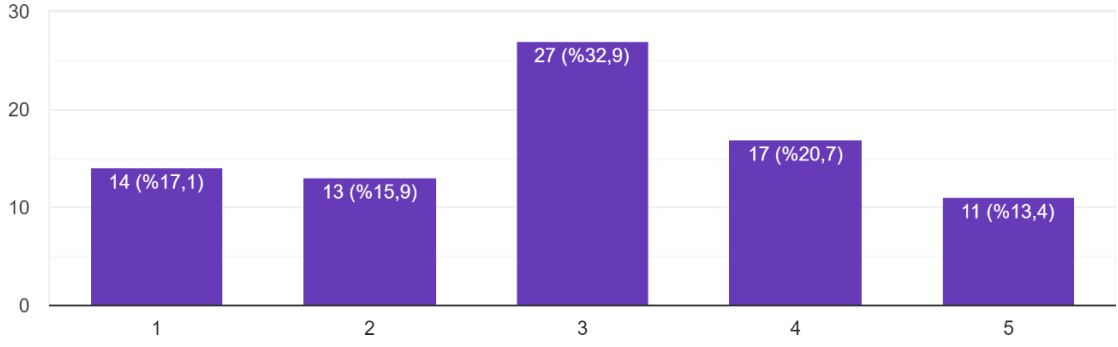
Grafik:14

Grafik 14’e göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %17,1 (2) Katılmıyorum %17,1; (3) Kısmen Katılıyorum %29,3; (4) Katılıyorum %24,4 ;(5) Tamamen Katılıyorum %12,2’dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.” kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %36,6 ’dır. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %46,4’tür. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %12,2’dir.

1.21. “Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.”

“Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.” kazanımına dönük veriler Grafik 15’te verilmiştir.

Grafik 15 “Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.” kazanımına dönük veriler

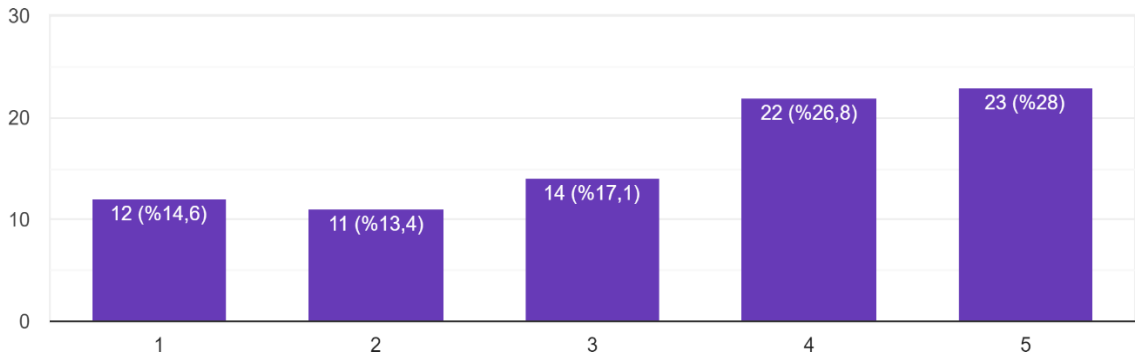
Grafik:15

Grafik 15'e göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %17,1; (2) Katılmıyorum %15,9; (3) Kısmen Katılıyorum %32,9;(4) Katılıyorum %20,7 ;(5) Tamamen Katılıyorum%13,4'tür. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.” kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %34,1'dir. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da % 48,8'dir. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %17,1'dir.

1.22. “Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.”

“Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.” kazanımına dönük veriler Grafik 16'da verilmiştir.

Grafik 16 “Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.” kazanımına dönük veriler

Grafik:16

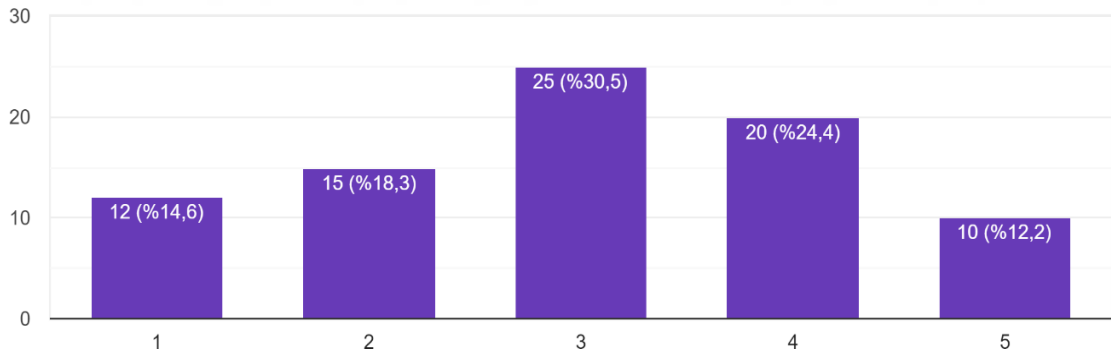
Grafik 16'ya göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %14,6; (2) Katılmıyorum %13,4; (3) Kısmen Katılıyorum %17,1; (4) Katılıyorum %26,8;(5) Tamamen Katılıyorum %28'dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.” kazanımının *Katılım* ve *Tamamen Katılım* görüşünde olanların oranı %54,8'dir. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %30,5'tir. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %14,6'dır.

4.1.3. Sanat Eleştirisi ve Estetik Kategorisi Bulguları

1.23. “Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.”

“Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.” kazanımına dönük veriler Grafik 17'de verilmiştir.

Grafik 17 “Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.” kazanımına dönük veriler

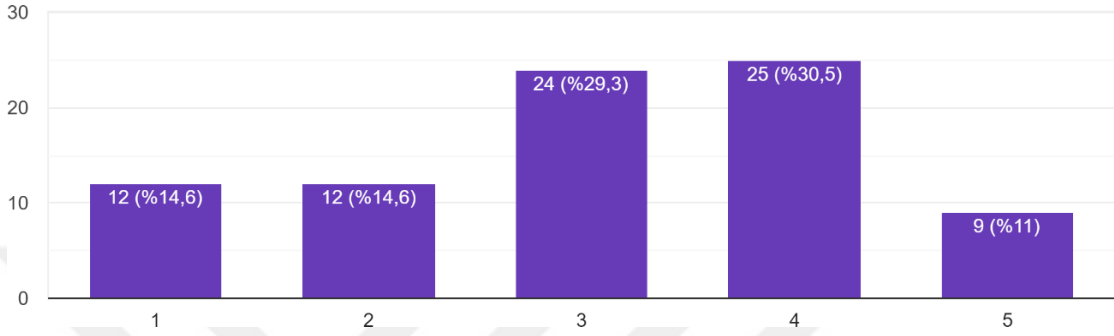
Grafik:17

Grafik 17'ye göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %14,6; (2) Katılmıyorum %18,3; (3) Kısmen Katılıyorum %30,5; (4) Katılıyorum %24,4; (5) Tamamen Katılıyorum %12,2'dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.” kazanımının *Katılım* ve *Tamamen Katılım* görüşünde olanların oranı %36,6'dır. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %48,8'dir. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %14,6'dır.

1.24. “Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.”

“Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.” kazanımına dönük veriler Grafik 18’de verilmiştir.

Grafik 18 “Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi deneyimlerin etkisini söyler.” kazanımına dönük veriler

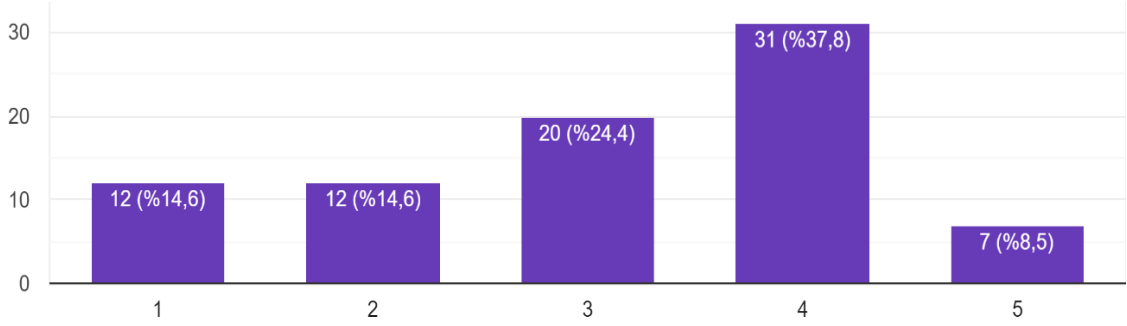
Grafik:18

Grafik 18’e göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %14,6;(2) Katılmıyorum %14,6; (3) Kısmen Katılıyorum %29,3; (4) Katılıyorum %30,5; (5) Tamamen Katılıyorum %11’dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.” kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %41,5’tir. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %43,9’dur. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %14,6’dır.

1.25. “Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar.”

“Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar.” kazanımına dönük veriler Grafik 19’da verilmiştir.

Grafik 19 “Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.” kazanımına dönük veriler

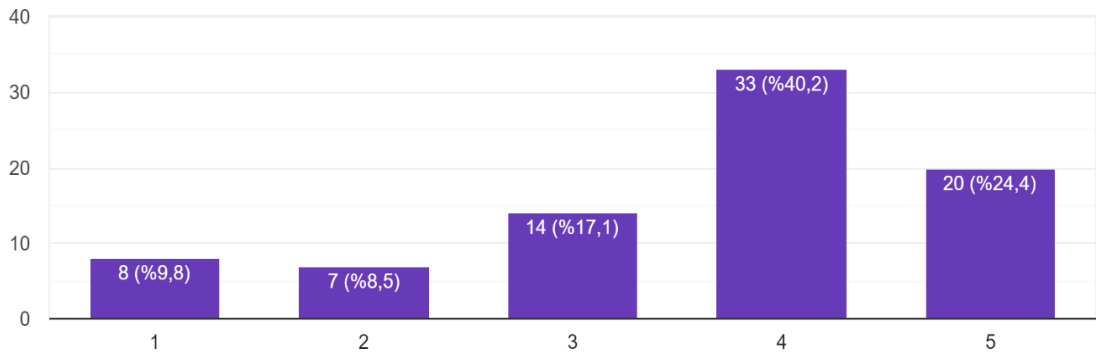
Grafik:19

Grafik 19'a göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %12,4; (2) Katılmıyorum %14,6; (3) Kısmen Katılıyorum %24,4; (4) Katılıyorum %37,8; (5) Tamamen Katılıyorum %8,5'tir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının "Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar." kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %46,3 'dür. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %39'dur. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %14,6'dır.

1.26."Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder."

"Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder." kazanımına dönük veriler Grafik 20'ye verilmiştir.

Grafik 20 "Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder." kazanımına dönük veriler

Grafik:20

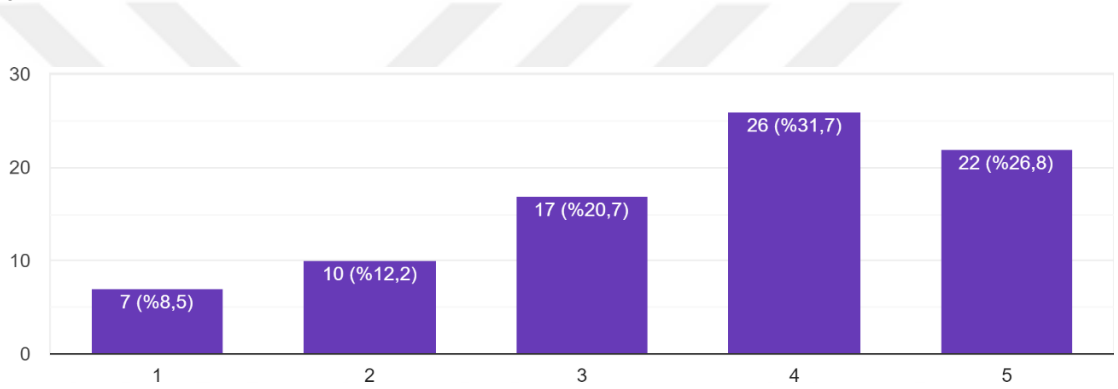
Grafik 20'ye göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %9,8; (2) Katılmıyorum %8,5; (3) Kısmen Katılıyorum %17,1; (4) Katılıyorum %40,2 ; (5) Tamamen Katılıyorum %24,4'tür. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf

Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.” kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %64,6’dır. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %25,6’dır. *Tamamen katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %9,8’dir.

1.27.“Sanatın tanımlamasını yapar.” kazanımına dönük veriler Grafik 21’de verilmiştir.

“Sanatın tanımlamasını yapar” kazanımına dönük veriler Grafik 21’de verilmiştir.

Grafik 21 “Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.” kazanımına dönük veriler

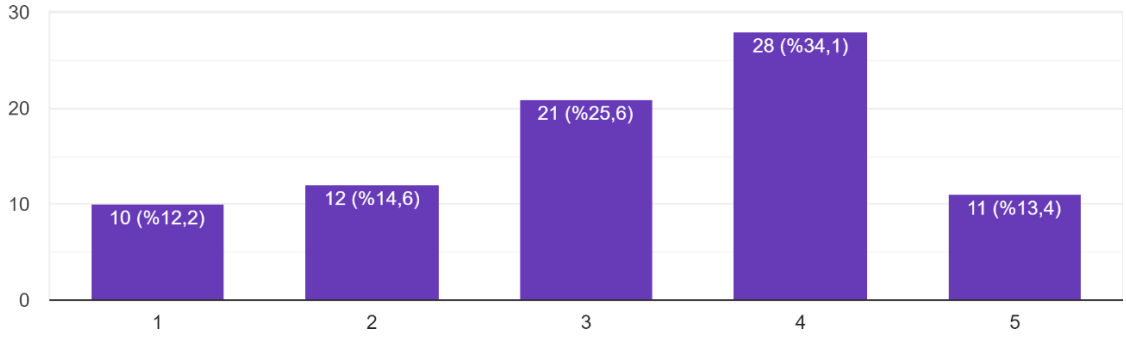

Grafik:21

Grafik 21’e göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %8,5; (2) Katılmıyorum %12,2; (3) Kısmen Katılıyorum %20,7; (4) Katılıyorum %31,7; (5) Tamamen Katılıyorum %26,8’dir. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Sanatın tanımlamasını yapar.” kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %58,5’tir. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %32,9’dur. *Tamamen katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %8,5’tir.

1.28.“Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder.” “Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder.” kazanımına dönük veriler Grafik 22’de verilmiştir.

Grafik 22 “Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder.” kazanımına dönük veriler

Grafik:22

Grafik 22'ye göre katılımcı öğretmen görüşleri, (1) Tamamen Katılmıyorum %12,2; (2) Katılmıyorum %14,6; (3) Kısmen Katılıyorum %25,6; (4) Katılıyorum %34,1 ;(5) Tamamen Katılıyorum %13,4'tür. Buna göre katılımcı öğretmenlerin Ortaokul 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının "Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder." kazanımının *Katılıyorum* ve *Tamamen Katılıyorum* görüşünde olanların oranı %47,5'tir. Buna karşılık *Kısmen Katılıyorum* ve *Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı da %40,2'dir. *Tamamen Katılmıyorum* görüşünde olanların oranı ise %12,2'dir.

4.2. NİTEL BULGULAR

Alt problem 3.2.1 Sekizinci sınıf görsel sanatlar programı uygulanma süreci hakkında öğretmen görüşleri nedir?

Tablo 3.2.1.0 “Sekizinci sınıf görsel sanatlar programı uygulanma süreci hakkında öğretmen görüşlerinin kategori ve kodları.”

KATEGORİ	F	GÖRÜŞ BELİRTME
Eğitim Sistemi (eğs)	6	1[1,E,20,F],1[13,E,16,G],1[3,K,1,G],1[15,K,1,G],1[32,K,1,G],1[18,K,1,G]
Öğrenci İlgisi (ös)	13	2[11,K,6,G],2[13,E,16,G],2[17,K,1,G],2[27,E,20,G],2[6,E,20,F],2[7,E,20,G],2[18,K,1,G],2[9,K,20,G],2[23,K,20,G],2[55,K,20,G],2[35,K,16,G],2[41,K,1,G],2[69,E,20,F]
Ekonomik Sıkıntı (eks)	8	3[20,E,20,F],3[6,E,20,F],3[1,E,20,F],3[10,K,16,F],3[15,K,1,G],3[19,K,1,G],3[35,K,16,G],3[66,K,1,G]
Sınav Sistemi (ss)	3	4[2,E,16,F],4[18,K,1,G],4[35,K,16,G]
Veli tutumu (vt)	22	5[12,K,11,G],5[18,K,1,G],5[19,K,1,G],5[2,E,16,F],5[22,K,11,G],5[24,K,6,G],5[28,K,6,G],5[14,K,20,G],5[25,K,1,G],5[46,E,20,F],5[56,K,11,G],5[59,E,11,G],5[76,E,20,F],5[60,K,20,F],5[61,K,6,G],5[64,E,20,G],5[66,K,1,G],5[69,E,20,F],5[71,K,20,G],5[73,K,1,G],5[75,E,20,F],5[74,K,1,G]
Ders saati (ds)	27	6[3,K,1,G],6[5,E,20,G],6[9,K,20,G],6[13,E,16,G],6[26,E,16,G],6[32,K,1,G],6[34,K,20,G],6[35,K,16,G],6[42,K,20,G],6[44,K,1,G],6[45,E,20,F],6[50,K,6,G],6[54,K,6,G],6[62,K,11,G],6[64,E,20,G],6[65,K,20,G],6[66,K,1,G],6[69,E,20,F],6[71,K,20,G],6[73,K,1,G],6[76,E,20,F],6[13,E,16,G],6[21,E,20,F],6[23,K,20,G],6[3,K,1,G],6[31,K,20,G],6[32,K,1,G]
Malzeme eksikliği (me)	18	7[5,E,20,G],7[6,E,20,F],7[12,K,11,G],7[15,K,1,G],7[16,K,11,G],7[17,K,1,G],7[19,K,1,G],7[31,K,20,G],7[35,K,16,G],7[46,E,20,F],7[51,K,20,G],7[61,K,6,G],7[62,K,11,G],7[70,K,6,G],7[74,K,1,G],7[77,K,20,G],7[20,E,20,F],7[21,E,20,F]
Sabır (sa)	3	8[16,K,11,G],8[6,E,20,F],8[34,K,20,G]
Haksız not (hn)	14	9[7,E,20,G],9[10,K,16,F],9[16,K,11,G],9[19,K,1,G],9[32,K,1,G],9[22,K,11,G],9[23,K,20,G],9[25,K,1,G],9[27,E,20,G],9[18,K,1,G],9[28,K,6,G],9[35,K,16,G],9[71,K,20,G],9[72,K,20,G]
Ders kazanımları (dk)	2	10[7,E,20,G],10[15,K,1,G]
Program (p)	11	11[10,K,16,F],11[25,K,1,G],11[30,K,20,G],11[31,K,20,G],11[35,K,16,G],11[8,E,11,G],11[19,K,1,G],11[26,E,16,G],11[55,K,20,G],11[60,K,20,F],11[74,K,1,G]
İçerik (iç)	11	12[11,K,6,G],12[12,K,11,G],12[13,E,16,G],12[26,E,16,G],12[3,K,1,G],12[31,K,20,G],12[7,E,20,G],12[10,K,16,F],12[35,K,16,G],12[50,K,16,G],12[73,K,1,G]
Sınav senesi (sis)	18	13[14,K,20,G],13[15,K,1,G],13[16,K,11,G],13[18,K,1,G],13[22,K,11,G],13[23,K,20,G],13[25,K,1,G],13[27,E,20,G],13[9,K,20,G],13[36,K,20,G],13[52,K,1,G],13[53,K,20,G],13[59,E,11,G],13[62,K,11,G],13[67,E,20,G],13[69,E,20,F],13[72,K,20,G],13[73,K,1,G]
Derse değer (dd)	10	14[9,K,20,G],14[11,K,6,G],14[17,K,1,G],14[18,K,1,G],14[19,K,1,G],14[20,E,20,F],14[23,K,20,G],14[52,K,1,G],14[60,K,20,F],14[64,E,20,G]

Okul Bölgesi (b)	7	15[10,K,16,F],15[15,K,1,G],15[35,K,16,G],15[47,E,1,G],15[48,K,6,G],15[19,K,1,G], 15[16,K,11,G],
Öğrenci tutumu (öt)	20	16[1,E,20,F],16[13,E,16,G],16[19,K,1,G],16[20,E,20,F],16[22,K,11,G],16[23,K,20,G],16[25,K,1,G],16[32,K,1,G],16[33,E,1,G],16[4,K,20,F],16[6,E,20,F],16[7,E,20,G],16[12,K,11,G],16[35,K,16,G],16[56,K,11,G],16[59,E,11,G],16[60,K,20,F],16[66,K,1,G],16[73,K,1,G],16[76,E,20,F]
Motivasyon (m)	4	17[16,K,11,G],17[22,K,11,G],17[32,K,1,G],17[55,K,20,G]
Fiziksel Ortam (FzO)	26	18[13,E,16,G],18[14,K,20,G],18[17,K,1,G],18[19,K,1,G],18[23,K,20,G],18[25,K,1,G],18[26,E,16,G],18[3,K,1,G],18[31,K,20,G],18[7,E,20,G],18[77,K,20,G],18[47,E,1,G],18[48,K,6,G],18[50,K,16,G],18[3,K,1,G],18[5,E,20,G],18[7,E,20,G],18[31,K,20,G],18[43,E,20,F],18[51,K,20,G],18[54,K,6,G],18[62,K,11,G],18[66,K,1,G],18[67,E,20,G],18[70,K,6,G],18[74,K,1,G]
Kalabalık sınıf (ks)	7	19[23,K,20,G],19[32,K,1,G],19[34,K,20,G],19[62,K,11,G],19[65,K,20,G],19[66,K,1,G], 19[70,K,6,G]
Öğretmen Tutumu (ÖMT)	6	20[1,E,20,F],20[16,K,11,G],20[17,K,1,G],20[19,K,1,G],20[22,K,11,G],20[28,K,6,G]
Eksik altyapı (EP)	3	21[35,K,16,G],21[45,E,20,F],21[49,E,1,G]
Okul desteği (OD)	2	22[35,K,16,G],22[40,E,1,G]
Sergi (Srg)	3	23[35,K,16,G],23[46,E,20,F],23[48,K,6,G]
Toplum tutumu (Ti)	2	24[67,E,20,G], 24[75,E,20,F]
Toplam	248	Toplam

8. sınıf görsel sanatlar programının uygulanmasına dönük katılımcı öğretmenlerden 248 görüş elde edilmiştir. Bu görüşlerin kategorik analizinde 25 ayrı konuda olduğu görülmektedir. Kategorilerin çok önemli bir kısmının programın uygulanması sürecinde yaşanan sorunlara dönük olması, programın uygulamada karşılaştığı sorunları göstermesi açısından manidardır.

Katılımcı öğretmenlerin programa dönük görüşlerinin oluşturulan kategorilerde sıklığına göre sıralı olarak tabloda verilmiştir. Tablo incelemesinde görüleceği üzere: *Ders Saati, Öğrenci Tutumu, Veli Tutumu, Fiziki Ortam, İçerik, Sınav Senesi, Program, Öğrenci İlgisi, Materyal Eksikliği* ifade edilme sıklığı fazla olan kategoriler olmaktadır. Buna karşın olumlu düşüncelerin daha çok gözlemlendiği kategoriler ise *Öğretmen Tutumu ve Motivasyon* kategorileridir.

Tabloyu oluşturan kategoriler içerik olarak program hakkında olumsuz içerikli görüşlerden oluşmaktadır.

Kategorileri oluşturan özgün katılımcı görüş örnekleri şöyledir:

Ders Saati

6[13,E,16,G]...süreç az

6[21,E,20,F]...haftalık ders saati sayısının azlığı6[23,K,20,G]...ders süresi yetersiz

6[26,E,16,G]...ama öğretim programının uygulanması açısından ders saatinin yetersiz olmasından şikâyetçiler. Ayrılan zaman açısından sınırlı. En büyük sorun ders saatinin uygulama ve zaman yönünden yetersiz olması.

6[3,K,1,G]...bir saatlik bir ders maalesef yeterli bir öğrenme sağlamıyor. Süreç derse hazırlanma aşaması anlatım, etkinlik temizlik aşaması vs. derken öğrencinin en verim aldığı zamanda yarım kalıyor ve bitiyor verim alınmıyor.

6[31,K,20,G]...bu amaç doğrultusunda ders süresi arttırılabilir,6[32,K,1,G]...ders saati yetersizliği ve öğrenci sayısı.

6[5,E,20,G]...ders saati azlığı görsel sanatlar dersinin önemini ve gerekliliğini yeterince hissettirmiyor.

6[5,E,20,G]...ders saatleri sürelerinin az olması.

6[9,K,20,G]...öğretme ve öğrenme sürecinde ders saatinin yetersiz olması konu tam pekişmeden dersin bitmesi öğrencinin derse ilgi ve sorumluluğunu olumsuz etkilemekte.

6[35,K,16,G]...ayrıca ders saati yetersiz. Çocuklar hazırlanıp çalışmaya başlıyor ders bitiyor konu uzuyor çocuklar sıkılıyor.

6[42,K,20,G]...ders saati çok yetersiz.

6[44,K,1,G]...öğrenciler işlerini tamamlamak için uzun süreye ihtiyaç duyuyor fakat süre yetersiz kalıyor.

6[45,E,20,F]...görsel sanatlarda öğrenme uzun bir zaman dilimi alıyor. Aynı zamanda alttan aldıkları derslerde eksik kalan konular olduğu zaman yeni konuları işlemekte sıkıntı yaşıyorum.

6[50,K,16,G]...içerik bakımından yeterli olsa da öğretim ve öğrenme sürecinde ders saati yeterli değildir.

6[54,K,6,G]...ilk olarak ders saatimiz konusunda bir güncellenme yapılmalı hali hazırda 1 saat olan dersimizin yeterli olmadığı ortadadır.

6[62,K,11,G]...ders saati yetersizliği

6[64,E,20,G]...dersin saati ve kurs konusunda diğer dersler gibi kolaylık sağlarlar diye düşünüyorum. Böyle olunca da velilerde önemser diye düşünüyorum.

6[65,K,20,G]...ve ders saatinin yetersizliği, dersin gerektiği gibi işlenmesine engel teşkil ediyor.

6[66,K,1,G]...etkinliklerin uygulanmasında ders süresi kısıtlı.

6[69,E,20,F]...dersin bir saat olması dersin işlenişi açısından zaman sıkıntısı yaşıyor.

6[71,K,20,G]...ders saatinin 40' olmasından kaynaklı sıkıntılar yaşamaktayız.

6[73,K,1,G]...ders saati yetersiz olması olumsuz etkiliyor. 6[76,E,20,F]...haftalık ders saatleri yeterli değil.

Öğrenci Tutumu

16[1,E,20,F]...her ne kadar istekli, resmi seven öğrenciler olsa da boş ders olarak bakılıyor.

16[13,E,16,G]...temel iyi değil, ders boş olarak görülüyor.

16[19,K,1,G]...öğrencilerin bazıları dersi boş gördükleri için bir çaba göstermiyor.

16[20,E,20,F]...ayrıca sınavlarda soru çıkan bir ders olmadığı için ciddiye alınmama durumu söz konusu.

16[22,K,11,G]...ama hayatında LGS sınavından başka şeyleri kabul etmeyen öğrencilerle etkinlik yapmak zor.

16[23,K,20,G]...görsel alanında gelecek görmemeleri biz öğretmenleri zorlamakta. Öğrencinin muhakkak çok yüksek alacağı bir ders olarak görmesi her konuda bizi zorlamaktadır.

16[25,K,1,G]...gerek okul olsun gerek veli, gerek öğrenci bu alanda maalesef herhangi bir 'görsel sanatlar dersi' uygulanması karşısında negatifler.

16[32,K,1,G]...öğrenci de yapamayacağım psikolojisi çok fazla.

16[33,E,1,G]...okul, öğrenciler ve velilerin birçoğu maalesef dersimize gereken önemi ve ciddiyeti göstermiyor.

16[4,K,20,F]...özellikle 8.sınıfta öğrenci okul ve veli tarafından gereksiz bir ders olarak görüldüğünü düşünmekteyim.

16[6,E,20,F]...hayal güçleri zayıf. Farklı perspektiften bakamıyorlar.

16[7,E,20,G]...öğrencinin ön yargıları dersin hedefe ulaşılmasını büyük ölçüde etkiliyor.

16[12,K,11,G]...veli öyle görünce öğrencinde derse karşı olumsuz tutumu oluyor.

16[35,K,16,G]...öğrenciler zaten resim yapamadıklarını düşündükleri ve ne işimize yarayacak bunlar hocam diye düşündükleri için dersi sevmiyor.

16[56,K,11,G]...öğrenci ve velinin dersi gereksiz görmesi.

16[59,E,11,G]...dersimizin liselere geçiş sınavına hiç katkısı olmamasından dolayı öğrenci ve veliler tarafından olumsuz tutum geliştirildiğini düşünüyorum.

16[60,K,20,F]...dersin diğer derslerden önemsiz görülmesi.

16[66,K,1,G]...resim dersinin bir yetenek dersi olarak algılanması, öğrencilerde de önemsiz ders algısı oluşturmaktadır.

16[73,K,1,G]...öğrencilerin öncelikle ön yargılarını bir kenara bırakmaları gerekli okuma yazma öğrenmek gibi resim yapmak pratik yaparak her öğrenci belirli bir seviyeye gelebilmektedir.

16[76,E,20,F]...öğrenci açısından dersin öneminin daha iyi kavranması lazım diye düşünüyorum.

Haksız Not

9[10,K,16,F]...değerlendirme kriterlerindeki kazanımlar doğrultusunda net seçilmesi doğru değerlendirmeyi getirir.

9[16,K,11,G]...ölçütlere dayandırarak değerlendirme hem öğrenci hem veli

9[19,K,1,G]...değerlendirmede son sınıf oldukları için genelde yüksek puan vermeye çalışıyorum.

9[22,K,11,G]...değerlendirme asla hakkıyla yapamıyoruz. Okul idaresi hatta il MEB tarafından baskı altında kalıp öğrencilere hep iyi not veriyoruz.

9[23,K,20,G]...değerlendirme de ise veli ve idare baskısı çok fazla.

9[25,K,1,G]...buna bağlı olarak değerlendirme sürecine girdiğimizde öğrenciyi bilmeden ezbere bir değerlendirme söz konusu.

9[27,E,20,G] ...idare zaten son seneleri aman notları yüksek tutun çalışma yapana da tam puan yapmayana da tam puan.

9[32,K,1,G]...veli puan hakkında görüşme talebi sunabiliyorlar.

9[7,E,20,G]...değerlendirme gerçek değerlendirmeyi derecelendirmeleri ölçeye göre yapıyoruz ama e okula girerken birilerini memnun etmek için şişirilmiş notları giriyoruz.

9[28,K,6,G]...alacakları kötü notlar gidecekleri liseyi etkilediği için karne döneminde veliler notlarla ilgili sık sık görüşmeye geliyorlar.

9[35,K,16,G]...idare öğretmene 100'ün altında not vermemesi için sürekli mobbing uyguluyor.

9[71,K,20,G]...değerlendirme de öğrencinin hevesini kırmadan gayretine not vermeyi tercih ediyorum.

9[72,K,20,G]...sınıftaki öğrencilerin büyük çoğunluğu derste hiçbir şey yapmadıkları halde maalesef 100 veriyoruz.

Veli Tutumu

5[12,K,11, G]...veli öyle görünce öğrencinde derse karşı olumsuz tutumu oluyor.

Velilerimiz maalesef görsel sanatlar dersini önemli bir ders olarak görmüyor.

5[18,K,1,G]...Öncelikle seçeceği mesleği belirlemesini ve resmi hobi olarak ilerleyen yıllarında yapması yönünde. Yine aynı şekilde ilgisi olan ve bu alanda ilerlemek isteyen öğrencilerin velileri de güzel sanatlara yönelmesini doğru bulmamakta.

5[19,K,1,G] ...veliler malzeme konusunda öğrencilere destek olmuyor resim dersini gereksiz görüyorlar. Veliler resim dersini gereksiz görüyorlar.

5[2,E,16,F]...veliler öğrencileri sınavlara yönlendirirken okullar ve branş öğretmenleri de bu konuda yönlendirici oluyor.

5[22,K,11,G]...veliler öğrencilerin lgs sınavı olduğu için dersimizin bütün gereklerini yapmamaları gerektiğini düşünüyorlar.

5[24,K,6,G]...velilerin dersimize bakış açısı zorlayıcı etkenlerin en başında.

5[28,K,6,G]...değerlendirme sürecinde herhangi bir zorluk yaşamıyoruz. Ancak alacakları kötü notlar gidecekleri liseyi etkilediği için karne döneminde veliler notlarla ilgili sık sık görüşmeye geliyorlar.

5[14,K,20,G]...genelde zor yanlar fazla veli ve okul fiziki şartlardan kaynaklı.

5[25,K,1,G]...gerek veli, gerek öğrenci bu alanda maalesef herhangi bir 'görsel sanatlar dersi' uygulanması karşısında negatifler.

5[36,K,20,G]...sınava hazırlık döneminin çok yoğun olması sebebiyle hem öğrenci hem veli dersin işleyişini olumsuz etkilemektedir.

5[40,E,1,G]...velilerin eğitim öğretimi zorlaştırması.

5[46,E,20,F]...ebeveynlerin yetersiz takdiri eğitimin kalitesine olumsuz etki etmektedir.

5[56,K,11,G]...velinin dersi gereksiz görmesi

5[59,E,11,G]...veliler tarafından olumsuz tutum geliştirildiğini düşünüyorum.

5[76,E,20,F]...veli açısından dersin öneminin daha iyi kavranması lazım diye düşünüyorum.

5[60,K,20,F]...veli grubunun sanata olan yaklaşımlarının yetersizliği velinin öğrenciyi sanata yönlendirmeme isteği dersin önemini düşürdüğü inancındayım.

5[61,K,6,G]...veliler derse karşı olumsuz tutum içerisinde.

5[64,E,20,G]...veli. Neden veli? Türkiye'de öncelikle görsel sanatlar eğitiminin gerekliliğine inanmıyorlar.

5[66,K,1,G]...veli ve okul yönetiminin dersi bir yetenek dersi olarak algılaması, öğrencilerde de önemsiz ders algısı oluşturmaktadır.

5[69,E,20,F]...velilerin LGS sınavına yönelik yönlendirmeleri de çocuğun derse olan ilgisini azaltıyor

5[71,K,20,G]...velinin anlayışsızlığı hat safhada özellikle de sanat derslerine önyargılı yaklaşımları olması ayrıca zorluk yaşamamıza sebep oluyor.

Fiziki Ortam

18[13,E,16,G]...yetersiz şartlar.

18[14,K,20,G]...genelde zor yanlar fazla veli ve okul fiziki şartlardan kaynaklı.

18[17,K,1,G]...atölye ortamının olmaması.

18[19,K,1,G]...okulda imkânlar kısıtlı atölye ortamı akıllı tahta yok malzeme durumu kısıtlı. Öğretme-öğrenme süreci dediğim gibi imkânlardan ötürü ve atölye ortamı da olmadığındandolayı pek verimli olmuyor.

18[23,K,20,G]...sınıflar kalabalık

18[25,K,1,G]...atölyelerin olması da buna artı avantaj ama.

18[26,E,16,G]...uygulama açısından sınıfların, fiziki ortamlarının yetersiz olması sorun.

18[3,K,1,G]...atölyeler olmadan verimli bir öğretim ortamı sağlanamıyor.

18[31,K,20,G]...resim atölyeleri amaca uygun düzenlenebilir.

18[7,E,20,G]...okulda görsel sanatlar atölyesi olmayışı sanatsal atmosferi öğrenciye yaşatamıyorum.

18[77,K,20,G]...okulun fiziki şartları görsel sanatlar dersine uygun olmalıdır.

18[47,E,1,G]...okulun imkânlarının yetersiz olması öğrenme öğretme sürecini zorlaştırmaktadır.

18[48,K,6,G]...görsel dersi için okul imkânların kısıtlı olması dersi öğretmeyi zorlaştırıyor.

18[50,K,16,G]...imkânlar yeterli olmadığı için görsel geziler de yapılamamaktadır.

18[3,K,1,G] ...atölyeler olmadan verimli bir öğretim ortamı sağlanamıyor.

18[5,E,20,G]...atölye olanaklarının yetersizliği.

18[7,E,20,G]...okulda görsel sanatlar atölyesi olmayışı sanatsal atmosferi öğrenciye yaşatamıyorum.

18[31,K,20,G]...resim atölyeleri amaca uygun düzenlenebilir.

18[43,E,20,F]...resim atölyesine ihtiyaç var.

18[51,K,20,G] ...atölyelerin olmayıp sınıflarda ders işlenmesi.

18[54,K,6,G]...daha sonra okullarda dersin verimli işlenebilmesi açısından atölyelerin olması elzemdir.

18[62,K,11,G]...ve atölye eksikliği olumsuz etkenleri.

İçerik

12[11,K,6,G] ...dersin içeriğinde farklı etkinliklerin olması.

12[12,K,11,G]...içerik olarak bence daha fazla sanatsal faaliyetler olmalı.

12[13,E,16,G] ...sınırı az, içerik yeterli ve esnek değil.

12[26,E,16,G]...genel olarak içerik sanatı sanatçıyı ve sanat eserini anlama, yorumlama ve uygulama açısından olumlu, sade ve anlaşılır.

12[3,K,1,G]...içerik, kapsamlı olduğu için öğretim süreci uzun sürüyor

12[31,K,20,G]...günümüz dünyasına uygun bir şekilde yeniden düzenlenen eğitim

sistemimizde “ yeni nesil” anlayışına görsel sanatlar dersi olarak yaratıcılığı destekleyen ve geliştiren bir yaklaşım getirilmelidir.

12[7,E,20,G]...içerik olarak ders kazanımları iyi ama öğrencinin ön yargıları ve Veli'nin bakış açısı dersin hedefe ulaşılmasını büyük ölçüde etkiliyor.

12[10,K,16,F]...okulun bulunduğu bölgeye, velinin eğitim ve ekonomik durumu, öğrencinin bilişsel, duygusal durumuna göre içerik düzenlemesi yapılmalı.

12[35,K,16,G]...programın içeriği uygun verilen kazanımlar çerçevesinde siz kendinize göre şekillendirerek içeriği oluşturma şansına sahipsiniz.

12[50,K,16,G]...içerik bakımından yeterli olsa da öğretim ve öğrenme sürecinde ders saati yeterli değildir.

12[73,K,1,G]...içerik: Mevzuat çok dolu gibi görünse de çocukların seviyelerine uygun etkinlikler değil daha sınırlandırılıp uygulama ve teknik kısmı arttırılmalı.

Sınav Senesi

13[14,K,20,G]...bir de 8. Sınıfların sınav sürecinde olması resim dersi ne ilgileri de olsa sınava hazırlanmalarından kaynaklı ilgilenememeleri.

13[15,K,1,G]...genelde idareler sadece LGS odaklı baktığı için dersimiz önemsiz görülüyor.

13[16,K,11,G]...sekizinci sınıflar LGS hazırlık döneminde oldukları için vakit kaybı gibi gelebiliyor.

13[18,K,1,G]...resim dersine harcanan zaman yerine daha fazla soru çözmeli ya da branş derslerine ağırlık vermelidir düşüncesi hakim olmakta bu da dersin işlenmesini güçleştiren faktörlerdendir.

13[22,K,11,G]...öğrencilerin LGS sınavından dolayı motive olmaları zor oluyor.

13[23,K,20,G]...son sınıf öğrencilerin birinci önceliği liseye geçiş sınavı olduğu için derslerimize ilgisiz.

13[25,K,1,G]...öğretim ve öğrenme sürecine geldiğimizde uygulama alanı olarak maalesef sınav öğrencisi olduğu için herhangi bir öğretim süreci geçiremiyoruz.

13[27,E,20,G]...öğrenciler sınav odaklı, veliler de öyle.

13[9,K,20,G]...sınav senesi olması, bir saatlik derse gereksizmiş gibi yaklaşımda olan velilerin tutumları da işleyişin verimli işlenmesini olumsuz etkilemekte.

13[36,K,20,G]...sınava hazırlık döneminin çok yoğun olması sebebiyle hem öğrenci hem

veli dersin işleyişini olumsuz etkilemektedir.

13[52,K,1,G]...sınava dönük bir ders olmadığı için gereksiz ve zaman kaybı gibi görülen bir olduğu için öğretmeni zorlayan bir durumdur.

13[53,K,20,G]...sınavsenesi olmasından dolayı çok verimli ders işlenmediğini düşünüyorum.

13[59,E,11,G]...dersimizin liselere geçiş sınavına hiç katkısı olmamasından dolayı öğrenci ve veliler tarafından olumsuz tutum geliştirildiğini düşünüyorum.

13[62,K,11,G]...LGS sınav kaygısı yaşayan okulun öğrenciler üzerinde baskınlığı.

13[67,E,20,G]...sınav senesi olduğu için öğrenciler dersi önemsemiyor.

13[69,E,20,F]...8 sınıfların LGS sınavına hazırlanması derse olan ilginin azalmasına nedendir.

13[72,K,20,G]...sınav odaklı eğitim sistemi olduğundan, sınıftaki öğrencilerin büyük çoğunluğu derste hiçbir şey yapmadıkları halde maalesef 100 veriyoruz.

13[73,K,1,G]...sınav senesi olan sınıflar da verimli bir öğretim maalesef sağlanamıyor.

Program

11[10,K,16,F]...okulun bulunduğu bölgeye, velinin eğitim ve ekonomik durumu, öğrencinin bilişsel, duygusal durumuna göre içerik düzenlemesi yapılır.

11[25,K,1,G]...bulduğum okulda müfredata uygun olarak dersi işleyebiliyorum.

11[30,K,20,G]...8.sınıf öğrencilerinin ilgilerini somut işlere çekip zararlı alanlardan uzak tutulmasına katkı sağlayacak şekilde olacak müfredat içeriği ile zenginleştirilmiş hobi alışkanlıkları kazandırılmalı.

11[31,K,20,G]...görsel sanatlarda eğitimin her sürecinde tasarım ilkeleri ve öğeleri ile ilgili temel eğitimler verildikten sonra konu içerik ve malzeme sınırı olmadan öğrencilerin farklı düşünme, farklı çözüm yolları bulabilme yoluyla tamamen yaratıcı düşüncüyü destekleyen bir yöntem belirlenmelidir.

11[35,K,16,G]...programın içeriği uygun verilen kazanımlar çerçevesinde siz kendinize göre şekillendirerek içeriği oluşturma şansına sahipsiniz. Program 1.sınıftan 8. sınıfa kadar kazanımları birbirinin üstüne ekleyerek ilerlediği için sıkıntı yaşanıyor.

11[8,E,11,G]...programdaki çalışmaların öğrencilere çok sıkıcı geldiğini düşündüğümünden

çoğu zaman öğrencilere kendi programını uygulamaya çalışıyorum.

11[19,K,1,G]...ve çoğu öğrenci konuları algulamada güçlük çekiyor o yüzden tam anlamıyla uygulayamıyorum.

11[26,E,16,G]...genel olarak içerik sanatı sanatçıyı ve sanat eserini anlama, yorumlama ve uygulama açısından olumlu, sade ve anlaşılır.

11[55,K,20,G]...programlarımız resim dersini tercih eden öğrencilerimiz için içerik olarak fazla akademik.

11[60,K,20,F]...müfredatta temel sanat eğitiminin yetersiz olması.

11[74,K,1,G]...öğretme-öğrenme sürecinde teorik bilgi ve uygulama beraber ilerlemeli derslerde öğrencinin dikkati çekilmeli yöntem ve teknikler kullanarak dersler daha aktif olabilir.

Öğrenci İlgisi

2[11,K,6,G]...öğrencilerin ilgisiz olması

2[13,E,16,G]...ilgisiz.

2[17,K,1,G]...sanatsal ders ve aktivitelerini desteklememesi, gereksiz görmesi.

2[27,E,20,G]...doğal olarak da öğrenci dersle ilgilenme ihtiyacı duymuyor.

2[6,E,20,F] ...yeteneksiz öğrencilere dayatmakta yanlış.

2[7,E,20,G]...öğrenme sürecinde öğrenci sınav robotu gibi testten başka bir şey düşünmediği için biz de sanatsal terimleri ÖSYM ve KPSS'de çıkmış soru örnekleriyle önemini anlatmaya çalışıyoruz.

2[14,K,20,G]...resim dersine ilgileri de olsa sınava hazırlanmalarından kaynaklı ilgilenememeleri.

2[18,K,1,G]...ilgisi olan ve bu alanda ilerlemek isteyen öğrencilerin velileri de güzel sanatlara yönelmesini doğru bulmamakta.

2[9,K,20,G]...ders saatinin yetersiz olması konu tam pekişmeden dersin bitmesi öğrencinin derse olan ilgiyi olumsuz etkilemekte.

2[23,K,20,G]...son sınıf öğrencilerin birinci önceliği liseye geçiş sınavı olduğu için

derslerimize ilgisiz.

2[55,K,20,G]...derse olan ilgiyi artırmak ve motivasyonu sağlamak için çoğu branş arkadaşım kendi uygulamalarını yaptırmak zorunda kalıyor.

2[35,K,16,G]...öğrenciler ilgisiz.

Materyal Eksikliği

7[12,K,11,G]...için malzeme konusunda ve ciddiyet konusunda çok sıkıntı var.

7[17,K,1,G]...öğrencinin malzeme getirmemesi.

7[20,E,20,F]...ekonomik durumu olmayan öğrencilerin alamaması durumu olumsuz etkiliyor.

7[21,E,20,F]...malzeme sıkıntısı

7[31,K,20,G]...malzeme, araç- gereç desteği hakkında velilerden destek istenebilir.

7[5,E,20,G]...materyal, malzeme ve atölye olanaklarının yetersizliği.

7[6,E,20,F]...malzeme alışında özel okullar şanslı ama devlet okullarında çok zor.

7[17,K,1,G]...öğrencinin malzeme getirmemesi.

7[19,K,1,G]...veliler malzeme konusunda öğrencilere destek olmuyor.

7[31,K,20,G]...malzeme, araç- gereç desteği hakkında velilerden destek istenebilir.

7[35,K,16,G]...malzemesiz gelen öğrenciler olunca sorun oluyor bu durumlarda grup çalışması yapmak daha iyi oluyor malzeme paylaşımı yapıyorlar.

7[(51,K,20,G]...malzeme eksikliği.

7[61,K,6,G]...malzeme sıkıntısı.

7[62,K,11,G]...malzeme eksikliği olumsuz etkenlerden.

7[70,K,6,G]...malzeme eksiklikleri.

7[74,K,1,G]...okul görsel sanatlar dersi için gerekli ortamı ve malzemeleri temin etmeye çalışmalı

7[77,K,20,G]...öğrenci derse hazır olmalı malzeme araç gereç olarak.

Öğretmen Tutumu

20[1,E,20,F]...öte yandan yeni dünya düzeninde çok iyi yerlere geleceğine inanıyorum...

20[16,K,11,G]...özgün bitirilmiş ve temiz çalışmalar olmasını istiyorum.

20[17,K,1,G]...her öğrencinin portfolyosunu kontrol ederek bireysel değerlendirmek.

20[19,K,1,G]...basit teorik ile geçip daha çok görsel olarak dersi işlemeye çalışıyorum. Zorlama yapmadan isteyen kişilerle işlemeye çalışıyorum.

20[22,K,11,G]...öğrenci, motivasyonları iyi olan öğrencilerle çok iyi işler yapıyorum.

20[28,K,6,G]...ancak bazı genel kültür gereken noktalarda öğrencilerin çok eksik kaldığını görüyorum. Öğrencilerin yaşlarından dolayı yapılacak etkinlikleri daha kolay ve uyum içinde yapabiliyoruz.

Eğitim Sistemi

1[1,E,20,F]...eğitim sistemi, ülke koşullarının ekonominin baskısı ile resim dersi mesleki anlamda çok geri planda ilgi görmekte.

1[13,E,16,G]...sistem değişmeli

1[3,K,1,G]...değerlendirme kriterlerinde okul ve öğrenci profiline, çevresine göre değişiklik göstermekte.

10[15,K,1,G]...bu gibi sebeplerden dolayı istediğim verimi alamıyorum... dolayı her kazanımı uygulayamıyorum.

10[32,K,1,G]...değerlendirme: Çizgilerin doğruluğunu ve bitmiş çalışmalara puan verme durumu.

10[18,K,1,G]...sınav odaklı bir eğitim sisteminin olması özellikle 8. sınıf velileri eğitimi zorlaştıran etkenlerin başında gelmektedir.

Ekonomik Sıkıntı

3[20,E,20,F]...materyallerin pahalı olması. Materyallerin pahalı olması, ekonomik durumu olmayan öğrencilerin alamaması durumu olumsuz etkiliyor.

3[6,E,20,F] ...artan fiyatlar malzeme alımını etkiliyor.

3[1,E,20,F]...ekonominin baskısı ile resim dersi mesleki anlamda çok geri planda.

3[10,K,16,F]...okulun bulunduğu bölgeye, velinin eğitim ve ekonomik durumu, öğrencinin bilişsel, duygusal durumuna göre içerik düzenlemesi yapılır.

3[15,K,1,G]...bulduğum ilçede maddi imkânların yetersizliğinden dolayı her kazanımı uygulayamıyorum.

3[19,K,1,G]...köy okulunda olduğum için ekonomik olarak imkânlar kısıtlı

3[35,K,16,G]...ekonomik boyutta ise velilerden istenen bazı malzemelerin tedarik edilememesi durumu oluyor

3[66,K,1,G]...maddi yetersizlik, öğrenme öğretme ve değerlendirme sürecini olumsuz etkilemektedir.

Sınav Sistemi

4[18,K,1,G]...sınav odaklı bir eğitim sisteminin olması özellikle 8. sınıf velileri eğitimi zorlaştıran etkenlerin başında gelmektedir.

4[2,E,16,F]...ülkemizdeki sınav sistemi yüzünden öğrencilerin görsel sanat yetenekleri gelişmiyor.

4[35,K,16,G]...ekonomik boyutta ise velilerden istenen bazı malzemelerin tedarik edilememesi durumu oluyor.

Ders Kazanımları

10[15,K,1,G]...bu gibi sebeplerden dolayı istediğim verimi alamıyorum... dolayı her kazanımı uygulayamıyorum.

10[7,E,20,G]... içerik olarak ders kazanımları iyi.

Derse Değer Vermeme

14[11,K,6,G]...görsel sanatlar eğitimi ders kapsamında önemsiz görülmesi.

14[17,K,1,G]...gereksiz görmesi ve kendini yargılaması.

14[9,K,20,G]...bir saatlik derse gereksizmiş gibi yaklaşımda olan velilerin tutumları da işleyişin verimli işlemesini olumsuz etkilemekte.

14[18,K,1,G]...resim dersine harcanan zaman yerine daha fazla soru çözmeli ya da branş derslerine ağırlık vermelidir düşüncesi hâkim olmakta. Öğrencilerin velileri de güzel sanatlara yönelmesini doğru bulmamakta. Öncelikle seçeceği mesleği belirlemesini ve resmi hobi olarak ilerleyen yıllarında yapması yönünde.

14[19,K,1,G]...öğrencilerin bazıları dersi boş gördükleri için bir çaba göstermiyor.

14[20,E,20,F]...ayrıca sınavlarda soru çıkan bir ders olmadığı için ciddiye alınmama durumu söz konusu.

14[23,K,20,G]...gerek okul olsun gerek veli gerek öğrenci bu alanda maalesef herhangi bir görsel sanatlar dersi uygulanması karşısında negatifler.

14[52,K,1,G]...7.ve 8. Sınıflar bakımından sınava dönük bir ders olmadığı için gereksiz ve zaman kaybı gibi görülen bir olduğu için öğretmeni zorlayan bir durumdur.

14[60,K,20,F]...diğer derslerden önemsiz görülmesi ve öğrenci öğretmen ve Veli grubunun sanata olan yaklaşımlarının yetersizliği velinin öğrenciyi sanata yönlendirmeme isteği dersin önemini düşürdüğü inancındayım.

14[64,E,20,G]...Türkiye’de öncelikle görsel sanatlar eğitiminin gerekliliğine inanmıyorlar. Buna müdür birçok öğretmen de hatta milli eğitimin birçok üyesi yöneticisi bakanlığa çıkana kadar kimse inanmıyor.

Öğrenci Tutumu

16[1,E,20,F]...her ne kadar istekli, resmi seven öğrenciler olsa da.

16[13,E,16,G]...temel iyi değil.

16[19,K,1,G]...öğrencilerin bazıları dersi boş gördükleri için bir çaba göstermiyor.

16[20,E,20,F]...ayrıca sınavlarda soru çıkan bir ders olmadığı için ciddiye alınmama durumu söz konusu.

16[22,K,11,G]...ama hayatında LGS sınavından başka şeyleri kabul etmeyen öğrencilerle etkinlik yapmak zor.

16[23,K,20,G]...görsel alanında gelecek görmemeleri biz öğretmenleri zorlamakta. Öğrencinin muhakkak çok yüksek alacağı bir ders olarak görmesi her konuda bizi zorlamaktadır.

16[25,K,1,G]...gerek okul olsun gerek veli gerek öğrenci bu alanda maalesef herhangi bir görsel sanatlar dersi uygulanması karşısında negatifler.

16[32,K,1,G]...öğrenci de yapamayacağım psikolojisi fazla.

16[33,E,1,G]...okul, öğrenciler ve velilerin birçoğu maalesef dersimize gereken önemi ve ciddiyeti göstermiyor.

16[6,E,20,F]...hayal güçleri zayıf. Farklı perspektiften bakamıyorlar.

16[7,E,20,G]...öğrencinin ön yargıları dersin hedefe ulaşılmasını büyük ölçüde etkiliyor.

16[12,K,11,G]...veliyi öyle görünce öğrencinin de derse karşı olumsuz tutumu oluyor.

16[35,K,16,G]...öğrenciler zaten resim yapamadıklarını düşündükleri ve ne işimize yarayacak bunlar hocam diye düşündükleri için dersi sevmiyor.

16[56,K,11,G]...öğrenci ve velinin dersi gereksiz görmesi.

16[59,E,11,G]...dersimizin liselere geçiş sınavına hiç katkısı olmamasından dolayı öğrenci ve veliler tarafından olumsuz tutum geliştirildiğini düşünüyorum.

16[60,K,20,F]...dersin diğer derslerden önemsiz görülmesi.

16[66,K,1,G]...resim dersinin bir yetenek dersi olarak algılanması, öğrencilerde de önemsiz ders algısı oluşturmaktadır.

16[73,K,1,G]...öğrencilerin öncelikle on yargılarını bir kenara bırakmaları gerekli okuma yazma öğrenmek gibi resim yapmak pratik yaparak her öğrenci belirli bir seviyeye gelebilmektedir.

16[76,E,20,F]...öğrenci açısından dersin öneminin daha iyi kavranması lazım diye düşünüyorum.

Motivasyon

17[16,K,11,G]...çocukların bu süreçte nefes alabildikleri ortaya ürün koyabildikleri kendini başarılı hissettikleri bir derstir. Üretmek ve yakın vadede başarılı olduğunu görmek öğrencileri motive eder. Bir iş üzerine odaklanmak birkaç hafta veya bir ay uğraşmak hem sabrı hem de motivasyonu arttırmaktadır.

17[26,E,16,G]...öğrenci genel olarak öğrenmeye açık, istekli.

17[22,K,11,G]...öğretme öğrenme süreci, öğrencilerin lgs sınavından dolayı motive olmaları zor oluyor.

17[55,K,20,G]...ve motivasyonu sağlamak için çoğu branş arkadaşım kendi uygulamalarını yaptırmak zorunda kalıyor.

Okul Bölgesi

15[15,K,1,G]...ilçede de durum aynı şekilde GSL hazırlık kurs açamıyorum. Bulduğum ilçede maddi imkânların yetersiz.

15[16,K,11,G]...ancak farkındalığı yüksek aile ve çocuklarda görsel sanatlar dersinin

gerekliliği anlaşılmış durumdadır.

15[19,K,1,G]...köy okulunda olduğum için imkânlar kısıtlı.

15[10,K,16,F]...okulun bulunduğu bölgeye göre göre içerik düzenlemesi yapılmalı.

15[35,K,16,G]...bulunulan bölgeye ve şartlara göre malzeme belirlenince bu sorun en aza iniyor.

15[47,E,1,G]...okulun bulunduğu çevrenin sosyal ve kültürel alanda zayıf olması, okulun imkânlarının yetersiz olması öğrenme öğretme sürecini zorlaştırmaktadır.

15[48,K,6,G]...görsel dersi için okul imkânların kısıtlı olması dersi öğretmeyi zorlaştırıyor, merkez okul ile köy okulları arasında bu fark çok fazla.

Sabır

8[16,K,11,G]...üretmek ve yakın vadede başarılı olduğunu görmek öğrencileri motive eder. Bir iş üzerine odaklanmak birkaç hafta veya bir ay uğraşmak hem sabrı hem de motivasyonu arttırmaktadır.

8[6,E,20,F]...sosyal medyanın hareketsizleştirdiği fertlerin sabırlı çalışması azaldı.

8[34,K,20,G]...hlbuki sanat derslerinde edindiği sabrı ve keyfi diğer derslere de yansıtılabileceği bilinci idarecilerde gelişmemiştir.

Ders Kazanımları

10[15,K,1,G]...bu gibi sebeplerden dolayı istediğim verimi alamıyorum dolayısıyla her kazanımı uygulayamıyorum.

10[7,E,20,G]...içerik olarak ders kazanımları iyi

Kalabalık sınıf

19[23,K,20,G]...sınıflar kalabalık.

19[34,K,20,G]...görsel sanatlar dersi 2 saat ve sınıf ikiye bölünerek işlenmelidir.

19[62,K,11,G]...sınıfların kalabalık oluşu olumsuz etkenleri.

19[65,K,20,G]...ayrıca sınıfların kalabalık olması dersin gerektiği gibi işlenmesine engel teşkil ediyor.

19[66,K,1,G]...sınıf mevcudu öğrenme öğretme ve değerlendirme sürecini olumsuz

etkilemektedir.

19[70,K,6,G]...öğrenci sınıf sayısı çok olması.

Eksik altyapı

22[35,K,16,G]...öğrenciler ilgisiz. Program 1.sınıftan 8. Sınıfa kadar kazanımları birbirinin üstüne ekleyerek ilerlediği için sıkıntı yaşıyor çünkü daha önceki sınıflarda eksik alt yapı ile geliyorlar.

22[45,E,20,F]...aynı zamanda alttan aldıkları derslerde eksik kalan konular olduğu zaman yeni konuları işlemekte sıkıntı yaşıyorum.

22[49,E,1,G]...öğrencilerin daha önceki kademelerden yeterli bilgi ve beceri donanımıyla gelmemesi bunun yanı sıra görsel sanatlar dersinin yeterince önemsenmemesi.

Okul desteği

27[35,K,16,G]...okulun desteği kesinlikle yetersiz. Tamamen akademik başarıya odaklı idareler var.

27[40,E,1,G]...okul yönetimlerinin katı kural ve yöntemlerinin olması derse destek vermemesi.

Sergi

23[35,K,16,G]...dersi sevdiren siz halledersiniz deniyor ama çocuklarla müze sanat galerisi gibi yerlere gitmek isteyince gerek yok bunlara denebiliyor.

23[46,E,20,F]...sergi olanakları ve bilinçli sanatseverler ve ebeveynlerin yetersiz takdiri eğitimin kalitesine olumsuz etki etmektedir.

23[48,K,6,G]...sergide eserleri sergilenen çocukların derse karşı daha istekli olacağını düşünüyorum.

Toplum tutumu

24[67,E,20,G] ...ve toplumun sanata bakış açısını değiştirmeden yerimizde sayarız.

24[75,E,20,F] ...toplumun derse yaklaşımı önemsiz gereksiz görmesi bu dersin işlenmesini ve amacına ulaşmasını zorlaştırıyor.

BÖLÜM V

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Nicel Bulgulara Yönelik Sonuç

Ortaokul 8. sınıf dersine giren görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin cinsiyet özelliklerine bakıldığı anket çalışmasında katılanların çoğunluğunu %65,9 ile kadın öğretmenler oluşturmaktadır. Bu araştırma kapsamındaki öğretmenlerin çoğunluğunun %45,1 ile 20 ve üzeri kıdeme sahiptir. Öğretmenlerin çoğunluğu görsel sanatlar mezunu olup %17,1 gibi çok küçük bir kısmı farklı mezuniyet alanına sahiptir.

Örnekleme içerisindeki öğretmenlerin “Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterme.” kazanımına dönük görüşlerinde tamamen katılıyorum ve tamamen katılmıyorum seçenekleri %11 ile eşitlik görülmektedir. Buna karşılık kısmen katılan öğretmenlerin oranı %34,1’dir. Ulus (2019) araştırmasında “Görsel sanat çalışmalarını oluşturmak için araştırmaya dayalı uygulama sürecinin basamaklarını eskiz defterinde gösterir.” kazanımına ilişkin ulaştığı bilgilerde öğrencilerin başta Türkçe, Sosyal Bilgiler, Bilişim Teknolojileri olmak üzere disiplinlerden elde ettiği temel bilgileri kullanarak araştırma sürecini yönetip elde ettiği teknik yeterliliklerle de eskiz defterine çalışmalarını aşama aşama yansıttığı sonucuna ulaşmıştır. Hotaman ve Erdoğan (2022) “Afiştekniki” kullanılarak yapılan eskiz çalışmalarının, öğrencilerin motivasyonları üzerindeki anlamlı bir etkisi olduğu tespit edilmiştir.

“Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlama.” kazanımında da tamamen katılan ve tamamen katılmayan öğretmenler arasında eşitlik olup bu oran %12,2’dir. Kısmen katılan öğretmenlerin oranı da %23,2’yi göstermektedir. Hüseyin Ulus (2019) yapmış olduğu çalışmasında “Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlama” kazanımının Bilişim Teknolojileri dersi ile yakından bir ilişki olabileceği yorumunda bulunmuştur. Bilişim Teknolojileri dersinde öğrenilen teknik ve teorik bilgilerden faydalanarak görsel sanatlar dersinde yapacağı çalışmaları öğrenci dijital ortamda düzenleyebilir. Böylelikle birden fazla disiplinden yararlanarak derse katılımın artacağı sonucuna ulaşmıştır. Çıkan sonuca göre bu kazanıma tamamen ulaşan öğretmen sayısı %12,2 olup düşük bir orandır. Bilişim Teknolojileri ve Görsel Sanatlar disiplinleri birbiriyle entegre edilirse kazanıma ulaşılma oranı artış gösterebilir. Eca (2005) tarafından sanat derslerinde portfolyo kullanımı üzerine yapılan bir araştırmada da portfolyoların öğretmenlere öğrencinin yaratıcı sürecini izlemeye ve geliştirmeye veri sağlayabileceği

vurgulanmıştır.

“Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır.” kazanımında tamamen katılmıyorum görüşünün oranı %15,9 iken tamamen katılan öğretmenlerin oranı %13,4’tür. Kısmen katılan öğretmenlerin oranı %28 ile yüksek bir orandır. Dolunay (2016) yaptığı çalışmasının bu içerikle örtüştüğü görülmüştür. Buna göre, sanat etkinliklerini takip etmenin ve sanat eğitiminde teknolojik materyaller kullanmanın öğrencinin sanat vizyonunu geliştirdiğini vurgulamıştır. Aynı şekilde Mert ve Şen (2019) yaptığı araştırmaya göre, teknolojik destekli materyallerin öğrenciler üzerinde olumlu etkisi olduğunu ve bu yöntemin geleneksel öğretim tekniklerinden daha etkili olduğunu belirtmişlerdir. Namdar ve Sarıkaya (2017) yapmış olduğu araştırma sonucunda sanat eğitiminde teknoloji kullanımının bilgiye hızlı erişim, kalıcı öğrenme, örnek çeşitliliği, konuya hızlı hâkimiyet gibi alanlarda faydalı olduğu sonucuna varılmıştır. Aynı şekilde Dilmaç (2019) araştırmasında, web tabanlı uygulamalar kullanılarak öğretilen derslerin, geleneksel öğretim yöntemleri kullanılarak öğretilen sanat derslerinden daha etkili olduğunu ve öğrencilerin akademik performansı üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunu vurgulamıştır. Kazanımdan elde edilen sonuçta, tamamen katılmıyorum görüşünün oranı %15,9’dur. Okullarda teknolojik materyallerin sağlanması bu kazanım üzerinde olumlu etki gösterecektir. Okullardaki teknolojik yetersizlikler bu kazanımların öğretmenler tarafından öğrencilere kazandırılma noktasında sıkıntı yaşamamasına sebep olmaktadır.

“Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.” kazanımına ulaşmakta zorluk çeken ve tamamen katılmayan öğretmen sayısı %8,5 ile en az orana sahiptir. Kazanıma ulaşmakta sıkıntı yaşamayan öğretmen oranı %26,8 ile yüksek bir orana sahiptir. Bu orana yakın diğer görüş olan katılıyorum görüşü %34,1’dir. Bu kazanımın ulaşılma düzeyinin yüksek olduğu oranlardan görülmektedir. MEB kazanımın içeriğini “Güncel ve sosyal sorumluluk gerektiren konularla ilgili afiş veya karikatür çalışmasının özellikleri ve oluşturulma süreci üzerinde durulabilir.” şeklinde belirtmiştir. Hotaman ve Erdoğan (2022) “Görsel Sanatlar Dersinde Farklı Eskiz Çalışmalarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi” adlı çalışmalarında “Çevre” konulu afiş çalışması etkinliğinde öğrencileri çevreye karşı duyarlı olmaları onları bu çalışmaya karşı motive ederek en etkili sloganı bulmak istemişlerdir. Öğrenciler posterleri üzerinde çalışırken, savundukları fikri olabildiğince etkili bir şekilde iletmek için önce bir slogan belirlemek istemişlerdir. Böylelikle hem yazı hem de çizim yaparak etkileyici bir afiş yaptıklarını belirtmiştir. Aykaç’a (2014) göre, afiş çalışması günlük yaşamdan alınır ise, çalışmaya olan ilgiyi ve

motivasyonu artırır. Yapılan araştırmada tamamen katılmayan öğretmenlerin kazanıma ulaşma oranı %8.5'tur. Bu oranın, kazanımın günlük yaşamla bağdaştırarak verilmesi halinde düşeceği düşünölmektedir. Piaget, Dewey, Vygotsky ve Bruner gibi bilişsel kuramcılara göre bilgiyi günlük yaşamla ilişkilendirmek ve içselleştirmek için öğrenmenin günlük yaşamın bir parçası haline gelmesinin önemli olduğu vurgulanmıştır (Özden, 2005; Senemoğlu, 1998; Topses, 2009; Ülgen, 1994 akt. Yılmaz, 2017).

“Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.” kazanımına dönük verilen cevaplarda tamamen katılmayan öğretmen oranı %12,2 iken katılan öğretmenlerin oranı %20,7'dir. Bir diğer pozitif görüş olan katılıyorum seçeneğine verilen cevapların oranı ise en yüksek oranla %30,5'tir.

“Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.” kazanımında tamamen katılmayan öğretmenlerin %11 iken tamamen katılan öğretmenlerin oranı %18,3'tür. Katılıyorum diyen öğretmenlerin oranı %31,7 ile en yüksek orana sahiptir. Akdeniz ve Daşdağ (2020) yapmış oldukları çalışmada perspektif konusunun çok alanlı görsel sanatlar eğitimi yöntemine göre işlenmesinin öğrenci başarısına etkisini araştırmışlardır. Bu bağlamda deney grubuna uygulanan ÇAGSEY (Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi) , öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etki bırakmıştır. Aynı zamanda perspektif konusunun öğrencilerin daha önce karşılaşmadıkları bir konu olması sebebiyle merak uyandırmış olması öğrencilerin konuyu anlamak için ekstra çaba göstermeleri de öğrencilerin akademik başarıları üzerinde olumlu bir etki bırakmıştır. Yapılan araştırmada da kazanıma ulaşan öğretmen sayısı %31,7 ile en yüksek orana sahiptir. Öğrencilerin perspektif konusunu ilgi çekici, merak uyandırıcı bulması bu konuya karşı istekli kılmıştır.

“Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.” kazanımında tamamen katılmıyorum diyen öğretmenlerin oranı %9,8 iken tamamen katılan öğretmenlerin oranı 12,2'dir. Buna nazaran katılıyorum diyen öğretmenlerin sayısı 31,7 ile verilen cevaplar arasında en yüksek orana sahiptir.

“Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.” kazanımına dönük verilen tamamen katılmıyorum cevabının oranı 14,6 iken tamamen katılan öğretmenlerin oranı 18,3'tür. Yine katılıyorum seçeneği ile %28 ile en yüksek oyu almıştır.

“Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.” kazanımında tamamen katılmayan öğretmenlerin oranı %7,3'tür. Buna karşılık

olumlu seçenekler arasında olan tamamen katılıyorum seçeneğinin oranı 23,2'dir. Katılıyorum seçeneği ise %35,4 ile yine en yüksek orana sahiptir. Tasarım teorisinde, öğrencilerden görsel elemanları kullanma, tasarım ilkelerini iyi bilme, kendi işlerini değerlendirmeye alma ve analiz etme becerileri beklenir (Long, 2001; Moses, 2003; akt. Yüksel,2005). Gemalmayan (2014) bunun için öğretmenin farklı malzemelerden seçilen eserler üzerinde kompozisyonu tanımlaması ve tasarımın teorisini anlatmasının gerekli olduğunu belirtmiştir. Rengin doğası ve duygusal niteliklerinin özellikle kompozisyonda kapsadığı oran orantı, biçim-içerik, doku-form uyumunun, çizgi-yön-hareket-form ilişkilerinin çizginin doğasına ve duygusal özelliklerine göre formüle edilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Görsel sanatlar öğretim programında, Eisner'ın eğitsel uzmanlık/eleştiri modeli, öğrencilerin görsel sanatlarla ilgili bilgi ve becerilerini geliştirmeleri hedefler. Bu süreçte öğrenciler, görsel sanat eserleri yaratma, analiz etme ve eleştirme yoluyla görsel sanatların tarihini, tekniklerini, stillerini ve temalarını keşfederler (Eisner, 2002).

Kültürel Miras kategorisinde olan “Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıl etkilendiğini açıklar.” kazanımına yönelik tamamen katılmıyorum %13,4 iken tamamen katılıyorum %12,2'dir. Kısmen katılıyorum seçeneğinin oranı ise en yüksek seviye ile %31,7'dir. Yayan ve Özkan (2020) günümüz sanat eğitimcilerinin, çeşitli öğretim yöntemlerini, çağdaş sanat yorumlarını ve uygulamalarını görsel sanatlar derslerine dâhil etmelerinin çok önemli olduğunu, bu gibi dersler sayesinde geleceğin bireyleri olarak gençler, çağdaş sanat eserlerini yorumlayabilecekler, sanattaki güncel olayları takip ederek politik, ekonomik, sosyal ve felsefi koşulları bilerek ve anlayarak topluma ışık tutacaklarını vurgulamışlardır. Eisner'ın (2002) geliştirdiği eğitsel uzmanlık/eleştiri modeli, öğrencilerin sanatsal eserler hakkında düşünürken estetik, sosyal, kültürel ve tarihsel faktörleri de dikkate almalarını sağladığından, görsel sanatlar öğretim programını destekleyici bir niteliğe sahiptir.

“Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.” kazanımına yönelik cevaplardan tamamen katılmıyorum %17,1 iken tamamen katılıyorum seçeneğinin oranı %12,2'dir. Katılıyorum seçeneği ise %29,3 ile en yüksek orana sahiptir.

“Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.” kazanımına yönelik oranlarda tamamen katılmıyorum %17,1 iken tamamen katılıyorum %13,4'dür. Kısmen katılıyorum ise %32,9 en yüksek orana sahiptir.

“Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.” kazanımında tamamen katılmıyorum %14,6 iken tamamen katılıyorum %28 ile en yüksek orandır. Yine aynı şekilde

pozitif seçeneklerden katılıyorum un oranı %26,8 ile yüksek bir oran olarak bulunmuştur.

Sanat eleştirisi ve estetik kategorisi içinde yer alan “Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisini analiz eder.” kazanımına yönelik cevaplardan tamamen katılmıyorum %14,6 iken tamamen katılıyorum %12,2 ile yakın bir orana sahiptir. Kısmen katılıyorum seçeneği ise %30,5 ile en yüksek orana sahiptir.

“Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.” kazanımında tamamen katılmıyorum un oranı %14,6 iken tamamen katılıyorum yakın bir oranla %11’dir. Katılıyorum seçeneğinin oranı ise %30,5 ile verilen cevaplar arasında en yüksek orana sahiptir.

“Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar.” kazanımında tamamen katılmıyorum seçeneğinin oranı %12,4 iken en az oranla tamamen katılıyorum %8,5’tir. Katılıyorum seçeneği ise verilen cevaplar arasında %37,8 en yüksek orana sahiptir.

“Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.” kazanımında tamamen katılmıyorum seçeneğinin oranı %9,8 iken tamamen katılıyorum seçeneğinin oranı %24,4’tür. Verilen cevaplar arasında en yüksek orana sahip seçenek ise %40,2 katılıyorum seçeneğidir. Özsoy ve Mamur (2022) yaptıkları araştırmada, bazı öğretmenlerin akran değerlendirmesi veya öz değerlendirme gibi alternatif değerlendirme yöntemleri kullandıklarını tespit etmişlerdir. Bu da öğrencinin kendini değerlendirme becerisini geliştirmesi açısından olumlu bir sonuçtur. Andrade ve diğerlerine (2014) göre öğrenciler kendi kendini izleme, öz değerlendirme ve kendi kendine öğretmeye dâhil olduklarında en çok arzu edilen nitelikleri sergilerler. Lindström’e (2006) göre ise öğrenciler kendi çalışmalarını değerlendirdiklerinde teknik yönlere, görsel tasarıma, ana fikre ve daha başka noktalara odaklanabilirler, bu durum da yaratıcılık sürecinin izlenmesini kolaylaştırır.

“Sanatın tanımlamasını yapar.” kazanımında tamamen katılmıyorum seçeneğinin oranı %8,5 iken tamamen katılıyorum seçeneğinin oranı %26,8’dir. Katılıyorum seçeneği ise %31,7 en yüksek orana sahiptir.

“Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisini analiz eder.” kazanımında tamamen katılmıyorum seçeneğinin oranı %12,2 iken tamamen katılıyorum seçeneği yakın bir oranla %13,4’tür. Katılıyorum seçeneği ise en yüksek oranla %34,1’dir. Zeren ve Arslan (2009) internetin hayatımıza girmesiyle birlikte bilişim teknolojilerinin görsel bir dünya yarattığını ve bu görsellerin içerdiği mesajları anlayabilmemiz için de görsel okuryazarlık becerimizin yeterli düzeyde gelişmiş olması gerektiğini vurgulamıştır. Sanat

eğitimi ile bu görsel çağrışımların daha anlamlı ve anlaşılır olacağını dile getirmiştir.

Öğretmenlerin görsel sanatlar dersi ğretim programının kazanımına yönelik görüşlerine verdikleri cevaplara ve programın kazanım öğesinin gerçekleşme düzeyine ilişkin bulgulara bakıldığında, kazanımlara ulaşılma yüzdesi katılıyorum seçeneği ile yüksektir. Öğretmenler tamamen katılıyorum ve tamamen katılmıyorum seçeneklerini seçerken daha çekingen davranarak ara şık olan katılıyorum seçeneğini daha çok tercih etmişlerdir. Öğretmenler dersin kazanımlarını derslerin genel amaçlarına uygun olarak düzenlenmiş olarak bulmuşlardır. Buna karşılık ise kazanımlar için ayrılan süreyi yeterli bulmamaktadırlar.

Çalışmanın nitel ve nicel boyutunda belirtilen görüşlerden elde edilen bulgulara göre ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğu kısmen katıldıklarını ifade etmişlerdir. En yüksek katılım oranları, "Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturma." ve "Dönem, slup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırma." kazanımlarında görülmüştür. Öğretmenlerin, "Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattan yararlanır." kazanımına katılım oranı düşükken, "Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır." kazanımına daha fazla katılım sağlamışlardır. Öğretmenlerin en düşük oranda tamamen katılmadıkları kazanım, görsel sanat çalışmasını yazı ve görsel kullanarak oluşturmak kazanımıdır. Ayrıca, kültürel miras kategorisindeki kazanımlara yönelik öğretmenlerin katılım oranlarının diğer kazanımlara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Veriler, ğretmenlerin farklı kazanımlara yönelik farklı görüşlerine sahip olduklarını ve bu kazanımların ğretiminde dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

5.2. Nitel Bulgulara Yönelik Sonuç

Sekizinci sınıf görsel sanatlar dersi öğretmenleri programın uygulama sürecinde önemli ölçüde olumsuz durumlarla karşılaşmaktadırlar. Bunlar özellikle ğrenci, veli ve okul kaynaklıdır. Öğrenci ve veli derse görsel sanatlar dersini hayata ve sınava karşı hazırlayıcı bir ders olarak görmemekle birlikte dersin etkin öğrenilmesine katkı sağlayacak gerekli; ilgi, tutum, materyal desteği sağlamak açısından olumlu destek sağlamadıkları söylenebilir. Yılmaz ve Benli'nin (2011) alışmalarında öğretmenler, performans görevi için gerekli malzeme ve imkna sahip olmayan öğrencilerin bu durumdan olumsuz etkilendiklerinden söz etmişlerdir. Buna karşın özellikle okullar bu dersin etkin öğretimine katkı sağlayacak, madde-materyal, laboratuvar/atölye sağlamaktan yoksunluklar

içermektedir. Mamur ve Özsoy'un (2022) yaptıkları çalışmada da benzer sonuçlar görülmüştür. Görsel sanatlar öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmada dersin süresinin kısıtlı olması, kalabalık sınıf ortamı, atölyenin çoğu okulda bulunmaması malzeme odaklı bir ders olması ölçme ve değerlendirme sürecini zorlaştıran unsurlar arasında görülmüştür. Sistem olarak üst öğrenimin sınav temelli olması da bu dersin önemli sorunları olarak ortaya çıkmaktadır. İçerik olarak sınava hazırlayıcı nitelikte olmaması, öğrenciye sanat temelli gelecek vaat etmemesi eğitimin öğrenci-veli-yönetim boyutlarında bu derse karşın ilgi ve tutum düşüklüğü olarak görülmektedir. Özellikle ders için ayrılan sürenin haftalık bir saatle sınırlanmış olması önemle vurgulanan olumsuzluklar olarak görülmektedir. Bu kısa sürelik sürenin dahi çoğunlukla başka etkinliklerle değerlendiriliyor olması da ayrıca vurgulanan durumlardandır. Öğrenci başarısının değerlendirilmesi üzerine veli ve yönetici baskıları dersin öğretim ve değerlendirilmesinde öğretmenlerin karşılaştığı önemli sorunlardan biri olarak ortaya çıkmaktadır.

Nitel ve nicel sonuçlar için genel bir yargıya varırsak, çalışmanın nicel boyutundan elde edilen bulgular, öğretmenlerin görsel sanatlar alanında belirli kazanımlara yönelik görüşlerini yansıtmaktadır. Veriler, her kazanımda farklı oranlarda tamamen katılan, kısmen katılan ve tamamen katılmayan öğretmenlerin bulunduğunu göstermektedir. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğu kısmen katıldıklarını ifade etmişlerdir. En yüksek tamamen katılıyorum oranı, “Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur.”, “Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.”, “Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.”, “Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutlu çalışma yapar.”, “Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları ve tasarım ilkelerini kullanır.”, “Sanatla ilişkili olarak estetiğin ne olduğunu açıklar.” “Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.”, “Sanatın tanımlamasını yapar.” kazanımlarında görülmüştür. Bu kazanımları kısmen katılıyorum seçeneklerinin yüksek olması da desteklemektedir. Öğretmenlerin en yüksek oranda tamamen katılmadıkları kazanımların, %17,1 ile eşitlik göstererek “Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.”, “Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.” olduğu görülmüştür. Ayrıca, kültürel miras kategorisindeki kazanımlara yönelik öğretmenlerin tamamen katılım oranlarının diğer kazanımlara göre daha düşük olduğu görülmüştür. Bu bulgular, öğretmenlerin farklı kazanımlara yönelik görüşlerinin olduğunu ve bu görüşlerin kazanım kategorilerine göre değiştiğini göstermektedir.

Genel olarak kazanımlara ulaşılma düzeyi yüksek olsa da düşük düzeyde ulaşılan kazanımlarında azımsanamayacak kadar fazla olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görsel sanatlar eğitiminde belirli kazanımlarda daha az bilgiye sahip olabileceği veya belirli konularda daha az deneyime sahip olabileceği ve eğitim aldıkları yerin, kişisel tercihlerinin ve sanat anlayışlarındaki farklılıkların kazanımlara ulaşılma düzeyini etkilediği düşünülebilir. Ayrıca, kültürel miras kategorisindeki kazanımlara yönelik öğretmenlerin tamamen katılım oranlarının diğer kazanımlara göre daha düşük olması, kültürel mirasın önemi ve değerinin üzerinde daha çok durulması gerektiğini göstermektedir.

Çalışmanın nitel boyutundan elde edilen bulgular, görsel sanatlar dersinin öğretiminde karşılaşılan olumsuz durumları ortaya koymaktadır. Özellikle öğrenci, veli ve okul kaynaklı nedenlerden dolayı dersin etkin öğrenilmesine katkı sağlayacak gerekli ilgi, tutum ve materyal desteği sağlanamamaktadır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin performans görevi için gerekli malzeme ve imkânâ sahip olmayan öğrencilerin bu durumdan olumsuz etkilendikleri de belirtilmektedir. Görsel sanatlar öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme sürecine ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmada da sınırlı ders süresi, kalabalık sınıf ortamı, atölyenin çoğu okulda bulunmaması ve malzeme odaklı bir ders olması ölçme ve değerlendirme sürecini zorlaştıran unsurlar olarak vurgulanmaktadır.

Araştırmada elde edilen nicel ve nitel bulgular birbirini destekler niteliktedir. Ulaşılma düzeyi düşük kazanımların daha yüksek düzeyde ulaşılma gösterebilmesi için de nitel boyutlarda ulaşılan eksikliklerin tamamlanması gerekmektedir. Öğrencilerin, velinin, okul yönetiminin ilgisi ve tutumunun yüksek olması, okulun fiziki şartlarının öğrenci ve öğretmen için yeterli düzeyde olması, derse hazırlıklı olarak malzeme-materyal getirilmesi, ders süresinin kazanımların yetiştirilebilecek sürede olması düşük olan kazanımların daha üst düzeylere çıkabileceği ön görülmektedir.

5.3. ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmalardan elde edilen bulgulara dayalı olarak ve ileri araştırmalara yönelik önerilere yer verilmektedir.

5.3.1 Bulgulara Dayalı Öneriler

1. Araştırmada ortaya çıkan ders saati yetersizliği, özel öğrenme ortamı yokluğu, dersin öğretim sürecinde ihtiyacı duyulan materyallerin yoksunluğu, veli ve öğrencilerde bu

derse karşın ortaya çıkan ilgi ve olumlu tutum eksikliğini giderecek yönetsel düzenleme ve uygulamalar gerçekleştirilmelidir.

2. Sınav odaklı eğitim sistemi bu çalışma sonuçlarının benzerlerini muhtemelen sınava dönük olmayan diğer program unsurlarını da kapsayacaktır. Öğretim programlarının özellikle de ilköğretim ve orta öğretim programlarındaki tüm derslerin bir bütün olarak bireyin gelişmesine katkı sağlamak amaçlı olduğu gerçeğinden hareketle hiçbir program unsurunun birbirinin eksikliğini tamamlayıcı olarak görülmemesi gerektiğine tüm program paydaşları gereken önemi vermelidir.

3. Lisansüstü tez çalışmasının verileri üzerine kurulan bu çalışma, Kırşehir ilinde görevli sekizinci sınıf görsel sanatlar öğretmenleri ile yürütülmüştür. Dolayısı ile daha geniş örneklemeli ve farklı yöntemle tasarlanmış çalışmaların yapılması alan yazına önemli katkılar sağlayarak eğitim programı paydaşlarına önemli geribildirimler sağlayabilir.

4. Görsel sanatların çıktıları, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre daha iyi şekillendirilmeli ve müfredat günlük hayatla ilişkilendirilmelidir.

5. Düşük yoğunluklu bir program uygulanmalıdır. Programda öğrencinin seviyesine uygun etkinlik örnekleri yer almalıdır. Ayrıca ekonomik ve elde edilmesi zor olmayan malzemelerin kullanımına da programda yer verilmelidir. Pahalı malzemeler gerekiyorsa, okul bunları öğrencilere temin etmelidir.

6. Görsel sanatlar müfredatının etkili ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için MEB tarafından her yıl görsel sanatlar dersine özel olarak okula destek vermelidir. Derste malzeme çeşitliliği öğrenciyi hem teknik açıdan hem yaratıcılık açısından destekleyeceği için pahalı olan malzemelerin (tuval, boya, fırça, kâğıt vb.) karşılanması öğrencilerin ilgisini, merakını çekerek derse olan ilgilerini arttıracaktır. Yine okul tarafından atölye çalışmaları, sanatsal içerikli yayınlar, kitaplar, filmler ve diğer sanatsal kaynaklar, bilgisayarlar, internet, kütüphaneler vb. desteklenmelidir.

7. Hem sınıf içi hem de ders dışı etkinlikleri 40 dakikalık bir derse toplamının mümkün olmadığı için, görsel sanatlar dersinin haftada en az 2 saat olması müfredatın yetiştirilmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

8. Öğrencilere sanatçı atölyeleri ve sergi salonlarını gezdirilip rehberlik edilerek çağdaş sanatı öğretmek amaçlamalıdır. Öğrencilerin sanat ve sanatçıları daha yakından tanımalarını sağlayacak etkinliklerle, görsel sanatlardaki güncelliği takip etmeleri sağlanabilecektir.

9. MEB sınıf mevcutlarını azaltıcı çalışmalar yapılmalıdır. Kalabalık sınıflarda yapılan etkinliklerin gerçekleştirilmesinde ve ölçme ve değerlendirmenin tam olarak uygulayabilmesinde sorunlar yaşanmaktadır. Ya her sınıf en az 15 öğrenci mevcudu kadar olmalıdır ya da resim dersi için sınıf ikiye bölünerek başka bir görsel sanatlar öğretmenin girmesi sağlanmalıdır. Bunun içinde atölye dönüşümlü kullanılacak şekilde programlanabilir.

10. Bu çalışmanın sonucuna göre, öğretmenlerin kazanımlara yönelik görüşlerini dikkate alarak öğretim stratejileri ve materyalleri geliştirilebilir ve öğrencilerin görsel sanatlar alanındaki başarıları artırılabilir.

11. Sanat eğitiminin önemi, ihtiyacı ve yararları konusunda velileri bilinçlendirmek için hizmet içi eğitim kursları düzenlenmelidir. Ayrıca, sanat eğitiminin gerekliliği konusunda toplumu bilinçlendirmek için radyo, televizyon ve yazılı basında sanat eğitimi ile ilgili program ve konuların sık sık yayınlanması gerekmektedir.

12. Yapılan araştırmalar geneli itibariyle ilkökul, ortaokul ve lise kademelerinde 2018 yılı öncesine ait olup güncel veriler literatürde sınırlıdır. Araştırma Kırşehir ili ile sınırlı olup kapsam bakımından daha geniş bir çerçevede araştırma yapılabilir. İlkokul, ortaokul ve lise öğrencilerinin görsel sanatlar derslerindeki başarı durumları, öğrenci motivasyonları ve bu derslerin öğrencilerin genel eğitimindeki etkileri konusunda hem nitel hem de nicel araştırmalar yapılabilir. Özellikle son yıllarda pandemi nedeniyle dijital öğrenme ortamlarının yaygınlaşması ile birlikte, görsel sanatların dijital ortamlarda öğrencilere nasıl öğretildiği, bu öğrenme sürecinin öğrenci performansına etkisi ve dijital görsel sanat araçlarının öğrenci motivasyonuna katkısı gibi konular da araştırılabilir. Bu araştırmaların sonuçları, görsel sanatlar öğretim programının geliştirilmesi, öğrenci başarısının artırılması ve eğitimcilerin bu alanda daha etkili stratejiler geliştirmesi için önemli bir yol gösterici olacaktır.

KAYNAKÇA

- Akça, S. (2007). *İlköğretim 5. Sınıf 2005 Matematik Programının Öğretmen Yönetici be İlköğretim Müfettişleri Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi* (Afyonkarahisar İli Örneği),(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)
- Akkuş, M. (2008). *Coğrafya Dersi Öğretim Programının (2005) Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akdeniz, L. Daşdağ, F. E. (2020). *7. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinin Perspektif Konusunun Çok Alanlı Görsel Sanatlar Eğitimi Yöntemine Göre İşlenmesinin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. Ekim/October (2020) - Cilt/Volume:19 - Sayı/Issue:76
- Alakuş A. O. ve Mercin, L. (2009). *Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi*, Ankara: Pegem Yayınları.
- Alaylıoğlu, R. ve Oğuzkan, A. F. (1976). *Ansiklopedik Eğitim Sözlüğü*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Andrade, H. Hefferen, J. ve Palma, M. (2014). *Formative assessment in the visual arts. Art Education*, 67(1), 34-40. <https://doi.org/10.1080/00043125.2014.11519256>
- Artut, K. (2006). *İletişim ve Duygu Yönetimi*. Beta Yayınları.
- Artut, K. (2002). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri (2.Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ataünel, A. (2000). *Nasıl Bir İnsan ve Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Ankara: 20 Mayıs Eğitim Kültür ve Sosyal Dayanışma Vakfı Yayını.
- Ayaydın, A. (2010). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Ölçme ve Değerlendirme Süreci Üzerine*. Milli Eğitim Dergisi, 187, 240-250.
- Aykaçi, K. V. (2014). *Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımına Örnek Bir Ders Sunumu*. Sanat Eğitimi Dergisi, 2(2), 27-42.
- Aykut, A. (2006). "Günümüzde Görsel Sanatlar Eğitiminde Kullanılan Yöntemler", Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı: 21 Yıl: 2006/2
- Baltacı, A. (2018). *Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme*. Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7(1), 231-274.
- Bayram, A. (1993). Ortaokul çağı (12-15 yaş) Çocuğun Resim-iş dersine bakış açısını belirleyen etkenler (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Bellon, J. J. ve Handler, J. R. (1982). *Curriculum development and evaluation. A design for improvement*. Dubuque, Iowa: Kendall/Hunt Publishing Company
- Bloom, B. S. Engelhart, M. D. Furst, E. J., Hill, W. H. ve Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals*. New York: Longmans, Green.
- Bloom, B. S. (1979). *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme (birinci baskı)*. (Çeviri: D. A. Özçelik), Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Burçak, N. (2003). Ortaöğretim okullarında Resim-iş dersinde fiziki ortam yetersizliğinin

- yarattığı sorunlar (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2007). *Sanat Eğitimi ve Öğretimi*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*. Sage publications.
- Creswell, J. W. & Plano, V. L. (2015). *Designing and conducting mixed methods research* (3rd ed.). Sage Publications.
- Davies, T. G. (2017). *Designing and assessing courses and curricula: A practical guide (4th ed.)*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Demirel, Ö. (2006). *Eğitimde program geliştirme. Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Demirel, Ö. (2007). *Eğitimde Program Geliştirme*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dilmaç, S. (2019). *Görsel sanatlar dersinde web tabanlı eş zamansız öğrenme ortamının ortaokul öğrencilerinin akademik başarı ve tutumlarına etkisi*. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 5(2),159-184.
- Duyan, V., Gelbal, S. ve Var, E. Ç. (2013). *Sosyal İlişki Unsurları Ölçeği'nin türkçeye uyarlama çalışması*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 44(44), 159-169.
- Doğan, H. (1997). *Eğitimde program ve öğretim tasarımı*. Ankara: Önder Matbaacılık.
- Eca, M. T. (2005). "Using Portfolios for Experiment in Portugal" *The International Journal of Art Design Education*. Cilt 24, Sayı 2 (209,215)
- Eisner, E. W. (1994). *Conception and Representation*. New York: Teachers College Press
- Eisner, E. W. (2002). *The Arts and the Creation of Mind*. Yale University Press.
- Erden, M. (1998). *Eğitimde program değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Erinç, F. S. (2000). *Yaratıcılık ve Sanat*. Remzi Kitabevi.
- Erol, Ç. C. (2016). *Sanat Eğitimi Ortamlarında Yaratıcı Düşünce Olanakları*. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (43)
- Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Yelken Tepe Yayınları.
- Ertürk, M. (2013), *İlköğretim II. Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Dersi Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*, *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, January, 3(1).
- Feeney, S. ve E. Moravcik. (1987). *A thing of beauty: Aesthetic development in young children*. *Young Children*, 42 (6): 7–15.
- Fitzpatrick, J. L. Sanders, J. R. ve Worthen, B. R. (2004). *Program Evaluation-Alternative Approaches and Practical Guidelines* (3. Edit). Boston: Allyn & Bacon Publisher.
- Gemalmayan R. Y. (2014). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Görsel Okuryazarlık ve Temel Tasarım Öğretimi*. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27 (Mayıs 2014)

- Gençaydın, Z. (1987). *Güzel Sanatlar Eğitimi. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Ön lisans Programı Ders Kitabı*. Ankara: Güzel Sanatlar Yayınları.
- Gosse, C. ve Hansel, L. (2014). *Taken for granted-why curriculum content is like oxygen, American Educator*, 38 (2), 19-43.
- Gözütok, D. (2001). *Program değerlendirme. M. Gültekin (Ed.). Öğretimde planlama ve değerlendirme*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları.
- Gürdal, A. (2010). *Görsel Sanatlar Dersinde Yapılandırmacı Yaklaşım ve Öğretmen Görüşleri International Conference on New Trends in Education and Their Implications 11-13 November, 2010 Antalya-Turkey ISBN: 978 605 364 104 9*
- Güven, B. ve İleri, S. (2006). *Program değerlendirme kavramı ve ilköğretimde program değerlendirme çalışmalarına kuramsal bir bakış*. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 10(1-2), 141-163.
- Hotaman, D. Erdoğan, N. (2022). *Görsel Sanatlar Dersinde Farklı Eskiz Çalışmalarına İlişkin Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi. Ulakbilge*, 79 (2022 Aralık): s. 1209–1221. doi: 10.7816/ulakbilge-10-79-02
- Johnson, R. B., & Onwuegbuzie, A. J. (2004). *Mixed methods research: A research paradigm whose time has come*. Educational researcher, 33(7), 14-26
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (15. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, Z. (1997). *Eğitimde program değerlendirme sürecinin temel işlemleri*. Gazi Üniversitesi, Endüstriyel Sanatlar Eğitim Dergisi, 5(5), 59-72.
- Kıncal, R. Y. (2013). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (2. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kırıçoğlu, O. (1990). *Ortaöğretim Kurumlarında Resim-İş Eğitimi ve Sorunları*.
- Kırıçoğlu, T. O. (2002). *Sanatta Eğitim: Görmek, Öğrenmek, Yaratmak*. Ankara: Pegem A yayıncılık.
- Lindström, L. (2006). *Creativity: What is it? Can you assess it? Can it be taught? The International Journal of Art Design Education*, 25(1), 53 56. <https://doi.org/10.1111/j.1476-8070.2006.00468.x>
- Mathison, S. (2005). *Encyclopaedia of evaluation*. Londra: SAGE Publications.
- Marsh, C. J. (ed.) (1997). *Perspectives: Key Concepts for Understanding Curriculum, London and Washington, D.C: The Falmer Press*.
- Marsh, C. J. ve Willis, G. (2007). *Curriculum: Alternative approaches, ongoing issues*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- McNeil, J. D. (2006). *Contemporary curriculum*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc
- Mert, E. Şen, Ü. (2019). *İlköğretim 7. sınıf müzik öğretiminde teknoloji destekli materyal kullanımının akademik başarıya etkisi*. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23, 2113-2139.
- MEB, (2016). *Görsel Sanatlar Dersi(1-8. Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı Devlet Kitapları Müdürlüğü*. 5. Baskı
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2018). *Görsel sanatlar dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*, Ankara. <http://mufredat.meb.gov.tr>

- Mercin L. ve A. O. Alakuş (2007) *Birey ve Toplum İçin Sanat Eğitiminin Gerekliliği*, DÜ Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi, 9, s14-20.
- Namdar, A. O. Sarikaya, M. ve Sarikaya, R. (2017). *Teacher views about technology use in drama, music and visual arts lessons. turkish. Journal Of TeacherEducation*, 6(1), 33-46.
- Oliva, P. F. (2009). *Developing the curriculum*. New York: Pearson Allyn and Bacon
- Ornstein, A. C., & Hunkins, F. P. (2004). *Curriculum foundations: Principles and theory*. Boston: Allyn and Bacon.
- Özçelik, D. A. (1998). *Eğitim programları ve öğretim (genel öğretim yöntemi)*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Özdemir, S. (2018). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Özsoy, V. (2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi- Resim-iş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Özsoy, V. (2006), *Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar*, Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları No: 4, Sayfa: 19.
- Özsoy, V. Mamur, V. (2022). *Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Öğrenci İzleme, Ders Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımları*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi Yıl: 2022, Cilt: 55, Sayı: 1, 147-181
- Öztürk, M. (2018). Eğitim Sistemi ve Türkiye’de Eğitim. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(1), 238-257.
<https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/553046>
- Pekmezci, H. (1997). *İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimine Toplu Bakış – İlköğretim Okullarında Sanat Eğitimi ve Sorunları*. Türk Eğitim Derneği XV. Öğretim Toplantısı, Kayseri: Gün Ofset Matbaacılık.
- Pratt, D. (1994). *Curriculum Planning: A Handbook For Professionals*. Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers.
- Popham, W. J. (1988). *Educational evaluation. Englewood Cliffs*, New Jersey: Prentice Hall.
- Provus, M. M. (1969). *The discrepancy evaluation model: An approach to local program improvement*. PA: Pittsburgh Public Schools.
- Sağlam, M. ve Yüksel, İ. (2007). *Program değerlendirilmede meta-analiz ve meta değerlendirme yöntemleri*. Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Dergisi, 18, 175-188.
- San, İ. *Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık, İş Bankası yayınları*, (17), Ankara 1979.
- San, İ. (2008). *Sanat ve Eğitim*, Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Saylor, J. G. Alexander, W.M., & Lewis, A.J. (1981). *Curriculum planning for better teaching and learning*. New York: Holt, Rinehart and Winston
- Stufflebeam, D. L. (2000). *The CIPP model for evaluation. İçinde D.L. Stufflebeam, G.F. Madaus, & T. Kellaghan (Ed.), Evaluation models. Viewpoints on educational and human services evaluation*. Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Tan, Ş. ve Erdoğan, A. (2004). *Öğretimi planlama ve değerlendirme*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları

- Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Uçan, A. (2002, 08-10 Mayıs). Türkiye’de Çağdaş Sanat Eğitiminde Öğretmen Yetiştirme Süreci ve Başlıca Yapılanmalar. Sanat Eğitimi Sempozyumu, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalı, Ankara.
- University of Central Florida. (2008). *Program assessment handbook. Guidelines for planning and implementing*. <http://oeas.ucf.edu/doc/acad assess handbook.pdf> adresinden 26 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.
- Ulus, H. (2019). *Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Hedeflenen Kazanımların Disiplinlerarası/Tematik Yaklaşım Açısından İncelenmesi*, Dokuz Eylül Üniversitesi
- Yayan, G. & Özkan, M. (2020). “Türkiye Genelinde Farklı Kademelerdeki Okulların Görsel Sanatlar Eğitimi Dersinde Tablolar Üzerinden Performans Sanatının Canlandırılmasına Yönelik Çalışmalar”, Journal Of Social, Humanities and Administrative Sciences, 6(26):607-622
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. (8.Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yılmaz, M. ve Benli, N. (2011). *İlköğretim 1. kademedeki verilen performans görevlerinin öğretmen görüşleri açısından değerlendirilmesi*. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 30, 250-267
- Yılmaz, S. (2017). *Görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyon stratejilerine ilişkin beklentiler*. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum, Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 6(17), 439
- Yolcu, E. (2007). *Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları
- Yüksel, R. (2005). *Drama Destekli Öğretim Modelinin Plastik Sanatlar Temel Tasarım Edinimlerinin Transferine Etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Zeren, G. ve Arslan, R. (2009). *Bir eğitim süreci olarak görsel okuryazarlık*. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13(3), 43-52.

Ek:1 Görüşme Formu

Sayın Görsel Sanatlar Öğretmenim,

Lisansüstü eğitimim tez çalışmam gereği sizin katkılarınıza ihtiyaç duyulmuştur. *8.Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi* konusunda aşağıdaki gibi açık uçlu iki kısımdan oluşan anketimi cevaplandırmanızı bekler saygılar sunarım.

Hamide Kübra İNAN

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz: Kadın () Erkek ()

Mesleki Kıdeminiz: 1-5 yıl (), 6-10 yıl (), 11-15 yıl (), 16-20 yıl (), 20 yıl üzeri ()

Mezuniyet/Atanma durumunuz: () Görsel Sanatlar /Güzel Sanatlar Eğitimi
() Farklı Branş + Yan Alan/Sertifika Eğitimi

KISIM:1

Bir görsel sanatlar öğretmeni olarak, 8. Sınıf Görsel Sanatlar Öğretim Programının “Eğitim Durumu ve Değerlendirme” boyutlarının uygulama sürecine ilişkin olarak; İçerik, öğretme- öğrenme süreci, değerlendirme, okul, öğrenci, veli, boyutlarında karşılaştığınız durumları (kolaylaştıran ya da zorlaştıran etkenler olarak ayrı ayrı) birkaç cümlede açıklayabilir misiniz?”

İçerik:.....

.....

Öğretme-Öğrenme süreci:

.....

.....

.....

Okul:.....

.....

Öğrenci:.....

.....

Veli:.....

.....

Diğer:.....

.....

KISIM:2

Aşağıda verilen tabloda 8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programının “**Kazanımlar**” unsuruna yönelik görüşlerinizi: “**Tam olarak ulaşıldı (5)** ile **Çok az ulaşıldı (1)**’e kadar olan bir dağılımda” görüşlerinizin yer aldığı kutucuğu “**X**” şeklinde işaretleyiniz.

8. SINIF GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARI	ULAŞILMA DURUMU				
	5 (Tam)	4	3	2	1 (Çok)
GÖRSEL İLETİŞİM VE BİÇİMLENDİRME					
1. Görsel sanat çalışması oluşturma sürecini eskiz defterinde gösterir.	0	0	0	0	0
2. Görsel sanat çalışmalarından oluşan bir sunum dosyası hazırlar.	0	0	0	0	0
3. Görsel sanat çalışmasını oluşturmak için güncel sanattanyararlanır.	0	0	0	0	0
4. Yazı ve görsel kullanarak görsel sanat çalışması oluşturur	0	0	0	0	0
5. Güncel olayları görsel sanat çalışmasına yansıtır.	0	0	0	0	0
6. Görsel sanat çalışmasında farklı perspektif tekniklerini kullanır.	0	0	0	0	0
7. Gözleme dayalı çizimlerinde farklı bakış açılarını yansıtır.	0	0	0	0	0
8. Farklı teknik ve materyalleri bir arada kullanarak üç boyutluçalışma yapar.	0	0	0	0	0
9. Görsel sanat çalışmalarını oluştururken sanat elemanları vetasarım ilkelerini kullanır.	0	0	0	0	0
KÜLTÜREL MİRAS	0	0	0	0	0
1. Sanat eserinin sosyal, politik ve ekonomik faktörlerden nasıletkilendiğini açıklar.	0	0	0	0	0
2. Sanatçıların toplumda üstlendiği rolleri yorumlar.	0	0	0	0	0
3. Dönem, üslup ve kullanılan malzemelere göre sanat eserlerinin özelliklerini karşılaştırır.	0	0	0	0	0
4. Müzelerdeki eserlerin korunmasının önemini açıklar.	0	0	0	0	0
SANAT ELEŞTİRİSİ VE ESTETİK	0	0	0	0	0
1. Sanat eserinde kullanılan görsel dilin ifadeleri aktarmadaki etkisinianaliz eder.	0	0	0	0	0
2. Bir sanat eserinin değerlendirilmesinde bilgi ve deneyimlerin etkisini söyler.	0	0	0	0	0
3. Sanatla ilişkili olarak estetüğün ne olduğunu açıklar.	0	0	0	0	0
4. Kendisinin ve akranlarının çalışmalarını analiz eder.	0	0	0	0	0
5. Sanatın tanımlamasını yapar.	0	0	0	0	0
6. Çağdaş medyadaki imaj, yazı ve sembol gibi unsurların etkisinianaliz eder.	0	0	0	0	0
7. Popüler kültürün günümüz görsel sanatlarına etkisini açıklar.	0	0	0	0	0

İçten katkılarınız için teşekkür ederim.

EK:2 İzin Yazıları, özgeçmiş ve bilimsel yayınlar

T.C.
KIRŞEHİR AHI EVRAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : E-67873788-755.02.01-00000416117
Konu : Anket İzni (Hamide Kübra ÖRNEK)

20.04.2022

KIRŞEHİR VALİLİĞİNE (İl Milli Eğitim Müdürlüğü)

İlgi: Üniversitemiz, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 18.04.2022 tarihli ve E-415830 sayılı yazı.

Üniversitemiz, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı 191165008 numaralı öğrencisi Hamide Kübra ÖRNEK'in "*İlköğretim II. Kademe (8. Sınıf) Görsel Sanatlar Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*" konulu yüksek lisans tezine kaynak teşkil etmesi için Müdürlüğüne bağlı ortaokullarda görev yapan öğretmenlere ekte yer alan anket formlarını uygulamak istemektedir.

Bu bağlamda; söz konusu öğrencinin anket çalışmasını yapabilmesi için gerekli izinlerin verilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Ahmet GÖKBEL
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: İlgili sayılı yazı (22 Sayfa)

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:F0978938-1EDC-4FD7-ABC2-8BBD91D61F7E Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/kaeu-ebys>
Adres:Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı Bilgi İçin: Kiraz BAKIRCI
Faks No:03862804209 Unvan: Şef
e-Posta : iletisim@ahievran.edu.tr İnternet Adresi: www.ahievran.edu.tr 03862804214
Kep Adresi:ahievranuniversitesi@hs01.kep.tr

T.C.
KIRŞEHİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-24512418-605.01-49237108
Konu : Hamide Kübra ÖRNEK'in
Araştırma izni

09/05/2022

VALİLİK MAKAMINA

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının 20.04.2022 tarih ve 416117 sayılı yazıları ile; Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Hamide Kübra ÖRNEK'in "İlköğretim II.Kademe (8.Sınıf) Görsel Sanatlar Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" konulu araştırmayı yapma isteği bildirilmektedir.

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Hamide Kübra ÖRNEK'in; İl geneli ortaokul görsel sanatlar öğretmenlerine, Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarih 1563890 sayılı (2020/2 nolu genelge) emirleri doğrultusunda araştırmanın ilgili denetimi okul/kurum idaresinde olmak üzere, kurum faaliyetlerini aksatmadan, gönüllülük esasına göre ve araştırmacının sorumluluğunda müdürlüğümüz tarafından mühürlenmiş anket formlarının uygulanması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Metin ALPASLAN
İl Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
09/05/2022

İsmail ÇETİNKAYA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Yenice Mahallesi 182. Sokak No2/ P.K.40100 Merkez/KIRŞEHİR

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0 (386) 213 51 50
E-Posta: kirsehirmem@meb.gov.tr
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr

Bilgi için: Sevim AKGÜL Şef
Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
İnternet Adresi: kirsehir.meb.gov.tr Faks:3862131003

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.sorum.meb.gov.tr> adresinden **348-e98c-3a24-9073-37bc** kodu ile teyit edilebilir.

KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
ETİK KURUL DEĞERLENDİRME VE
KARAR FORMU

Değerlendirme Talebinde Bulunan Kişi/Kurum	Hamide Kübra ÖRNEK		
Değerlendirme Başvuru Tarihi	15.04.2022		
Değerlendirilmesi Talep Edilen Eserin/Araştırmanın Adı	İlköğretim II. Kademe (8. Sınıf) Görsel Sanatlar Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi		
Değerlendirilmesi Talep Edilen Araştırma/Ölçek/Anket/Görüşme Formu			
Değerlendirmeyi Yapan Etik Kurul	KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULU		
Değerlendirme Toplantı Bilgileri	Yeri	Tarihi	Saati
	İİBF Toplantı Salonu	07.06.2022	11:30
Karar No	Karar Tarihi	07.06.2022	
	Karar No	2022/04/14	
Karar Sonucu	(X) Kabul	(X) Oybirliği () Oy Çokluğu	
	() Ret	() Oybirliği () Oy Çokluğu	

Etik Kurulumuz, yukarıda başvuru bilgileri yer alan eser/araştırma için toplanarak bilimsel araştırmalar ve yayın etiği açısından değerlendirme yapmış ve aşağıda gerekçesi açıklanan karar(lar)ı almıştır:

Karar ve Gerekçesi

Hamide Kübra ÖRNEK'e ait "İlköğretim II. Kademe (8. Sınıf) Görsel Sanatlar Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi" başlıklı araştırmanın, bilimsel araştırmalar etiği açısından yapılan değerlendirme sonucunda kabulüne ancak YÖK Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi 4. Maddesinin 2/g fıkrasına göre araştırma verilerinin yayımlanabilmesi için araştırma yapılan kurumdan resmi izin alınması sorumluluğunun araştırmacıya ait olduğuna **oy birliğiyle karar verildi.**

Etik Kurul Başkanı
Prof. Dr. Nur ÇETİN

İLKÖĞRETİM II. KADEME (8.SINIF) GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Öğretmen Hamide Kübra ÖRNEK, Prof. Dr. Mehmet TAŞDEMİR

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi , Sosyal Bilimler Enstitüsü, hamidekubraornek@gmail.com,

ORCID ID: 0000-0001-5193-7870

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi, mttasdemir1963@gmail.com,

ORCID ID: 0000-0002-5896-0587

Özet

Bir öğretim programının başarılı olup olmadığının belirlenmesi söz konusu olduğunda, program ile onun başlıca uygulayıcıları olan öğretmenlerin programı benimsemeleri arasında bir doğru orantı olduğu söylenebilir. Bu açıdan Görsel Sanatlar dersi öğretmenlerinin görüşleri, Görsel Sanatlar dersi öğretim programının geleceği açısından önem taşımaktadır.

Bu araştırma nitel bir durum çalışmasıdır. Bu çalışmada II. Kademe Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programını Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanmış yapılandırılmamış görüşme formu ile elde edilen veriler analiz edilip yorumlanmıştır. Bu araştırmanın çalışmanın evrenini, 2022-2023 öğretim yılı Kırşehir ili merkezinde görev yapan görsel sanatlar öğretmenlerinden oluşmaktadır.

Araştırmacılar tarafından görüşme formunun Kırşehir il merkezindeki ortaokullarda 2022-2023 eğitim-öğretim yılında uygulanabilmesi amacıyla, Kırşehir Valiliği ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli resmi izin alınmıştır. Araştırma verileri açık uçlu bir sorudan oluşan görüşme formuna dayalı olarak elde edilmiştir. Katılımcı görüşleri analiz edilerek, görüşler kategorik olarak sınıflandırılarak açıklanmıştır. Açıklanan görüşler özgün katılımcı görüşleri ile desteklenerek yorumlanmıştır.

Araştırmada katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre sekizinci sınıf Görsel Sanatlar Programının uygulanmasına dönük olarak 18 kategoride 129 görüş belirtmişlerdir. Bu görüşler genellikle programa dönük negatif düşünceler içeren kategorilerde toplanmıştır: Bunlardan belirtilme sıklığı en fazla olan kategoriler frekans değerlerine göre “.Ders Saati, Öğrenci Tutumu, Haksız Not, Veli Tutumu, Fiziki Ortam, İçerik, Sınav Senesi, Program, Öğrenci İlgisi, Materyal Eksikliği.” oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar Eğitimi, 8.Sınıf Görsel Sanatlar Programı, Program Değerlendirme

¹.Bu çalışma ikinci yazar danışmanlığında birinci yazar tarafından yürütülen yüksek lisans tezinin bir kısım verilerinden üretilmiştir.

CERTIFICATE OF APPRECIATION

THIS CERTIFICATE IS PROUDLY PRESENTED TO

Öğretmen
Hamide Kübra İNAN

IN ORAL PRESENTATION, RECOGNITION AND APPRECIATION OF
RESEARCH CONTRIBUTION TO
ANADOLU 11th INTERNATIONAL CONFERENCE ON SOCIAL SCIENCES
DECEMBER 29 - 30, 2022 - DIYARBAKIR
WITH THE PAPER ENTITLED
" İLKÖĞRETİM II. KADEME (8.SINIF) GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETİM
PROGRAMININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİLMESİ "

www.anadolukongre.org

December 29, 2022

Prof. Dr. Hajar Huseynova

ÖZGEÇMİŞ

Adı, Soyadı : Hamide Kübra İNAN

Eğitim Durumu

Lisans: Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü,
Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik ABD (2016)

Lisans: Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi
Bölümü, Resim-İş Eğitimi ABD (2022)

Yüksek Lisans: Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim
Programları ve Öğretim Anabilim Dalı

Mesleki Deneyim

Kars Kağızman Aras Anadolu Lisesi Görsel Sanatlar
Öğretmeni/ Kars-Kağızman (2022-)